

111237

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 15-వ తేది గురువారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, అశ్వజమాన బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

No. 164
సంచిక ౧౬౪

నెడుంగాడి బాంకు లిమిటెడ్

స్థాపితము 1899.

హెడ్ ఆఫీసు:—తల్లి, కల్కికోట;

ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది 1913.

తహాలాఫీసు:—చాలాపురము.

బ్రాంచీలు:—పాలపూటు, బడగర, కల్కికోటపాళె, తిరుమల, టిట్టపాలెం, ఎర్రాకులం, చాపుఘాట్, కొబ్బిన్, తిరుమల, అలెప్పే, మంగళూరు, పొన్నాని, తెల్లిచేరి, తిరువేన్డ్రమ్, కన్నూరు, మద్రాసు.

అనుమతి చెందిన మూలధనము (81-8-25) జారీయైనది రూ॥ ₹0,000,000

చందాలు వేయబడినది ,, 14,08,700

చెల్లించబడినది ,, 9,75,755

రిజర్వు ఫండు ,, 2,77,081

ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు మిక్కిలి అనుకూలమైన పద్ధతులపైన అంగీకరించబడును. కర్రెంటు, సేవింగ్సు బాంకు అకౌంట్లుకూడ గలవు. గవర్న మెంటు షేపరు, సరకులు, ఇతర హామీలపైన ఋణము లివ్వబడును. బాంకు సంబంధమై వ్యాపార మంతయు జరుగును. చిన్నతొగ మొదలుకొని పెద్దతొగ వరకు బంగారు నగలుమీదకూడ ఋణ మివ్వబడును.

పరకులకు ఈదినవ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Agent, Madras Branch, 158 Broadway, Madras.

టి. ఎం. కున్హన్, కార్యదర్శి.

అమృతాంజనము

సకలవిధ నొప్పులకు సంచేవి వంటిది.

తలనొప్పుల
మాన్యు,

వాయువుపట్టు
బాపును,

పార్శ్వనొప్పిని
బారదోలును,

పోట్లను
పోగొట్టును.

జ్వరముల
భేదించును,

వాచల
రూపుమాపును,

దగ్గును
తగ్గించును,

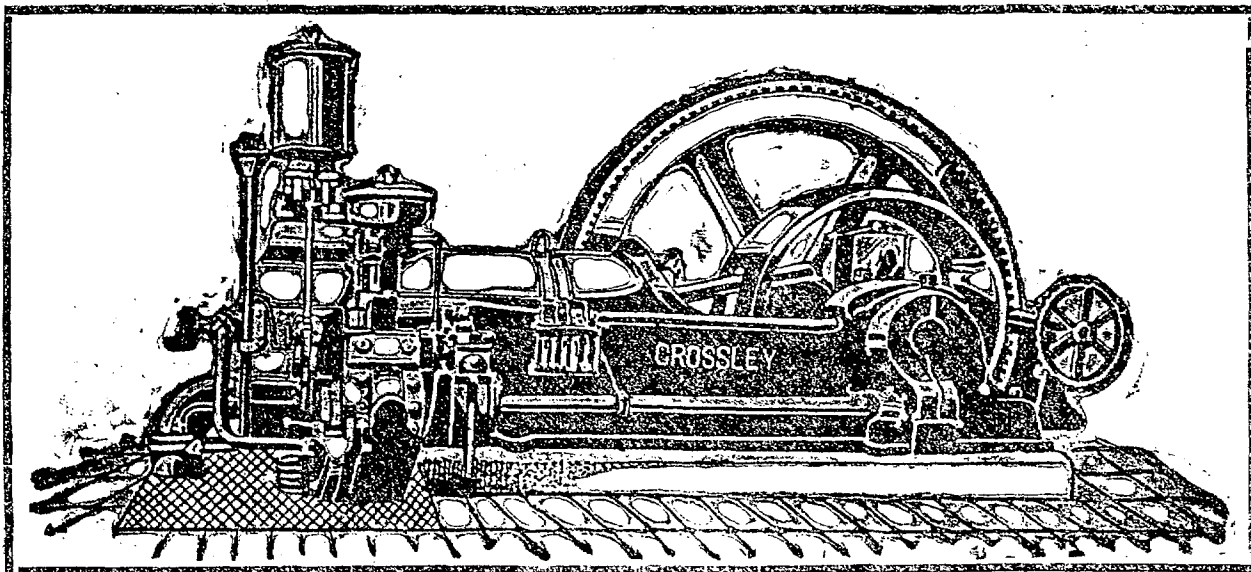
దురవసు
తొలగించును

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

క్రాస్లిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్టమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ట
మైనరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజీన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన డ్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటి తో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి ఉపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంత దారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్లిబ్రదర్సు, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

హిందూ ముస్లిమాలు ఐక్యమౌత్యము!
నడకకాదు, నాటకము కాదు!

ముహమ్మదీయుల మతగ్రంథము

జాతీయ ఔన్నత్యము!

శాశ్వతవాఙ్మయము!

కురాను షరీఫ్

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాభ్యాసము)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూ॥ 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూ॥ 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును పోషించండి.

వలయువారు: మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఇన్నీసుపేట, రాజమహేంద్రవరము.

రాజేశ్వరి

బోర కృష్ణబుచ్చి

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపువ్వులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావాలి.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

తోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేవ చేయమందునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నాను. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయా, స్ట్రేటు, ఫిలిపిన్సు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాశేరు (లోకావయహర కస్తూరిమాత్రలు)చంపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పీననసేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు, సకలజ్వరములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రక్కలయిడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించినభేదములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గ (క్వాసకాసము, పల్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్వామెంజా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపాత్రికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను, నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములు వేసవలయు గలవు. ఒకడభా నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ॥ 1-8-0. 12 బుడ్ల రూ॥ 2-18-0. 25 బుడ్ల రూ॥ 5-3-0. కావలసినవారు ఈ దినపత్రికాఫీసును (వాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్చాత్య వెంటకూచల పండితులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

తొందరపడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడుడి!
అపూర్వమున ఆంగ్రసాటిక ప్రపంచము
నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే!

హృదయతంత్రుల జలింపజేయు కరుణారసప్రవాహములే!
ప్రేమస్వరూపిణీయైన యశోధరఅత్యుత్కృష్టము,
స్వాధీత్యము, క్షాణ్ముములు!!

సవినభావములు. ప్రేమాలాపములు, వియోగ వ్యథ
మనోహరముగ హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రపటముతో
ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, ద్వివర్ణ ౧౦-౦-౦ లు

కోటంరాజు సత్యనారాయణ,

గాంధీపేట-గుంటూరు.

నచ్చనిచో!

సామ్యువాసము చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూటము, భావస్థూటము, గ్రహస్థూటము, అష్టకవర్ణ, పాదకం పర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతరభావఫలితములు, మున్నగు విశిష్టమంత్రములతో జ్యోతిషశాస్త్రరహితమున ఈగ్రంథము ప్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిసి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇచ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషము. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రూ॥ 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

శ్రీమద్వాత్సకిరావూయణము

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. పశ్చాత్త్యుష్టతగల యీ రామాయణమహర్షనమునకు మహా నీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవాఙ్మయనీరముల సేర్పరచియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయులుగను గొన్ని ముద్రింపబడని దర్శనసౌలభ్యము లేకయందుటయూఁ గాంచి. బ్రహ్మశ్రీ భువిషాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవలెను నంతరించి పండితులు పాము నిలు త్రిమతస్థులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరలము సుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యంద లీవి శేషములగావించి విశేషించునట్లు సాకశాంబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును; ప్రతిజ్యోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థము, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా గ్రేజుకాగిరీ కుసుమింద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటింపుచున్నాడు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యైదు చేయఁ బడియుండును. జీవితవిశేషము నిందుఁగడుప బద్ధకణులై శ్రీ శాస్త్రునివారు దీనగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములు, ఐహికాష్మిక మార్గములను గరతలామకముగాఁజేసి ముద్రింపుచున్నాడు. ప్రతి భారతీయోంధ్రుఁడు బలింపఁచిన గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము ఆరు సంపుటములుఁ ముద్రింపఁబడినది. అయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపఁబడుచుఁ న్నువి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పింఘోనువారు శాశ్వత చందాదారులుగా నెన్నుఁబడుదురు. శాశ్వతచందాదారులు మొదట రూ॥ 0-8-0 లు ప్రవేశింపఁబడుచు చెల్లించవలెను. సంపుటము 1 కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రూ॥ 1-2-0 ఇత 5వలె రూ॥ 1-8-0 వివరములు మాకువాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీమద్వాత్సకిరావూయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 15-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యముబస్తాలు	మొదలు	గుర్రు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 0 0		
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0		
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 17 0 0		
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0		
నావ్వులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0		

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 13 0 0		
నెనగలు ,, డిటా ,, 12 8 0 13 0 0		
పెనలు ,, డిటా ,, 13 8 0 14 8 0		
మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0		
ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0		

3. నూనెపస్త్రులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0		
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0		
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1కి ,, 58 0 0 59 0 0		
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 54 0 0 56 0 0		
వేరు నెనగనూనెగానుగబా1కి రు 125 ముగ్గనూనె 120 0 0		
ఆముదము బా 1-కి ,, 112 0 0 113 0 0		

4. చిల్లరపస్త్రులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0		
కూరకనుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0		
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0		
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖుగు 1-కి రు 45,50		
కాశపాస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55		
తెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0		
చింతపండు బా 1-కి ,, 60 0 0 80 0 0		

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి ,, 28 0 0 38 0 0		
చురం ,, 28 0 0 36 0 0		
రపుండు ,, 38 0 0 45 0 0		

6. లోహములు

వండి 100 కులంకు ,, 72 0 0 75 8 0		
బంగారము, కులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0		
పవరము 1-కి ,, 18 5 8		
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 256 0 0 260 0 0		
రాగి డిటా ,, 280 0 0 281 0 0		
అస్కాచక్కెర 226 పా1 గలవి 80 0 0 80 4 0		

7. దూది

బొండావెట్టుబారవ 1-కి రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0		

8. నూలు

కోయిలేపట్టి నెం 10½ నెట్టె 1-కి ,, 7 0 0		
మధుర నెం 12½ నెట్టె 1-కి ,, 4 12 0		
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8½ నెట్టె 1-కి ,, 7 4 0		
నూళియేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0		
వడ్డాన్ నెం 24½ ,, 9 12 0		
14½ క్విల్స్ పడి ,, 7 4 0		
నెం 20 బెన్ని సింహం యాకె ,, 9 4 0		
నెం 22 ,, ,, 9 12 0		
నెం 12½ బెన్ని పర్కాను ,, 8 0 0		
నెం 14½ ,, ,, 8 4 0		
నెం 12½ అల్లెస్సు ,, 7 2 0		
నెం 12½ కోయిలుపట్టి ,, 7 8 0		
నెం 22½ రంగవిలాప ,, 9 8 0		
నెం 14½ రాధాకృష్ణుడు ,, 7 4 0		
నెం 12½ సాండుబెరి ,, 10 7 0		

విరేచన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యెక్కుమాత్రము నేవించిన తెల్లవారి రెండు శేవనములు కాగలవు. వికారము శైత్యములేదు. నేపాళము చేర్చబడలేదు. అమృతాంజనం డిపో, మధరాసు - బాంబాయి

గాంధార శిల్పము

బుద్ధకళపై గ్రీకుల ప్రాబల్యము

డాక్టరు వోగలుగారి ఉపన్యాసము

ప్రాచీన భారతకళనుగురించి డాక్టరు వోగలుగారిప్పుడున్న ఉపన్యాసములలో రెండవది సోమవారం సాయంత్రము సెనేటు భవనమున జరిగెను. డాక్టరు వోగలుగారు గాంధారశిల్పమును గురించి ఈక్రింది విషయన ఉపన్యసించిరి: కడచిన ఉపన్యాసమున స్తూపములపై ప్రకటింపబడిన కళావిశేషమును గురించి ముచ్చటించితిరి. బుద్ధకళ ప్రథమదశ యందు బుద్ధునిరూపము చిత్రంపబడుట అరుదుగ నుండెను. ఏదో ఒకచిహ్నముగాని బౌద్ధుని పాదదర్శము మాత్రమేగాని చిత్రంపబడుచుండెను. గాంధారదేశమునందలి చిత్రకళావిశేషములగురించి నేటిదినము ముచ్చటించెదను.

ప్రస్తుతము పిపాసరుజిల్లా పూర్వము గాంధారదేశ మను నామమున వ్యవహరింపబడుచుండెను. ప్రస్తుతము పిపాసరు జిల్లాలో ఇస్లాం మతమునకు చేరినపతాను లున్నారు. 1859 సంవత్సరమున ఈ ప్రదేశము భారతసామ్రాజ్యమునందు చేర్చబడెను అదిమొదలు పరిశోధకులు పనిచేయు చుండిరి. పతానలను పూర్వము ఈ ప్రదేశమున విజ్ఞానవంతు లుండెడివారనియు ఇండో ఆర్యులుభావ మాట్లాడుచుండెడి వారనియు తేలినది. ఒకప్పుడు ఈ ప్రదేశమున బౌద్ధమతము వ్యాపించి యుండెను. ఆకాలపు భవనములమొక్కయు దేవాలయములయొక్కయు శిథిలములు అచ్చటచ్చట నున్నవి.

కాని ఈ ప్రదేశమునందలి బుద్ధకళను భారతదేశము నందలి ఇతరభాగములందు ప్రకటింపబడిన కళకును కొన్ని భేదము లున్నవి. గ్రీకుల ప్రాబల్యము స్పష్టముగ కనబడుచున్నది. గ్రీకుల ప్రాబల్యము వల్ల గాంధారశిల్పమును ప్రత్యేకింపవలసి యున్నది. గాంధారమున మహాయన మను ప్రత్యేకశాస్త్రమతము వ్యాపించెను. ఇతర ప్రదేశములందలి బౌద్ధమతము హీనాయనమని న్యవహరింపబడుచుండెను. మైత్రేయుడు, లోకేశ్వరుడు, మంజుశ్రీ మున్నగువారి సిద్ధాంతములు మహాయనమున ప్రమాణములు. గాంధారదేశమునందలి దేవాలయమునందును ఇతర భవనములందును గ్రీకుల ప్రాబల్యమును మూలమున నెలకొల్పబడుచుండెను. మొదటిరేనియును సముద్రము మొదలు భారతదేశమువరకు సెల్యూకుసు నికటారుకు చేరెను. మొదటిరేనియును సముద్రము మొదలు భారతదేశమువరకు సెల్యూకుసు పరిపాలించుచుండిరి. సెల్యూకులను మూలమున పరస్పరస్నేహసంబంధము లుండెనని గ్రీకు రాయబారిగ చంద్రగుప్తునివద్దకువచ్చిన మెగస్తనీసు వ్రాసియున్నాడు. చంద్రగుప్తునిమనుమడగు ఆశోకడు యనన రాజులకు రాయబారుల నంపెనని శాసనములవల్ల తెలియుచున్నది.

తూర్పుదేశమున నున్న బాక్టీరియా, దేశము సెల్యూకులరాజును అంటియోకను కాలమున తిరుగుబాటునర్చి స్వతంత్రదేశమయ్యెను. మూడు శతాబ్దములు బాక్టీరియా సామ్రాజ్యవనభవించుచుండెను. కాని బాక్టీరియా రాజులు మాత్రము గ్రీకుల ననుసరించుచుండిరి. వీరు తమ రాజ్యమును వృద్ధిచేసికొని గాంధారదేశమును పంజాబును తమరాజ్యమునందు చేర్చుకొనిరి. ఈవిధమున గాంధారదేశమున గ్రీకుకళకు ప్రాబల్య మేర్పడెను. క్రీస్తు కము మొదటి శతాబ్దమునను క్రీస్తు పూర్వము మొదటి శతాబ్దమునను ఈ ప్రదేశము గ్రీకు బుద్ధకళ వ్యాపించెనని చెప్పవచ్చును. ఏదెవరూజు కాలపు నాణ్యములు కొన్ని భవనములందు దొరకినవి. ఈరాజు క్రీస్తు పూర్వము మొదటి శతాబ్దమున రాజ్యము చేసెను.

మతములసంబంధము చేరిన కనిష్ఠునికాలమున గాంధారదేశమున బుద్ధకళ చక్కగ వృద్ధిపొందెను. కనిష్ఠునికాలనిర్ణయమువిషయమై చరిత్రకారులయందు భేదాభిప్రాయము లున్నవి. కాని కనిష్ఠుడు క్రీ. శ. 100 సంవత్సరములు ఆప్రాంత్యమున రాజ్యముచేయుచుండెనని చెప్పవచ్చును. ఇతడు బుద్ధకళను మతమును పోషించుచుండెను.

పురుషపురము (పిపాసరు) వెలువల ఒక గొప్ప భవనమున్నది. ఉత్తర హిందుస్థానమున అట్టి గొప్ప భవనము వేరొ

కటిలేదు. కనిష్ఠుడు ఈభవనమును నిర్మించె నని చెప్పబడుచున్నది. 1909 సంవత్సరమున పరిశోధకులు ఈ భవన శిథిలములను కనుగొనిరి భవనమునువర్గ కనిష్ఠునిప్రతిమ డాక్టోరై శాసనము దొరకెను. ఈ ప్రతిమ ఒక పేటికయందుంచబడెను. పేటికపై పూలహారములు చేతియందుంచుకొనిన రెండు మన్మథ విగ్రహములు చిత్రంపబడినవి. ఏశిసురాజ్యము మొదలు కనిష్ఠునిరాజ్యమువరకు బుద్ధకళ వృద్ధికాంచెననిచెప్పవచ్చును. కనిష్ఠుని దేనుకవచ్చిన వశిష్ఠహరిష్ఠునానుదేవునికాలములందుమాత్ర బుద్ధకళ కొంతవరకు వృద్ధికాంచెను.

గాంధారకళచరిత్ర నిర్ణయమునకే లాభకరమనియు కళావిషయములందు పేర్కొనెనది కాదనియు కొందరు విమర్శకులు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇట్లు వాదించువారిలో ఇ. బి. హామలుగార్కరు. కాని ఈవిమర్శనము నిష్ప్రభుత్వ మైనదని చెప్పబడుట వీలులేదు. గాంధారకళయందు యవనకళ భారతకళ చేరియున్నది. అంత మాత్రముననే దానిని సంపూర్ణముగ ఖండించుట పాడికాదు. విదేశకళలతో ఎట్టి సంబంధము లేని కళావికాస ముండుట అసంభవము. నామట్టు నాకు గాంధారకళయందు ఆనందింపలేని అంగములు కొన్నియున్నవనియే నమ్ముచున్నాను.

చారిత్రికముగ ఈకళావ్యాప్తి మిగుల ముఖ్యమైనది. పాశ్చాత్య సంపర్కము అదిమొదలు భారతదేశమునందు కూడ కనుపడుచున్నది. మరియొక విషయము. గాంధార దేశమునుండియే బౌద్ధమతము ఆసియా యందు నంతయు వ్యాపించెను.

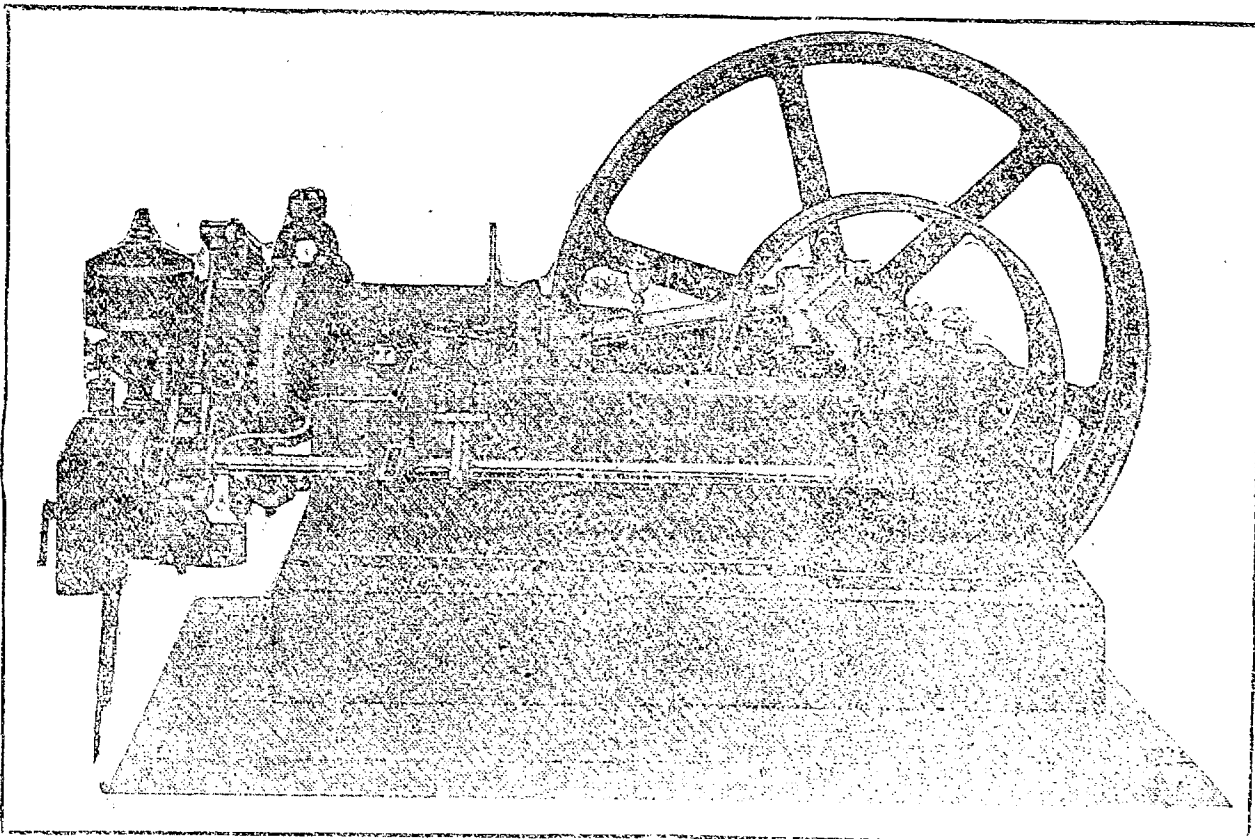
గాంధారదేశమున బుద్ధునిరూప ప్రతిమలు ఆధికముగ నున్నవి. వారి జీవితమునందలి వివిధ అవస్థలను వివరించు ప్రత్యేక విగ్రహములున్నవి. బుద్ధునిరూపమును చిత్రించి వ్యాప్తిచేయుటకు గాంధారమునందలి శిల్పకారులే కారకులని చెప్పవలసియున్నది.

[పిమ్మట ఓగలుగారు గాంధారకళను వివరించుచు పతములను మాజికులాంబరనందు చూపిరి. లాహోరు మ్యూజియము నందు కొన్ని చిత్రములు శిల్పము లున్నవనిరి, ఒక యక్షుడు యక్షిణిని చిత్రించిన శిల్పము చూపబడెను. కనిష్ఠుని చిత్రము కూడ చూపబడెను.]

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నక్ష” లాంగువ్వుక్ న్యూట్రెపు సెమిడి నెల్ క్రూడ్ ఆయులు యింజనలు

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినది. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయులుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయులు బహు తక్కువగ ఖర్చుగను. వేవరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను, పెండు అధికముగానున్న ప్రండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను పడిపోయినపు ఁకేమ నెర్పకరము ఆక్కరలేదు సోల్ యేజంటు.

లండన్ ప్రీడింగు కంపెనీ, రెటినాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada.

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు కై రెట్టుగా యింకొచ్చుచేసి స్థానుయంతమువారు “రాబ్ నక్ష” గ్యాసియంజనులు, ప్రంబులకున్నా సోల్ యేజంటు.)

పురమాషీవనులుకు, పోకరపనులకు

సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమాన మిచ్చు గిన్నెలు, పందెపు లోటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు బహుమాన వస్తువులు, చాలరులు, సాదా ఉంగరములు, కంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములు కూడ నున్నవి.

సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద జేరముచేయనివారు ఒకవళా చేయగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగల నర్తకులు, 25, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

గొప్ప సంవత్సరాది పండుగలు

లక్ష్మీపూజ, దీపావళి

సమీపించుచున్నది. అట్టి సుభవములును పూర్వ

కాలమున బాధింతులైన స్త్రీ పురుషులు వారి తలలను శుభ్రము గాన, చుట్టగాను నుంచుకొనుటకు మనోహరమైన, వందల గువా సవరిగిన, అప్పటమైన తలనూనెలను నాచుమండినట్లు చరిత్ర నలన తెలియుచున్నది. ఏలనగా ఈ నూనెలయందుగల మనో హరమైన వాసన వారు ఎన్నటికిపోయినను వారిచుట్టునుండు గాలి పరిశుభ్రముగాను, ఆనందముగాను యుండును. ఆది తక్షణమే మనస్సును మనములేకచేసి, చురుకుదనమును గలిగించును. శుభకార్యములందు అట్టి పరిశుభ్రమైన మనస్సు యుండవలెనని ఆ బాధింతులైన స్త్రీ పురుషులకు తెలియును.

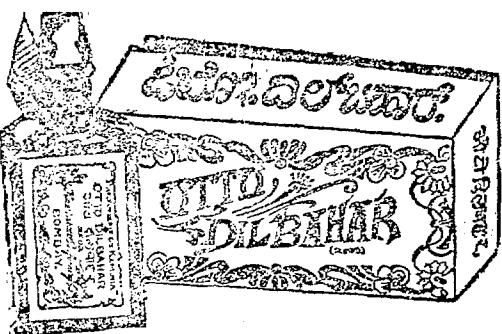
పూర్వకాలముందు బాధింతులైన స్త్రీ పురుషులు ఆకలం భిందు చుండిన పద్ధతులందు మీకు అభిలాష యున్నచో మీరు కష్టపడి గడించిన పామును ప్రస్తుతము బజారులో విరి విగానన్నట్టియు, చాకమైనట్టియు, తక్కువరక మైనట్టియు, ఉపయోగించ నట్టియు, ఒకవళా వాడిన తప్పకతలనొప్పి గలుగు నట్టి తలనూనెలను కొని మీడబ్బును నృణాచేయక.

సుప్రసిద్ధమైనట్టియు, మిక్కిలి పురమాషిగా చేయబడినట్టి కామినియా తలనూనెను (రిజిస్టరు చేయబడినది) మాత్రమేవాడుడు.

దూరప్రదేశములోనున్న మీ గ్రామవాసికిగూడ కామినియా తలనూనెనుగతించి బాగుగా తెలియును.

కామినియా తలనూనె ధరలు

బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0	వి. పి. ఖర్చు అ 0-6-0	ప్రత్యేకము
బుడ్డు 3 కి ,, రూ 2-10-0	వి. పి. ఖర్చు అ 0-12-0	,,
బుడ్డు 12 కి ,, రూ 9-8-0	వి. పి. ఖర్చు అ 2-4-0	,,

చేతిరుమాలకు శ్రేష్ఠతరమైన అత్తరు.

ఓటో - దిల్ బహారు (రిజిస్టరు చేయబడినది)

మనోహరమైన సువాసనగలిగినట్టియు, దీర్ఘ కాలము వరకు సువాసన పోయుండునట్టి ఈ అత్తరును కొన్ని చుక్కలమాత్రమే చేతిరుమాలపై చల్లిన ఒక మనోహరమైన పూలలోటలోనుండునంత ఆనందము గలిగించును. ఆత్మకహా

త్, స్పిరిట్ వెంటలోనవి యందులో చేరవు. అయితే మంచిసువాసనగల కొన్నిప్రత్యేక పుష్పగులనుండి యిది తయారుచేయబడుచున్నది. ఇది అందరిచేతమోదించబడినది. ధనవంతులు, బీదలు, మొదలగువారి అంతస్తులకు తగిన ధరలోనేనున్నది.

ఓటో దిల్ బహారు ధరలు

పెద్దబుడ్డి 1 కి ధర రూ 2	మధ్యరకము బుడ్డి 1 కి అ 12	చిన్నబుడ్డి అ 8
	వి. పి. ఖర్చు అ 6	ప్రత్యేకము

ఏటిని వాడి దశరా మహోత్సవదినములు ఆనందముగా గడపుటకు మరవకుడు.

“కామినియా తలనూనె” ఓటోదిల్ బహారు ప్రతిపట్టము, గ్రామమునందు

సుప్రసిద్ధులై వ్యాపారస్థులచే విక్రయించబడుచున్నవి. మీకు సమీపమున దీనిని విక్రయించువారు లేనప్పుడు ఆగ్రహను లేదుగా వాతే ఈదిగువవిలాసమునకు పంపుడు. అయితే మీరు విశ్వలములయందు నర్తకములనర్థ కొనునప్పుడు అనేక మోసగాళ్లు యింతకంటెను “చాక, మేలు” అనిచెప్పి యితర తక్కువరకములు యిచ్చిన పుచ్చుకొనకుడు. ఏలనగా వారికి అంతలో లాభమెక్కువగలదు. మీరు అట్టిమయు కలదే మోసపోక శ్రేష్ఠమైన “కామినియాతలనూనె” ఓటో దిల్ బహారు దీని ప్రభుత్వాధికారులతో సహా పట్టుదలతో తీసుకొనవలెను.

ది ఆంగ్లో-ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, మాన్యుఫాక్చరింగు

కెమిస్ట్రీలు, ప్రెగ్నెంటు, బామ్బామశీడు, బాంబాయి, మద్రాసునందు ఈ దిగువతెలుపబడిన వారి వద్ద లభింతును. జి. ఎం. నెట్ 260, చైనాబజారు రోడ్డు.

పాస్టరుచేసి, 6 బంగారుకీళ్ళి, ఏ. వి. పార్లర్ 54 బంగారుకీళ్ళి,

హోము మెంబరు ఉస్మాను సాహెబు గారు

వివిధ సంఘముల వికమత్తము - సమష్టి నిజయోగ వర్గము గోరుట

గౌ. ఖా. బ. ఉస్మానుసాహెబుగారు 10 వ తేదీన తంజావూరు బోయినపుడు జిల్లా బోర్డువారు సన్మాన మొసంగిరి. ఎ. టి. పన్నీరు పెల్వంగారు గౌ||హోము మెంబరు||ని సన్మానించుచు, ఆయన స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖకు చాల నేన జేసెననియు ఇప్పు డాశాఖాధికారమునందు లేకున్నను అది వారి స్వంత జిల్లా యగుటచే తమ జిల్లాబోర్డునకు మేలు జేయగలుగుదురనియు బలికెను. తంజావూరు జిల్లాబోర్డు సాంఘికపక్షపాతము కలది కాదనియు అందరి ఐదుగురు సభ్యుల లో ముగ్గురు మహమ్మదీయులు హిందువులచే నెన్నుకొనబడిన వారనియు నుడివిరి.

హోము మెంబరుగారి ప్రత్యుత్తరము

సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఉస్మాను సాహెబుగారుజిల్లా బోర్డునెడల తమ సానుభూతిని దెలిపిరి

సాంఘిక భేదములు మరేభేదముల గూర్చి నుడువుచు ఈ దేశమునం దధికసంఖ్యాకులుగానున్న ఉభయమతములవారు సోదరభావముతో సఖ్యతగ మెలగన లేననెను. జిల్లాబోర్డునం దు 5 స్థానములలో మూడు స్థానములకు సమష్టి నియోజకవర్గమునందు మహమ్మదీయులు ఎన్నుకొనబడుటకు సంశయించెను. ఈవిషయ మాతనికి ఆశ్చర్యము గొలువలేదు. ఆయన ఉద్యోగే తర జీవనము గడపినన్నట్లు ఎన్నెన్ని అధికార స్థానములు వహించునో వాటికన్నిటికి ఎన్నుకొనబడియే యుండెను ఈ దేశములో మనకు సమష్టినియోజకవర్గములే లాభకరము లని ఆ తని నమ్మకము. 13 ఏండ్లక్రితము ఆతను మదరాసు కార్పొరేషను సభ్యత్వమునకు హిందువునకు పోటీగా నిలువగా, హిందువు లే యెక్కువగా నుండిన సమష్టినియోజకవర్గమునందు తా నే విజయము గాంచెను. భారతదేశము గమ్యస్థానమును చేర వలెనన్న ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల త్రోసివేసి సమష్టినియోజ కవర్గముల నేర్పరుచుకొనవలెను. ఉన్నలో లేమన, మహమ్మ దీయులు వెనుదిరుచున్నారు. కాని యీదేశములో అన్ని జాతులవారిమధ్య సఖ్యము అన్యోన్య సహకారస్వభావము పెం పొందించవలెనన్న సమష్టి నియోజక వర్గములద్వారా సాధించ గలట్లు యితర విధముల వలన సాధింపజాలము. అని చెప్పిరి.

మహమ్మదీయులకు ప్రత్యుత్తరము

సాయంకాలము 5 క్లక్ గంటలకు దెసెంటు లాడ్జియందు అంజుమానా ఆజము సంఘమువారు గౌ|| హోము మెంబరు గారికి సన్మానపత్ర మొసంగిరి. అందు తమ సంఘము దుస్థితినిగూర్చి చెప్పుచు, కొందరు స్వయంకృషివలన సంపాదించిన ధనాధికులన్నను ఎక్కువమంది పేదవారే గలరనియు వారి ఆర్థిక విద్యాభివృద్ధికై గౌ|| ప్రభుత్వసభ్యుడు తోడ్పడవలెనని యు కోరిరి.

గౌ|| ఉస్మానుసాహెబుగారు తమ సంఘము వెనుకబడి యుండుటకు కారణము వారి విద్యావిహీనతయేయని చెప్పిరి. పత్రికలలో మత తేగవులు, దొమ్ములాటలు జరుగుచున్న విని వినుటకు విచారమగుచున్నది. మహమ్మదీయులు ఈ దేశ చరిత్రకర్త లగు సంఘములో ముఖ్యసంఘమువారిని జైష్టియుం చుకొనవలెను. అయినను వారు స్వల్పసంఖ్యాకులు. వారు తమ సోదరమతములవారిని స్నేహభావముతో ఆవరణతో జూడవలెను. లేకున్నచో ఇండియాలో తమప్రాముఖ్యము చెడును ఉన్నతవిద్య నేర్చుకొనుటకుగల అనకాశముల నుపయోగించుకొ నకుండినచో వారే నిందార్థులగుదురు. ప్రజాప్రభుత్వముతోజూ లువచ్చినవి. ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంఘముల కనుహలముగ నుండి యితరసంఘముల నష్టపరచెడి దినములు పో యినవి. అన్ని సంఘముల వారు కలసి వ్యాయ మగుతమ హక్కులను నిష్పక్షపాతముగా నొసంగుడని కోరుచున్నారు. మహమ్మదీయులు మేల్కొంచి తమ సంఘము నకు విద్యాభివృద్ధిచేయకొనవలెను. తంజావూరులోని నహా మ్మదీయులు కొందరు ఉన్నతవిద్య నభ్యసించి రాష్ట్రముందర్లు ను ఉన్నతోద్యోగములందున్నారు. కాని వారిసంఘము ఒక కుబ్జియేయున్నది. ఉన్నతవిద్యయందే దేశముకై యిమడి యున్నది. అని ఉస్మాను సాహెబుగారు చెప్పి తమ సభు మానిని ప్రత్యహించి తన కొనంగిన సన్మానపత్రములకై పుట్టజేత చెప్పిరి. (విలేఖరి.)

ఆంధ్ర విశ్వబ్రాహ్మణసభ

(ఒకవితేఖరి)

అఖిలభారతీయ విశ్వకర్మోద్ధరణసంఘము (ది ఆల్ ఇండియా విశ్వకర్మ లిబరల్ ఫెడరేషన్) యొక్క యాజమాన్యముక్రింద, తూర్పు గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా నదురుబాదయను గ్రామములో నాంధ్రరాష్ట్రీయ విశ్వబ్రాహ్మణ వహాజనసభయొక్క పదునొకండవ సమావేశము ఆన 1925 సం॥రము సెప్టెంబరు, 29, 30 తేదీలందు మిక్కిలి జయప్రదముగా జరిగినది. శ్రీయుత మునీశ్వరాచార్యులుగారు అధ్యక్షపదవి నలంకరించిరి. సభయందు దంకికరింపబడిన కొన్ని ముఖ్యతీర్మానములు.

(1) డాక్టరు ఆనిబిసెంటు దొరసానిగారి కామనువెల్తు ఆఫ్ యిండియా బిల్లు నీ సభవారు పూర్ణముగా ఖండించుచున్నారు.

(2) అఖిలభారతీయ విశ్వకర్మోద్ధరణ సంఘమువారు తయారుచేసిన "ఇండియా కాన్సిల్స్ రిఫారము బిల్లు"నందు నూచించబడిన రీతి నన్నికలములవారికిని ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము లభించువిధమున ఆన 1919 స॥ యొక్క గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆప్టయొక్క రెజిస్ట్రేటివు కాన్సిల్స్ యొన్నికలు సవరించబడవలెనని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(3) జేకాభివృద్ధి కాలంకముగనున్న స్వరాజ్యపక్షము వారి ప్రతిష్టంభ సిద్ధాంతము నీ సభవారు నిరసించుచు మంత్రి పదవులు మున్నగువాని నంగీకరించుటతో సంస్కరణ కాన నము నిర్వహింపబడునట్లు ప్రభుత్వమువారితో సహకార మొనర్పవలయునని నూచించుచున్నారు.

(4) కాంగ్రెస్ వా రఖిలభారతీయ విశ్వ కర్మోద్ధరణ సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘమును ప్రత్యేక సర్కిలుగా నంగీకరించి కొంతమంది విశ్వకర్మలను ప్రతినిధులుగ బంపుకొను వనతిని గలిగించవలెననియు, వివిధరాజకీయ పక్షముల తరపున సేర్పాటుచేయబడు నానాపక్ష రాజకీయ సభయందీ సంఘమునకుగూడ నుచితస్థాన ముండవలయుననియు నీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

(5) ప్లేటుకాన్సిల్లు సభయందు మదరాసు రాష్ట్రమున కెన్నికమూలమున సేర్పడియున్న నాల్గు మహమ్మదీయేతరస్థానములలో రెండు బ్రాహ్మణులు సంపాదించియున్నను, యీరాష్ట్రమునకు రెజిస్ట్రేటివు అసంబ్ధియుండు యెన్నికవలన సేర్పడిన 12 మహమ్మదీయేతరస్థానములయందును 8 పదవులను బ్రాహ్మణులు సంపాదించియున్నను, స్థానికప్రభుత్వమువారు, జనసంఖ్యాయందు నూటికి ముగ్గురకంటె నధికసంఖ్యాకులు కాని బ్రాహ్మణసంఘమునుండియే మరల ప్లేటుకాన్సిల్లులోగల 1 అధికారేతరస్థానమునకును, అసంబ్ధిలోని 4 అధికారేతరస్థానములకును ప్రతినిధులను నామినేటుచేయుటకాక్షేపించుచు, ఇకముందు నామినేషనులకు యెన్నికలవలన రాజకీయ వైరుధ్యములు నెలకొని యుండుననియు, సభవారు లోకలు గవర్నమెంటువారికి సలహా యిచ్చుచున్నారు.

(6) విశ్వకర్మసంఘపక్షమున ప్లేటుకాన్సిల్లుకుగాని, అథవా రెజిస్ట్రేటివు అసంబ్ధిగాని, తూర్పు గోదావరిజిల్లా రాజమహేంద్రవరనివాసులైన పండిత గానాల రామమూర్తిగారిని మెంబరుగా నామినేటు చేయించునట్లు గవర్నరుగారికి సిఫార్సు చేయవలెనని యీసభవారు సర్ సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరు గారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(7) లోకలు ప్రావిన్షియల్ కాన్సిల్లో విశ్వకర్మసంఘ పక్షమున గుంటూరు నివాసులైన పెదప్ర్రాలు సూర్య నారాయణరావుగారిని మెంబరుగా నామినేటు చేయునట్లు గవర్నరుగారికి సిఫార్సు చేయవలయునని ఈ సభవారు గౌ॥ మదరాసు దొరతనముయొక్క న్యాయశాఖా సభ్యుని కోరుచున్నారు.

(8) గుంటూరు జిల్లా దుర్గిరాలనివాసులైన వడ్డేపాటి నిరంజనశాస్త్రిగారికి "మహామహాపాధ్యాయ" బిరుదమును, రాజమహేంద్రవరనివాసులైన ధవళేశ్వరపు సోమలింగాచార్యులుగారికి "రావుసాహెబు" బిరుదము నొసంగి ఈజాతి నుచితవిధమున గౌరవింపవలయునని ఈ సభవారు దొరతనము వారికి విన్నవించుచున్నారు.

సక్సన్ దంతచూర్ణము - పల్ల వ్యాధులను పోగొట్టుటకు ఇదిచేయించి ఔషధము. 1 డబ్బము రూ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1 అలంగా తల్లివెల్లి తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

మదరాసు సదరన్ మరాటా రైల్వే

రైల్వే ఏర్పాటు

(స్వకీయ వితేఖరి)

కాకినాడ, అక్టోబరు 14:— సెప్టెంబరు 1 వ తేదీనుండి రైల్వే వెళ్ళుకాలములు మార్చబడినవి. సదరుమార్పులు ప్రయాణికులకు తగు అనుకూలముగ లేవని నూచించుచు మద్రాస్ సదర్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరునకు యీ క్రిందిరీతిని తూర్పు గోదావరిజిల్లా సంఘము వ్రాసియుండెను.

(1) కాకినాడ మద్రాస్ పాసెంజరు కాకినాడలో ఉదయము 6 గంటలకు బయల్దేరి రాజమహేంద్రవరము వెళ్ళి అక్కడ మధ్యాహ్నము 3 గంటలవరకు ఆగును. అది గోదావరి రైల్వే స్టేషనునకు మాడ వెళ్ళునట్లు ఆగిపోవుటచేత కోర్టులకు యితర పబ్లిక్ కచ్చేరీలకు కలపవర్తక ఫలములకు వెళ్ళవలసిన ప్రయాణికులు రాజమండ్రి స్టేషనులోనే దిగిపోయి బండ్లకు విశేష అడ్డెంపువలసినవచ్చుచున్నది. ప్రయాణికులకు యీ అసౌకర్యము, వృథావ్యయము తగ్గించుటకు పూర్వమువలెనే యీ ట్రెయినును నిడదవోలనకు తిన్నగా పోవునట్లును మరల రాజమండ్రి స్టేషనునకు తిరిగివచ్చునట్లును చేయవలెను. అట్లు చేసి నందువలన కంపెనీకి లాభదాయకమే కాకుండ పశ్చిమ డెల్టా పడవప్రయాణికులకు సౌఖ్యమొసర్చినవారగుదురు. (2) మద్రాసు తిన్నగా వెళ్ళిపోకుండ ఉదయమున బయల్దేరి వాల్తేరు పాసెంజరు డిట్రగుంటవద్ద ఆగిపోవుటవలన చెన్నపట్టణమువెళ్ళు వారికి ఆలస్యము వ్యయము సంభవించుచున్నది. కావున తిన్నగా మద్రాసు వెళ్ళునట్లు చేయవలెను. (3) మద్రాస్-కాకినాడ పాసెంజరు ట్రెయినును రాజమండ్రికి నాయంకాలము 5 గంటలకు చేరును. కోర్టులోను కచ్చేరీలోను 5 గంటలకు సాధారణముగా పనులు తేమలక పోవుటచేత అనుపయోగముగా నున్నది గనుక యీరైలు రాజమండ్రి నాయంత్రము 6 గంటలకు చేరునట్లు ఏర్పాటు చేయవలెను.

సదరు మూడు కోరికలకును యీక్రింది విధమున ప్రతికూలముగ జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

"(1) కాకినాడ ప్రయాణికులు రాజమండ్రి దాటి వెళ్ళగోరు నెడల వాల్తేరులో ఉదయమున 6 గంటలకు బయల్దేరు పాసెంజరును వెళ్ళవలెను. ఈ రైలు కాకినాడనుండి రాజమండ్రికి 12-28 గంటలకు చేరు నె 182 రు లోకల్ పాసెంజరును కలియును. కాకినాడ ఉదయపురైలు రాజమండ్రివరకు వెళ్ళు ప్రయాణికులకే ఉద్దేశింప బడెను.

(2) నె 22 రు పాసెంజరు తిన్నగా చెన్నపట్టణము పోనిచ్చిన యెడల డిట్రగుంటకు దక్షిణమున నుండి ప్రజలకు సౌకర్య ముండదు. మధ్యాహ్నము పని చూచుకొనువారి నిమిత్తము యీ ట్రెయిను ఉద్దేశింపబడెను. (3) రాజమండ్రినుండి నె 29 రు ట్రెయిను ఆలస్యముగా బయల్దేరి జేసినట్లయితే కాకినాడకు మిక్కిలి ఆలస్యముగా చేరును. కావున అక్కడి ప్రయాణికులకు వీలుగా నుండదు.

"మరియు క్రొత్తగా ట్రెయిను సర్వీసును పెట్టి నప్పటి నుండియు ప్రయాణికుల సంఖ్యను బట్టి చూడ చాల అభివృద్ధిగా కనబడుచున్నది. అందుచేత ప్రయాణికులలో అధికసంఖ్యాకుల అవసరములకు తగియున్నదనియు యీ ప్రస్తుత ఏర్పాట్లు ప్రజారంజకముగనే యున్నవనియు చెప్పవలసి యున్నది."

భోజాలు కోలీపిల్లవానిని చంపుట

అహమ్మదాబాదు, అక్టో 14:— పత్రిలో కోలీ పిల్లవానిని చంపినందులకై సబు డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటునదనకు సేచు యిద్దరు భోజాలు విచారణకు తీసికొనిరాబడిరి. తెయిలువాడ విడుదల చేయవలసినదని ముద్దాయిల ప్లీడరు దరఖాస్తు పెట్టెను గాని ప్రభుత్వమువారి రిప్లపడకపోవుటచే కోర్టువారి నిరాకరించి 28 తేదీవరకు రిమాండు నిచ్చిరి. ఈ కోలీపిల్లవానిని చంపుట వలన పత్రిలో హిందువులకును భోజాలకును వైషమ్యములు పెరిగెను. అందువలన భోజాలచుట్టునుండి వెడలిపోయి పత్రికి తాము సురక్షితముగా పోలేము గావున హిందువులపై నున్న దొమ్మికను జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు ట్రాన్స్ఫరు చేయవలసినదని దరఖాస్తు చేసిరి. (అ. వె.)

1925 నందు అదృష్టముగా ప్రదర్శించుచున్న గొప్ప సినిమా

లిఖితరూపకమైన నిదర్శనములు గలవు

క్రాన్ థియేటరులో

మదన్ థియేటర్సు లిమిటెడ్

10-10-25 శనివారము నుండి 16-10-25 తేదీ శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినమున క్రొత్తప్రదర్శనమును చూపెదరు

14-10-25 బుధవారము 6-15, 9-30 గంటలకు

15-10-15 గురువారము 6-15, 9-30 గంటలకు

భయము ప్రేమచేరిన కథ "లాస్టు డేస్ ఆఫ్ పాంపె"

16-10-25 శుక్రవారము 6-15, 9-30 గంటలకు

జాకి కూగన్ "డాక్టర్"

6 రీల్సుగల అతని నూతన డ్రామా

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

13-10-25 మంగళవారమునుండి 16-10-25 శుక్రవారమువరకు

యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా

లెటర్ బక్

1924 ప్రఖ్యాతిగాంచిన పెండల్ టన్ హూట్

గిన్నెస్ గారు పాత్రలను ధరింతురు

ప్రకటన

బొంబాయి ప్రెసిడెంసీలోనున్న డిక్రి ఎక్స్క్యూజును లును నడిపించుట, ఋణములను, రావలసినబాకీలను వసూలు చేయుట మొదలగునవి మేము తీసుకొని పనిచేసెదము. షరతులు మిక్కిలి న్యాయమైనవి. వివరములతో సహా సేడే ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

Mr. A. P. Patwardhan
434, Thakurdwar, Bombay NO 2

స్తీము బోయిలర్లకు

కలిగే యిబ్బందులు యింక యెంతమాత్రమున్ను లేకుండా కాపాడుకొనుటకు

"ఎవెక్సియర్"

న. వాడుడు. దీనిని రంగు పూసినట్లు బోయిలర్లలోపలి భాగములయందు బ్రహ్మలో పూసినయెడల ప్లేటుకు త్రుప్ప వగైరాలు యెంతమాత్రమును పట్టనివ్వక ప్లేటుపైని గుంటలు పడనివ్వకుండా బోయిలర్లను కాపాడును.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో,
12, తేంబుచెట్టిపిడి, మద్రాసు.

గజ్జికి తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలము నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పొట్టుఖర్చు లభికమున గాన ఇతరమందులతో కలిపి తేప్పించుకొనుట యుక్తము.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

Whether Subscriber or Advertiser
YOU STAND TO BENEFIT!

Your name and address in 12,000 copies-guaranteed, minimum circulation—for a whole year
For Re. 1/- only in advance

Both Subscription for and above advertisement facilities in

"MERCHANTILE MISCELLANY"
The Developer-Supreme of Indian

Economic interests and business activities
For Rs. 2 in advance.
Think of it ; try it and be satisfied!

Publishers:—SOMA SONS LTD.,
34, Broadway, Madras.

వివిచెందు అగస్త్యే గౌరవార్థం

ఎన్నా కలం ఆస్తినివ్వ

భారతీయ క్యాలిగ్రాఫర్స్ ట్రస్టులు. వీరు గోమనగరమునకు బోయి పోవుగాని సందర్భించి, తిరిగి స్వదేశమున కరుదెంచిరి.

మదరాసు గవర్న మెంటు బిల్లు

చట్టములను, నిబంధనలను చేయు కార్యము నిమిత్తమైన ఫోర్టు సెంటు జార్జి గవర్నరుగారి కాన్సిలులో ప్రవేశపెట్టబడుచున్న బిల్లు

మదరాసు శాసన నిర్మాణసభయొక్క విధులలో 20 వ విధి ననుసరించి ఈ క్రింది బిల్లు, ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణముతో సహా, అందరికిని తెలియనిమిత్తము ప్రకటించబడుచున్నది:—

1925 వ సంవత్సరపు నె 18 రు బిల్లు

1920 వ సంవత్సరపు 14 వ మదరాసు లోకలబోర్డుల

ఆక్టును సవరణచేయుటకయిన బిల్లు

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలబోర్డుల ఆక్టును సవరణ చేయుట యుక్తముగానున్నందున, ఇందువలన ఈ క్రింది విధముగా కాసింపడమొనరి:—

1. ఈయాక్టును “1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలబోర్డుల ఆక్టు (సవరణ) ఆక్టు” అని చెప్పవలెను.
2. 54 వ సెక్షనును చేరిన మినహాయింపు నిబంధనలలో “గ్రామపు హెడ్డును” అను మాటల తరువాత “లేదా గ్రామకరణమునకు” అను మాటల నుంచవలెను.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము.

ఒక కరణము చేతములోని ఏయితర స్థానిక సంఘములో గాని, శాసన నిర్మాణసభలో గాని, లెజిస్లేటివు ఆఫ్ఫీస్ లో గాని ఎన్నుకొనబడు నొక స్థానమునకు పోటీగా నిలుచుటకు ఎట్టిచట్టసమ్మతమున ఆటంకమును లేదు. తాలూకా, యూనియను బోర్డుల వంటి స్థానిక సంఘములోని స్థానమునకు అతని అర్హతను గురించి ప్రస్తుతము విధింపబడియున్న (అర్హమునబట్టి ఉపసంహరించబడిన) అసమర్థతకు ఎట్టి న్యాయమును లేదు. గ్రామ హెడ్డును, కరణమును గూడ సర్కారుక్రింద జీతములను పుచ్చుకొను ఉద్యోగములుగా నుండుటచేత, వారిరువురి స్థితియు నొకే విధముగా నుండవలెను. అవిధముగా గ్రామ హెడ్డును యొక్క స్థితిని, ప్రస్తుతపు ఆక్టు అంగీకరించుచున్నది — 9 (5) వ, 47 వ, 54 వ సెక్షనులను చూడుము.

1925 వ సంవత్సరపు జూలై 5 వ తేది. జి. రామేశ్వరరావు,

వి. టి. కృష్ణమాచారియార్,

గవర్న మెంటు సెక్రెటరీ, లా (లెజిస్లేటివు) డిపార్టుమెంటు.
(ఫోర్టు సెంటు జార్జి, మద్రాసు)

ప్రీమురులు

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—ఎల్లరువన్ లైసెన్సు యస్. యస్. “సిటీ ఆఫ్ లండన్” ప్రీమురు 9 తేదీని ఫోర్టు సెంటు జార్జికి. 19-వ తేదీ తెల్లవారు సరికి బొంబాయి చేరును.

అంకరులైసెన్సు యస్. యస్. కర్ కేసియా నూయజానుండి 12 తేదీని బయలుదేరినది. 24 తేదీ ఉదయ మిచ్చటికి చేరును.

(అ. పి.)

టి. జి. నారాయణమూర్తుగారు

వి. సి. యస్.

వీ రిటీవల వి. సి. యస్. పరీక్షలో కృతార్థులయిరి.

ఒక సన్న్యాసి అమృతచర్యలు

మాచుచుండగా మాయమగుట

క్రొధన అక్షయ ప్రభవసంవత్సరముల

ఫలమును తెలుపుట

టుటికరిమకును పునుక్కోటకును మధ్య (8 మైళ్ల దూరముననున్న యొక గ్రామము) ఒక పెద్ద ఏరుకలదు. దానిపైని వంతెనయున్నది. వంతెనపైనుండి బుట్లు పోవుచుండును. ఈవల 10 వ తేదీని ఒక రాధారీ (బస్) మోటారుబండి పునుక్కోటనుండి టుటికరిమకు పోవుచుండగా అగస్త్యముగా ఒక సన్న్యాసి కనబడి బండినాపుమని ద్రోవరుతో చెప్పెను.

ద్రోవరు బండినాపగా బండిలో నున్న వారందరును క్రిందకు దిగిపడి సన్న్యాసిపలికెను. వారందరును దిగిరి. దూరముననున్న ఒకచోటును వ్రేలితో చూపి అచట నేమి కనబడుచున్నదని సన్న్యాసివారిని అడిగెను. అచట మూడుగుహలు వరుసగా కనబడెను. ఒక గుహలో ఒక మనుష్యుడు యింకొక మనుష్యుని చంపి వాని మాంసమును తినచుండెను. రెండవ గుహలో ఒక రూపాయియును ఒక పది బియ్యమును కనబడెను. మూడవ గుహలో ఒక రూపాయియును ఒక బస్తాబియ్యమును కనబడెను. దానిని చూచి దానిభావమేమని వారాసన్న్యాసి నడిగిరి.

“మొదటి గుహలో క్రొధనసంవత్సర ఫలము నూచింపబడెను. ఈసంవత్సరము ప్రజలు తిండిలేక యిట్టి దారుణకృత్యములను చేయవలసివారగుదురు. రెండవగుహలో అక్షయ సంవత్సరఫలము నూచింపబడెను. ఆ సంవత్సరమున ఒక రూపాయికి ఒక పది బియ్యము మాత్రమే అమృతమును. అనగా బియ్యము ధర చాల పెంచుగా నుండును. మూడవగుహలో ప్రభవసంవత్సరఫలము నూచింపబడెను. అసంవత్సరమున ఒక రూపాయికి ఒక బస్తాబియ్యము అమృతమును. అనగా బియ్యము ధర చాల చాకగా నుండును” అని ఆ సన్న్యాసి చెప్పెను. అసంగతికి వారందరును చాల భయపడిరి.

పిమ్మట సన్న్యాసి వారిని స్వప్రచిత్తులను గావించి వన్ను కూడ టుటికరిమకు బసులో తీసుకొని పొండ్లని అడిగెను. అంతట సన్న్యాసియును వారందరును కారులో వెళ్ళిరి. కొన్ని ఘర్టాంతులు వెళ్లి చూడగా సన్న్యాసి ఎప్పుడు మాయమయ్యెనో కనపడకుండ పోయెను. అతడు మొదట పాతాత్తుగా ఒండి కడ్డముగా కనబడెను. మరల నలులనే బండిలో కూర్చుండినమనిషి కూర్చుండినట్లే మాయమయ్యెనని 12 వ తేదీని టుటికరిమనుండి ఒక విలేఖరి వ్రాసెను.

వాకరు ఆస్పత్రికి రీడింగ్ ప్రభుత్వదానము

హైదరాబాద్, అక్టోబరు 14:—వాకరు ఆస్పత్రిలో యూరపి యను ఆంగ్లో - యుండియనుల వసతిశాలకు రీడింగ్ ప్రభుత్వ 12,000 రూపాయల దానమొసంగెను. (అ. పి.)

శక్లత్ వాలా దంపతులు

శక్లత్ వాలాగారు భారతీయపార్లమెంటుసభ్యులు. కమ్యూనిస్టు. వీరు అమెరికాకు బోకుండ నిషేధింపబడిరి.

గౌ. వి. జే. పటేలుగారికి

అహమ్మదాబాదు మునిసిసిపలు సంఘమువారు

సన్న్యాసపత్రము నీయ్య నంగీకరించుట

అహమ్మదాబాదు, అక్టోబరు 14:— గౌరవనీయులగు వి. జే. పటేలుగారికి 16 తేదీన సన్న్యాసపత్ర మొసంగుటకు స్థానిక పురపాలక సంఘమువారు నేటిసాయంకాలమున తీర్మానించిరి. 37 గరు అనుకూలముగను 3 రు ప్రతికూలముగను ఓట్లిచ్చిరి. గవర్నరుకు సన్న్యాసపత్ర మీయకూడదనిచెప్పి వేతనము గల పదవి నంగీకరించినట్లువంటి స్వరాజ్యవాది కిష్టము సన్న్యాసపత్ర మొసంగుట కిచ్చగించుట బహిష్కరణవాదుల సిద్ధాంతమునకు భిన్నమని వీరు ముగ్గురును వాదించిరి.

పటేలుగారు సన్న్యాసపత్ర మొసంగుట

పలువురు పెద్ద మనుష్యులు కూడిన సభలో గౌరవనీయులగు వి. జే. పటేలుగారికి నేటి సాయంకాలమున అహమ్మదాబాదు పటేలుగారు సన్న్యాసపత్ర మొసంగిరి. నేత మంగళదాసుగారు రధ్యక్షత వహించిరి. పటేలుగారి త్యాగమును నేనను కొనియాడుచు నుపన్యాసము లీయబడెను. పటేలుగారు రాజకీయములలో అవసరమైనప్పుడెల్ల మార్పుల నామోదించువనియు, బొంబాయి మున్సిసిపలు కౌన్సిల్ లో నేను అధ్యక్షులుగా నుండి అందరికిని సంతృప్తి కరముగ పని చేసిరనియు తమకు దేశభక్తికి తార్కాణముగ భారతశాసనసభ కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరనియు చెండి పత్తెరమున పెట్టి యాయబడిన సన్న్యాసపత్రమునందు చెప్పబడి యుండెను.

పటేలుగారి జవాబు

ఎక్కువగా మాట్లాడవలసి వచ్చును గనుక నాకిటుమొట్టి సభలకు వచ్చుట కిష్టములేదు. కాని శాసనసభ కధ్యక్షులుగావున నాపరిమితి నేనెఱుంగుచును. ప్రజాస్వామికదేశములలో ప్రజాప్రతినిధి సభల అధ్యక్షుడు రాజకీయ వాతావరణమునుండి పారిపోవుట అలవాటై యున్నది. ఇచ్చట భారత శాసనసభను కూడ నిజమైనప్రజాప్రతినిధి సభగా చేయదలంచి నట్లయిన అయలవాటు నమలులో పెట్టవలెనని తలంచుచున్నాను. ఎట్టి బాధ్యతగలస్థానము వోసంగినను భారతీయులు నేర్పుతో నిర్వహించుకొన గలరని చెప్పచున్నాను. నేను ఉద్యోగధర్మముచే రాజప్రతినిధిని చూడవలసి వచ్చినను రాజప్రతినిధి కాన్సిలు సభ్యులను చూడవలసి వచ్చినను మునుపటి పటేలుగారి నే యుండెదనని నమ్మకము చెప్పచున్నాను. మీ యీ సన్న్యాసపత్రములు నాయందు మీకుగల నమ్మకమునకు నిదర్శనములని యెంచెదను. ప్రభుత్వమున భారతీయుడనుగా నెంచుకొని పిమ్మట నావర్ణము సంగతి నేను విచారించెదను. జాతీయతకు భంగము కలిగించెడివార లగుదురగావున వర్ణవిషయములను మీరెక్కువగా తలంపరాదు. అని పటేలుగారు చెప్పిరి. (అ. పి.)

నా మైసూరురాష్ట్ర సంచారము

మైసూరు పట్టణము

సుప్రసిద్ధుల సందర్శనము

మైసూరురాష్ట్రమున కంతయు మైసూరు పట్టణము తల మానికమువంటిది. రాజధానిపట్టణము. మహారాజుగారి నివాస సానము: మిగుల పురాతన నగరము. "మహిషాసురుని" నుండి "మహిసూర్", లేక "మైసూరు" యొక్కనామము గలిగెనని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ పట్టణము 30 సంలకు పూర్వము నకును నేటికిని ఎంతయో మార్పు నొంది వాటికంటె మిగుల నభివృద్ధి నొందినది. సుమద్ర మట్టమునకు 2000 ల అడుగుల ఉన్నత ప్రదేశమున నీ నగరము నిర్మింపబడి మిగుల ఆరోగ్యవంతమై తనరారుచున్నది. పట్టణము నలువైపులకును ముఖ్యముగ నైర్వతిమూలయందు అమితముగ వ్యాపించినది. విశాలములును, సమున్నతములును, స్నిగ్ధములు నగు పురపీఠులతోడను, ధావళ్యకాంతల నీనుచు, ఆకాశమును ముద్దిమచున్నవో యనునటుల సుందర: సౌధరాజములును, తత్సౌహదాంతరాగములందు విరియబూచిన పూ మొక్కల తోడను, నగరమంతయు చూపలులకు మిగుల మనోజ్ఞమైనంద వనమును స్ఫురింపజేయును. నగర వైశాల్యమునకు తగినటుల జనసంఖ్య లేకుండుట పట్టణ-ఆరోగ్యము నభివృద్ధిపరుప జాలు నేమోగాని, వర్తకవ్యాపారములకు కూడలి గాకుండుటయే జన సమృద్ధియు లేకుండుటకు ముఖ్యకారణము. మరియు రాచన గరు, విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలతప్ప తదితర రాజ్యాంగ కార్యాలయముల కన్నిటికిని బెంగులూరు కేంద్రస్థాన మగుట జనబాహుళ్యరాహిత్యమునకు వేరొక హేతువు.

రాచనగరు

పట్టణమునకు దక్షిణమందు గొప్పకోటగోడచే సరిగ్రేపబడియున్నది. కోటకుడ్యమునకు తూర్పు, దక్షిణ, పడమర లందు మూడు సింహద్వారములును ఉత్తర దిశయందు రెండు ద్వారములునుగలవు. ద్వారము నానుకొనియే దుర్గసంరక్షకుడగు క్రియాంజనేయనియాలయము గలదు. ఇక లోనిరాచన గరు 38,220 చదరపుబడుగుల వైశాల్యము గలిగి ముఖ్యగోపురము భూమిపైనుండి సుమారు 150 అడుగుల ఎత్తున ఉన్నది. ఈముఖ్యభవనమును బరివేష్టించి జంతుకాలమును, ఋద్యుద్ధిపయం త్రగ్యహములు, నగరసేవక వసతిగృహములు అనేకములు గలవు. ముఖ్యభవనమందే క్రింది యంతస్తునందు గ్రంథాలయము, వైవాహికశాల మున్నగునవిగలవు. ప్రభువు అంతస్తునందు ద్వారమున కెదురుగ గొప్ప దర్బారుహాలున్ను, దానివెనుక గానశాల, భోజనశాలలుగలవు. మూడవ యంతస్తునందు శివసాగరములు, పకన మందిరములు వెలయుచుండును. నాలుగైదు అంతస్తులు ఎక్కుచువిశాలవంతములుగావు. ముఖమండపమునందు లక్ష్మీ సరస్వతులు, వినాయక ప్రతిమలు, రామకృష్ణాది విగ్రహములు 'హోయశిల'పద్ధతిని చిత్రంపబడియున్నవి. శిల్పి తనయసమాన చాతుర్యమును గన్పరచి ఇచట ప్రతిమలను ప్రాణానహితములగు చిత్రములువలె మలిచినాడు. భవనాంతర మందలి శాలలన్నియు పలుతెరంగుల కొయ్య చెక్కడములతోడను, చిత్రవిచిత్రవర్ణములతోడను అలంకరింపబడి యున్నది. మొదటి యంతస్తునుండి కడపటివరకు ముఖమండపము లన్నియు ప్రతి యంగుళము విద్యుద్దీపకలికలచే వలయాకారముగ అర్ధచంద్రాకారముగ, చతుర్భుజములగ పలువిధముల నలంకరింపబడియున్నది. దసరాసందర్భమున దర్బారుజరుగు దినములం దీవిద్యుద్దీపములన్నియు వెలిగింపబడినప్పటి దృశ్యము కనులార గాంచవలెగాని వర్ణనాతితము.

సువర్ణ సింహాసనము

దర్బారుహాలునందు నట్టనడుమ సువర్ణసింహాసన మున్నబడి యున్నది. ఇయ్యదిమిగుల పురాతనమనియు, శాలివాహనునికాలమునాటిదని చెప్పెదరు. సింహాసనమునకు ప్రతినిత్యమును ధూపదీపములతో పూజనీయుచుందురు. సింహాసనము నందనేక విలువగలరాళ్లు పొదుపబడియుండి చూపలులకును మిటుమిట్లు గొలుపుచుండును. సింహాసనము సుమారైదు అడుగుల యెత్తుననున్నది. మహారాజుగారు సూర్యుండు ఆసనమునకు పైగ ముత్యములు గూర్చబడినభద్ర మమర్చబడియున్నది. దర్బారుదినములందు తప్ప మిగిలిన కాలమంతయు నీసింహాసనము నేరొకగదియం దుంచి పూజించుచుందురు.

చాముండిపర్వతము - రాతినంది

రాచనగరునకు దక్షిణదిశయందు చాముండిపర్వతము గలదు. ఈపర్వతశిఖరముపై "చాముండి" దేవతలయ మొందువి.

సిల్పియందును పర్వతమునకు క్రిందిభాగమున నిర్మలజలపూరిత మగు పెద్దతటాకము గలదు పర్వతముయొక్క అడుగుభాగము నుండి కొననున్న దేవతామూర్తికృష్ణసోపానరంక్తి యున్నది. ఇరు ప్రక్కల నచ్చటచ్చట మార్గస్థులైకాంతికొరకు మండపములు, పాకలు నిర్మింపబడియున్నవి. ఉత్సవసమయములం దీపాలలో భజనలు జరిపి, నీరుమజ్జిగ, పానకము విడవచ్చు నిమియించురు. దసరాపూర్తియైనపిదప నీ "చాముండిపర్వతముపై రథోత్సవము, తేప్ప యుత్సవములు జరుగును. వానిని పీక్షించుటకు వేలకొలదితీర్థవాసులు పలుతావులనుండి వత్తురు. మోటారులు, కోచిబండ్లవచ్చుటకు పిలగునటుల పర్వతమును మట్టికొనివచ్చు వేరొకవిశాలమగు మార్గముగలదు. మహారాజుగారి కివార్తయునుండే దేవస్థానమున కరుదెంతురు. దాదాపు 600 సోపానములు ఆరోహించిన పిదప సోపానరంక్తి వామభాగమందు వివరీతరీమాణము గల రాతినంది యొకటి గలదు. ఇయ్యది భూమిపైనుండి 12 అడుగుల ఎత్తుండును. ఒకేరాతినుండి చెక్కబడినది. తీర్థప్రజ ఈ పహానం దికి గుగ్గిలముసాగవేసి పసుపు కుంకుమలతో నలంకరించి కొబ్బరికాయల వర్షించి తీర్థప్రసాదములు గైకొనుచుందురు. అటునుండి పర్వతాగ్రమున కేరిన అచట రచ్చమగు గోపురప్రాకారములతో దేవస్థాన మగుపించుచుండును. చేరుననే మహారాజుగారు, రాచకుటుంబీకులు నివసించే భవనములును నిర్మింపబడియున్నవి. ఈ యాలయమందలి దేవతాగ్రహము "మహిషాసుర మర్దినీ" యాకృతిలోనుండును. ప్రతివారము రెండుమాడుదినములు మహారాజుగారి కీదేవతను దర్శించి అర్చనల గావించురు. పూజారులు మరియు కొందరు ప్రజ లీశిఖరమందే గృహము శ్మశ్మరచుకొని నివసించుచున్నారు. సాయంత్రము 7 గంటలు కాగానే పర్వతముయొక్క మార్గమంతయును నగాగ్రమునందును విద్యుద్దీపములు వెలిగింపబడి క్రింద నుండువారలకు నక్షత్రములవలె కనులపండు వొనర్చుచుండును.

లలితాద్రి

చాముండి పర్వతముయొక్క తూర్పుకొన లలితాద్రి యని వ్యవహరింపబడుచున్నది. చాముండి పర్వతము పడమటి కొననుండి లలితాద్రివరకు నూడ మోటారులు పొయ్యకటములు నడచుట కనువగు చక్కనిమార్గము గలదు. రాచనగరునుండి లలితాద్రి కేసుటకు జక్కిని రాచబాటగలదు. మండు వేసంగియం దీమార్గమున నడచుచున్నను మార్గమున కిరువైపుల బారులగ బెరిగియున్న భూరుహచ్చాయలు మార్గమునంతయు నానరించుటంజేసి పాంథున కిసుమంతయు గ్రీష్మాతపము సోకజాలదు. సాయంత్రనపువేళ పువ్వును లన్నియు వికసించి కమ్మని సౌరభమును వెదజల్లుచుండును. నగరునుండి ఈ మార్గమున కొంత దవ్వేసిన పిదప మడివై పున ఆశ్వపైనికదళమునకు సంబంధించిన హయశాల యొందు గలదు. ఈ భవనద్వారము నుట్టుపుగిట్టు బోలె నిర్మింపబడియుంట్లే అశ్వములకొట్టి చెప్పకయే తెల్పచుండును.

వీని నన్నిటిని దాటి నగరునకు దాదాపు మూడుమైళ్ల దూర మేగిన లలితాద్రికేరగలము. అటు నుండి పర్వతముపైకి నడచి వెల్లుటకు కాకబాట యొకటి గలదు. స్వభావ సౌందర్యమును విశిష్టపవలె ననిన, ప్రకృతికాంత నిజావ్యాసస్వరూపమును తినివిదీరగాంచి యవ్యయానందము ననుభవించవలెననిన ఈ కాలిబాటను పర్వతాగ్రమున కారోహించవలెనెగాని మోటారులందు ప్రయాణము జేయువారి యానందహాసమును గ్రోలజాలరు. అటునిటు మల్లెలు, జాజులు, సంకెండులు, నూలబి, రోజా మున్నగు సుగంధరాజములు గమగమతావుల నీనుచుండును. అడుగడుగునకు కన్నడమందును, సంస్కృతమందును నీలిపాతములును, ప్రార్థనాశ్లోకములును ఫలకములపై ప్రాయబడి వానిని పఠించువారలకు భక్తిపరవశతన జనింపజేయుచుండును. పైకిజేరిపిదప ప్రయాణపు బడలిక వాయుటకై విశ్రాంతిగైకొనుటకు సుందరమగు నొకవసతిగృహము గలదు. అంతదనుక కకటములు రావీలగును. పిదప మరికొన్ని సోపానము లెక్కిన పర్వతముయొక్క అత్యున్నతభాగమునకు పోయిచేరగలము. ఇచట సుమారు 4500 చ. అడుగుల వైశాల్యము గల ఫలము సమపరపబడి పూలచెట్లచే చతుర్భుజాకారముగ నావరింపబడి యుండును. దట్టమగు గరికి మొలపింపబడియుండుటచే కాలిడు నపుడు దూదిపరువులపై నడచునటుల దోచును. ఈఫలమునకు చుట్టును తాచేటి చిప్పయాకారమునను, మరియు పలువిధాకృతులతో ఇంపగు హర్ష్యములుగలవు. కొన్ని యిండ్లు కొయ్యతో నిర్మింపబడి అడుగుభాగమున ఇనుప పట్టాలును చక్రములు నుండుటచే చుట్టును త్రిప్పటకు వీలై యుండును. అద్దములచే నిర్మింపబడిన వేరొక విలాసగృహముగూడ నిందు గాంచనగును. ఈ ప్రదేశమునుండి పీక్షించిన పట్టణమంతయు పటమునందు ప్రాయబడిన చిత్రమువలె గాన్పించును. సర్వసాధారణముగ సాయంత్రము పికారుగ వెడలువారెల్లరు నీ పర్వతమునకు వచ్చి ప్రకృతిగోభను గాంచుచుందురు.

వేసగికాలపు విశ్రాంతిభవనము

లలితాద్రికి సమీపమును ఉత్తరదిశయందును, నగరు నకు తూర్పు దిక్కున మహారాజుగారి వేసగికాలపు రాచనగరు నిర్మింపబడుచున్నది. ఇప్పటికి దాదాపు కట్టడమంతయు పూర్తియై పైని సన్నపని మిగిలియున్నది. ఈ భవనము మిక్కిలి యున్నతమును నొక ప్రదేశమందు నిర్మింప బడి యున్నది. భూభాగమును సరియగు మట్టమునకు దెచ్చుటకే దాదాపు 5 లక్షల రూప్యములు వెచ్చింప బడెనట! దీనిని బట్టి మొత్తము కట్టడముయొక్క విలువ నూహింపవచ్చును. భవనాంతరాగమునకు జనువారలు తాము వచ్చినతోవెలిరిగి కనుగొన గలిగినకడు జాగరూకులయొ చెప్పనగును. ఇట్టి యసామాన్యపరిమాణము గల యాభవనము సవాతన అభునాతన కళానిలయును కానున్నది. ప్రాచ్య ప్రాశ్నాత్య కళావిజ్ఞాన మిచట సమన్వయింపబడి ప్రదర్శింపబడి నున్నది! ఇందలి చిత్రము లింకను గాంచుటకు నిరీక్షించెదముగాక!

మహారాజా, మహారాణి, కళాశాలలు

ఈ పట్టణమునందు మహారాజ కళాశాల గలదు. ఇయ్యది పూర్వము 1883 సం॥ న ముమ్మిడి క్రీష్ణరాజ వుడయర్ బహద్దూర్ వారిచే ఉచితోన్నత విద్యాలయముగ స్థాపింపబడి పిదప 35 సం॥ లకు ప్రభుత్వమువారిచే దిసికొనబడి 1879 సంవత్సరమున సెకండుగ్రేడు కళాశాలగ మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధముగ జేర్చబడెను. నేడది మైసూరు విశ్వ విద్యాలయమునకే సంబంధించి యున్నది. ఇచట సంస్కృతము, శ్శెంచి, తెలుగుభాషలు గూడ విద్యాభ్యులకు గరపెదరు. ప్రతివత్సరము అధికముగ విద్యార్థుల నాకర్షించుచున్నది. దక్షిణ భారతదేశ మందలి బాలికాకళాశాలలందు మైసూరునందలి మహారాణి కళాశాల మిగుల ప్రాధాన్యము వహించి యున్నది. 1891 సం॥ న చిన్న పాఠశాలగ స్థాపింపబడి 1895 సం॥ న ఉన్నతవిద్యాలయముగ జేయబడెను. 1916 సం॥ మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమందు కళాశాలగ మార్చబడెను. మైసూరునందలి స్త్రీల ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధి కికళాశాలయే ప్రధానహేతువని చెప్పనగును. కళాశాల ప్రధాన ఉపాధ్యాయపదవి ఒక స్త్రీచే నిర్వహింపబడుచున్నది. మరియు మైసూరు బాలికా పాఠశాల విద్యాకాఖాధికారియు స్త్రీమతి శ్రీ రంగమ్మగారివనితామణియే. వారి సహాయాధికారియు స్త్రీయైయున్నది. దక్షిణ భారతదేశ మందు బ్రిటిషు ఇండియాలో కంటె మైసూరునందే స్త్రీవిద్య విస్తారముగ నున్నదని తెలియగలదు.

మైసూరుపట్టణమందు గాంచవగు విశేషములలో శ్రీకృష్ణరాజేంద్ర వైద్యశాల, కళాప్రదర్శనశాల, మ్యూజియము, మొదలగునవి గలవు. "జనరల్ హాస్పెటల్" అను పేరిట 1876 సం॥న స్థాపింపబడి 1918 సం॥న కృష్ణరాజేంద్ర వైద్యాలయమని నామకరణముగావించి సుమారు 4 లక్షల రూప్యములు పైగ వెచ్చించి గొప్ప భవనమును నిర్మించిరి. భవనమున కెదురు గ కళాప్రదర్శన మందిరము గలదు. ఇందు పలువిధములగు దంతము, గంధము చెక్కతో జేయబడిన పరికరములు గలవు. మైసూరు రాష్ట్ర పరిశ్రమాగారములందే తయారైన సోపు, ఇనుము, వస్త్రములు ప్రదర్శింపబడియున్నవి. మైసూరు ఉద్యానవనపట్టణ మని చేప్పవచ్చును. పురమం దెచటగాంచిన తరులల్లులతాడులతో నిండియుండు ఉద్యానవనముల కనులపండువునేయుచుండును. ఇందు ముఖ్యముగ "నివేద్ బాగ్" అను తోట శేర్మొనదని యున్నది. ఇచట సమస్త ఫలజాతులు, పుష్పజాతులు లభింపగలవు. దీనిమధ్య గ్లాసు కప్పు గలిగి వలయాకృతితో నొక భవనము నిర్మింపబడియున్నది. ఇందు దశావతారములు చెక్కబడి యున్నవి. మరియు కర్ణకపార్కు మొదలగు తోటలు పెక్కులు గలవు. ఇవియన్నియు లండను పట్టణమందలి తోటల యొక్క పదతిని నిర్మింపబడి మిగుల ఆకర్షణీయులు లై యుండును.

"జగన్మోహన పాలస్" పురమునకు నడుమ రాచనగరు నకు ఫర్లాంగుదూరమున గొప్ప యావరణము గలిగియుండును. భవనము బహురమ్యముగ నలంకృతమై మనోరంజకముగ నుండును. ఈ మందిరమందే ప్రజాప్రతినిధిసభలు జరుపబడును. ఇందొక భాగము రాచనగరునకు సంబంధించిన నాటకశాల గలదు. సంస్థానము పక్షమున జరుపబడు నాటక ప్రదర్శనములు, పాటకచ్చేరిలన్నియు ఇచటనేజరుగును. పురమందు రెండుమాడు తావుల గడియారపు టవరులు గలవు. ముఖ్యముగ వీధుల కూడలియందు శిలావిగ్రహములు గూడ గలవు. మైసూరునందు విద్యుద్దీపము లతివిస్తారముగ నుండుటచే దీనిని "ఎలక్ట్రిక్ సిటీ" యని వినోదార్థము పిలుతురు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము కాకినాడ

నవంబరు నెం 18 రు

నంబరునెం 27-7-25 తేదీన సమావేశమయిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాదినవ తీర్మానముల ప్రకారము, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములవారు యీనెల 28 వ తేదీ లగాయతు బండరులో జరుగబోవు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభ కు ప్రతినిధుల నెన్నుకొని తీర్మానము సన్మానసంఘమువారికి ఒక కాపీయును, యీ ఆఫీసునకు ఒక కాపీయును పంపవలయును.

తీర్మానములు

1. కాంగ్రెసు విధానముయొక్క ప్రథమమాత్రము నంగీకరించినవారందరూ ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభకు ప్రతినిధులుగా నుండవచ్చును. వీరినయస్సు 18 సంవత్సరములకు మించియుండవలెను. వీరు సభలకు హాజరగునపుడు ఖద్దరును పూర్తిగా ధరింపవలెను.
2. ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభకు ప్రతిజిల్లానుండి జిల్లా జనాభానుబట్టి 2000 కు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములవారు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు అధికార మీయడమైనది.
3. ప్రతినిధి 1 కి రు 1-0-0 రుసుమును, సన్మానసంఘమువారికి చెల్లించవలెను.
4. రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు సభ్యత్వరీత్యా మహాసభకు ప్రతినిధు లగుదురు.

* * *

నవంబరు నెం 19 రు

ఈ ఆఫీసునుండి నెం 16 రు నవంబరు పంపబడి యున్నది. ఈ సెల్ రము కాంగ్రెసు సంఘములయందు సభ్యులు విరివిగ చేరుటకు సభ్యత్వార్హత సంకుచితముగ నున్నందున వీలుగా లేకపోయినచో వాదము నైననే పాట్నాలో సభ్యత్వార్హత మార్చబడినది. కాన్పూరు కాంగ్రెసు జరుగునాటికి క్రొత్తనియమము ప్రకారము ప్రతిజిల్లా సంఘమువారు సభ్యులను విరివిగ చేర్పించి సభ్యులతీర్మానము నెలకొకసారి పంపుచు డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీ నాటికి చేరిన సభ్యుల మొత్తము తీర్మానము యీ కార్యక్లాపమునకు పంపవలయును. ఇప్పుడు చేరినవారు యీసంవత్సరమునకే సభ్యులగుదురు. వీరు 31-1-26 వరకు సభ్యులుగ నుండవచ్చును. సంవత్సరమునకు 0-4-0 లు కొక్కపు చందావార్లనుగాని సెల్ రమునకు 2,000 గజముల నూలుచందా నిచ్చువారలనుగాని చెంబనే చేర్పించి కాన్పూరు కాంగ్రెసునాటికి సభ్యులసంఖ్య అభివృద్ధి పరచవలయును.

మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి.

తిరుచానూరు

పంచముడు దేవాలయములోనికి బోయి

దర్శనమొందుట.

13-10-25: నేటినుండి ఒక పంచము కులముడు వందరా నును సమీపం ఒక గ్రామమునుంచి తిరుపతికి యత్రార్థమై వచ్చి తిరుచానూరులో హారతి వగైరా సామానులు అంగడిలో తీసికొనుచుండగా అంగడివాడు అతనిని మీరు యేమియు వారు అని అడుగగా నేను పంచముడను యీ హారతి వగైరాలు అమ్మవార్ల రథమువద్ద యిచ్చి వచ్చెదను అని చెప్పి దేవాలయములోనికి వెళ్లి హారతి వగైరాలు చేయించి తీర్థప్రసాదములు స్వీకరించి గుడిలోనుండి బయటకు వచ్చెను. తరువాత ఆతను పోలీసువారివల్ల అనుమానముపై పంచముడని కనుగొనబడి స్టేషనుకు తీసికొనిపోయి అతనివద్ద స్టేషనుమొట్టును తీసికొని తిరుపతికి పిలుచుకొనిపోయిరి. ఇచ్చట దేవాలయపు అమ్మవారి గుడిపొలుపులు మూసివేసి సంత్రాక్షణ చేయవలెనని తిరుపతి తిరుపతి వగైరా దేవస్థానపు విచారణకర్తలు వారికి రిపోర్టు చేయుటకై యిచ్చటి దేవాలయపు ఇన్స్పెక్టరుగారు తిరుపతికి బోయి రాత్రి సుమారు 10 గంటలకువచ్చి అర్చనలు భరించి సంత్రాక్షణ చేయవలసినట్లు విచారణకర్తలు తాఖీదుపంపిరి యు చెప్పి వారిచే సంత్రాక్షణ వగైరాలు తెల్లవారి వజ్రు సుద్ర లేక జరిపించిరి. 14 వ తేదీ ఉదయం 7 గంటలకు సంత్రాక్షణ వగైరాలు పూర్తి అయెను. (విలేఖరి)

7వ ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభ మచిలీపట్టణము

ది 22-10-25 తేదీ మధ్యాహ్నము గం 3 లకు
సమావేశ మగును.

విషయ నిర్ణయక సభాకార్యక్రమము

1. కీర్తి శేఖరుల దేశబంధుదాసు, సర్ మురేంద్రనాథ్ దెనట్టి, సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగార్ల మరణమునకు యీ సభవారు తమ విచారమును తెలియపరచుచున్నారు.
2. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు 22-9-25 తేదీని పాట్నాలో గావించిన తీర్మానములను యీసభవారు ఆమోదించుచున్నారు.
3. రాష్ట్రమునందు ఇంతవరకు జరిగిన ఖద్దరు అభివృద్ధికి యీసంఘమువారు సంతసించుచు రాష్ట్రముయొక్క పరిస్థితుల ననుసరించి కావలసినంత అభివృద్ధి జరుగలేదని నూచించుచు రాష్ట్రములోని ప్రజలందరూ ఖద్దరునే ధరింపవలెననియు ద్వైకారణముచేతనే ఖద్దరును ధరింపజాలనివారు హిందూదేశమున తయారయిన మిల్లు నూలు బట్టలను ధరించవచ్చును గాని ఎన్నడు విదేశీవస్త్రములను ధరించకూడదనియు యీసభవారు ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.
4. రాష్ట్రమునందంతటను అస్పృశ్యతానివారణను గావించుటకు వివిధ మతములవారును బాతుల వారును తోడ్పడి కాంగ్రెసుసంఘమువారికే నిర్ణయింపబడిన కార్యక్రమమును పూర్తిగ కొనసాగించవలయునని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.
5. ఆర్థిక, సాంఘిక, నైతిక అభివృద్ధికి మధ్యపాన నిషేధము అత్యవసర మని ప్రపంచక మంతలు అంగీకరింపబడినను ఆదాయమే ప్రధానముగనెంచి ప్రభుత్వమువారు మద్యపానమును తొలగించనందుకు యీసభవారు తమ ఆగ్రహమును వెల్లడించుచు, కల్లునిమిత్తం తాటి, యాత, కొబ్బరి మున్నగు చెట్ల క్షీణింపవలయును, కల్లు, సారా మున్నగు మత్తువస్తువుల దుకాణముల పాటలను పాడవలయును రాష్ట్రప్రజలను యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.
6. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విద్యావిధానము జాతీయతాభివృద్ధికి విశేషముకలుగనున్నదని యీసభవారు పూర్తిగ నమ్ముచు రాష్ట్రములోని జాతీయ పాఠశాలలకు ప్రజలెల్లరు తోడ్పడి తమ పిల్లలను ఆ పాఠశాలలకుపంపి జాతీయవిద్యను గరపింపవలయునని ప్రజలను యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.
7. ఆంధ్రరాష్ట్రమున జాతీయతాభివృద్ధికై ప్రజాసేవ యొనర్చుటకు విచ్చిక సేవకులు విశేషముగ కావలయును. కావున ఆంధ్రులు విశేషముగ విచ్చిక సేవాదశములందు చేరవలయునని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.
8. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలను కాంగ్రెసుసంఘములు వశపర్చుకొనుట అత్యవసరమని యీ సభవారు ఎందుచు మ్యునిసిపాలిటీలకు, యూనియన్, తాలూకా జిల్లా బోర్డులను కాంగ్రెసుసభ్యులను ఎన్నుకొనవలయునని ప్రజలను యీసభవారు కోరుచున్నారు.
9. రాబోవు నవంబరునెలలో జరుగవలయున్న స్టేటు కాన్ఫరెన్సు ఎన్నికలకు నిలచియున్న స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థులకు తనవోట్ల నివ్వవలయునని రాష్ట్రములోని వోట్ల నందరిని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.
10. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆదాయము నిమిత్తము నల్లమందు వ్యాపారమును పూర్తిగా మూసివేయవలయుననియు ఆంధ్రులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నియమింపబడిన నల్లమందు విచారణసంఘమునకు గోదావరిజిల్లా ప్రజలందరూ తోడ్పడవలయునని యీసభవారు కోరుచున్నారు.
11. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు అచట నివాసము నేర్పర్చుకొనిన ఆసియా ఖండవాసుల ముఖ్యముగా భారతీయుల హక్కులకు భంగము కలిగించుచు కావించిన చట్టములకు యీసభవారు తమ యసమ్మతిని తెలియపర్చుచు అచ్చటి భారతీయులహక్కులను గాపాడుటకు తగురీతిని సహాయము చేయవలయునని రాష్ట్రప్రజలను యీసభవారు కోరుచున్నారు.
12. బర్మా కానసభలో సంగీకరింపబడిన "బర్మీయులు కాని సేరస్థులను బర్మానుండి వెడలకొట్టు" ఔటునకు యీ సభవారు తమ అసమ్మతిని తెలియపరచుచున్నారు.
13. శ్రీ మద్రాస్ అన్నపూర్ణయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభలో నుపపాదించెనని పంపిన తీర్మానములు.

ఆ కానసభా ప్రవేశమాత్రము నీసభవారు ఆమోదించుచు స్వయముగా రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘములే భారత కానసభకును, రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘములే భారతకానసభలకు రాష్ట్రకానసభలకును అభ్యర్థులను నిలుపవలెననియు దేశీయ మహాసభయే స్వయముగా కానసభల కార్యక్రమమును నిర్దేశించవలెననియు, దేశీయమహాసభ సమావేశపరచుటకు వీలులేనప్పుడు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము ఆవనిని నిర్వహింపవలెననియు యీసభవారు నమ్ముచు యీవిధముగ తీర్మానమునర్పవలెనని కాన్పూరులో జరుగబోవు దేశీయ మహాసభకు విన్నవించుచున్నారు.

క. అఖిలభారత నూలుపడుకు సంఘమున సభ్యులగుటకు కాంగ్రెసు సభ్యులు మాత్రమే అర్హులనియు, కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరు "ఎసోసియేట్సు" గా మాత్రమే యుండ నర్హులనియు, యీసభవారు అభిప్రాయపడుచు తదనుగుణ్యముగ మార్పును చేయవలెనని కాన్పూరు కాంగ్రెసువారిని కోరుచున్నారు.

చ. భారతదేశమునకు ఆంగ్లాస్రామజ్య సంబంధములేని సంపూర్ణ స్వతంత్రమే పరమావధి యని యీసభవారు నమ్ముచున్నారు.

14. శ్రీ మొసలికంటి తిరుమలరావుగారు ఆంధ్రరాష్ట్రమహాసభలో నుపపాదించెనని పంపిన తీర్మానము భారతదేశముయొక్క స్వరాజ్య ఆదర్శము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతీతముగ సంపూర్ణస్వతంత్రమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

15. శ్రీ భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభలో నుపపాదించెనని పంపిన తీర్మానములు 1. ప్రత్యేకరాష్ట్రము ఆంధ్రులకై ఏర్పాటుచేయించుటకై రాష్ట్రప్రజలను తీవ్రముగ ఆందోళనము చేయవలసినదిగా ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

2. ఆంధ్రయువకుల ఆయురారోగ్యాభివృద్ధికై తాలింఖానాలు మొదలగునవి నిర్మించవలసినదని రాష్ట్రీయులను యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

కాకినాడ, మండపాక రంగయ్య,
4-10-25. } ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి.

మిల్లు యజమానులు ఎక్సైజుపన్ను

టారిఫుబోర్డు విచారణకు పూర్వము
ఎక్సైజు పన్నును తొలగింపవలెను

ఫిస్కలు కమిషను శిఫారసులే మాకు ఆధారము
బొంబాయి, అక్టో 14:—మిల్లు యజమానుల సంఘ కార్యదర్శి యిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—ఈ సంఘమువారు సెప్టెంబరు 15 తేదీన జాబు అందినట్లుగాను మిల్లు, యజమానుల సంఘమువారు టారిఫుబోర్డు విచారణ కంగీకరింప లేదనియును తెలుపుచు ఇండియాదొరతనమువారినుండి యీసంఘమువారికి సెప్టెంబరు 21 తేదీన జవాబువచ్చినది. ఈసంఘము వారి చైఖరిని గురించి ప్రభుత్వమువారు పొరబడినట్లుగా వీరు తలంచుటచేత తిరిగి అక్టోబరు 7 తేదీన సంఘమువారు మరియొక జాబునంపిరి. ఆనాడే చాడ్విక్కుగారి జవాబు వచ్చియుండుటచేత ప్రభుత్వమువారు రారెండవ జాబును చూచియుండలేదని వీరు తలంచుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు రెండవజాబును చూచి యేయున్నయెడల వారిమాటలను మరియొక విధముగా పొందుపరచి సంఘమున కందజేయుకుండ ప్రతికలకు ప్రమరణార్థము పంపిడివారుకారు. కాదన సంఘమువారు 7 వ తేదీన పంపిన జవాబు నిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.

ఇండియన్ ఫిస్కల్ కమిషన్ తీర్మానము తమ కార్యములు. టారిఫుబోర్డు విచారణకు పూర్వము ఎక్సైజుపన్నును తొలగింపవలెనని అందు చెప్పబడియున్నది. పన్నును తొలగించినపిమ్మట పరిశ్రమకు రక్షణ అవసరమగునని అప్పుడు విచారణ జేయింపవచ్చును. ప్రస్తుతము ఫిస్కలు కమిషనువారి శిఫారసులబట్టియు హార్డింజిప్రభువు ప్రమాణమును బట్టియు పన్నును తొలగింపవలసినదని సంఘమువారు అడుగుచున్నారు. ఎట్టి సమయమందైనను యజమానులసంఘమువారు విచారణను కోరరని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుమాటలు సరియైనవి కావని వీరు చెప్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

భూ కంపము
సిమ్లా, అక్టోబరు 14:—సిమ్లాకు 4500 మైళ్లదూరముందు స్వల్పతీవ్రతగల భూకంపపుటదురు 28 గంటల 30 నిమిషములకు సిమ్లా నేస్ట్రాగ్రాఫునందు రికార్డుచేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆర్వీ హిందూ మహమ్మదీయ కలహము

నూరుమంది హిందువులకు గాయములు తగిలెను నాగపురం, అక్టోబరు 14:— ఆర్వీ హిందూ మహమ్మదీయులకు తలపడించిన పోరాటము విషయమై దిగువ ప్రకటించిన వివరములు ప్రకటించబడినవి:— నీన్న ఉదయము సంభవించిన పోరాటమునకు ఒక మహమ్మదీయుడు ఒక హిందువుని జంతువును బ్రతుకొచ్చిన బయలుదేరిన నీవార కారణము సరిగ్గా తెలియదు యీ కలహములో మడగిలో డెలుపుట కష్టము. కాని ముగ్గురు మహమ్మదీయులు చనిపోయి రెనియి ఎనమండుగురు గాయములు తగిలెననియు నుగ్గురు హిందువులకు గాయములు తగిలెననియు దెలియచున్నది. వార్తా జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పోలీసుదళముతో కలహానామనకు బొయి తొందర అడచెనని దెలియ చున్నది. నాగపురం కమిషనరు మార్చి నాగునూడ ఆర్వీ నేటి ఉదయమున వెడలెరి నేటి మధ్యాహ్నమున డాక్టరు మంజీగారు తగిలిన దానిలను ఆర్వీకి ప్రయోగమై. భయమునకు కారణములు లేవని యిటీవలి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

కాంగ్రెసు ఐకమత్యమునకు ప్రతిబంధకములు

స్వతంత్ర లిబరలువాదుల ఆక్షేపణలు
ఖద్దరు భారణము నిజముగ ఐకమత్యమునకు అడ్డుదగ్గలుచున్నదా?

శ్రీమతి సరోజినీదేవి స్టేటుమెంటు

బొంబాయి అక్టోబరు 15:— పంజాబు వెడలుట కిదుట నుండి శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు నిన్న రాత్రి బయలుదేరిరి. లిబరలు స్వతంత్రవాదులు కాంగ్రెసునందు కేరుటకు ఖద్దరు భారణము అడ్డుకిగానున్నదని డెలుపుట పరిపాటి ఆయ్యెను. భారత దేశముయొక్క శీతోష్ణ కిక్కిరి, సాంప్రదాయములకును విరుద్ధమున వేద భావల నవలంబించువారు ఖద్దరు భారణము విషయమై ఆక్షేపణ గావించుట హాస్యాస్పదము. అతినాజాకు దుస్తుల గట్టుట కలవాటుపడినవారికి గూడ సంతృప్తి ప్రిగలుగజేయునట్టి పట్టు ఉన్నది. ప్రతి ఖద్దరు కావలసినంత యిప్పుడు దొరకుచున్నది. అందుచే ఆక్షేపణ నిస్సారముగనున్నది. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యవాదుల హస్తగతము చేయబడినది దెల్పు రెండవ ఆక్షేపణకు అసలే తావులేదు. ఏలన, ముఖ్యముగ రాజ్యాంగసమన్వయ చర్చించుటకు ప్రారంభమునుండియు కాంగ్రెసు ఆందోళన జేయుచున్నది. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు అపనినే జేయుట మామూలుపడితి దీనికొని రావడెను. సాంఘిక జీవనముందు హిందూ మహమ్మదీయులు కలిసిమెలిసియుండుటవలనను, రాజ్యాంగ విషయములందు ఒండొరులకు దోడ్పడుటవలనను ఉభయసంఘముల మధ్య ఐకమత్యము పెరిగి వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

కాశీర నూతన మహారాజు

గడ్డె నెక్కుట

క్రీడగరు, అక్టోబరు 14:— నేడు జరిగిన దర్బారులో బ్రిటిష్ రెసిడెంటు కాశీర నూతనమహారాజు హరిసింగు బహు దూరుగా గడ్డె నెక్కినట్లుగా అంగీకరించుచు యిట్లు చెప్పిరి:— మీరు గడ్డె నెక్కినట్లుగా అంగీకరించి మిమ్ముభివందించుచు మీ కుటుంబములో జరిగిన అన్యాయమునకు మీకు సానుభూతిని జూపుచున్నాము. కొన్ని సంవత్సరములనుండి మీరును పరిపాలనావిషయముల నెఱుకజేసకొంటిరి గావున మీకిప్పుడవి యెంతయో యవయోగించును. మీరును మీవంశము యొక్క కీర్తికి తగినట్లుగా నేతెవరని నమ్ముచున్నాను. ఇప్పుడు మీకు రాజ్యవత్తిధి ఖరీత్ వొసంగి మీకు దీర్ఘాయు రాజ్యాంగములు కలుగవలెనని కోరుచున్నాను.

మహారాజుగా రిట్లు జవాబు చెప్పిరి:— మీ సానుభూతికి నే నెంతయు సంతోషించుచున్నాను. నేను చిన్నప్పటి నుండియు నేక కోరికనే ఆకోర్కె లభించినది. నేను కొన్ని సంవత్సరములనుండి కొంత యనభవమును సంపాదించితిని మీరు చెప్పి యున్నారు. నా యందు బొరుగుల క్రద్దను నే నెంతయు సంతోషించుచున్నాను. మీకును నాకును గల సంబంధ మిట్లే చిరకాలముండువలెనని కోరుచున్నాను. సార్వభౌమమునికి గూడ నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. (అ. ప్రె.)

మైసూరు ఆంధ్రులు

ఆంధ్రమహాజనసభకు అన్యరాష్ట్రాంధ్రుల సమస్య అత్యంత ముఖ్యమైనది. నేడు అన్ని ప్రాంతములలోని ఆంధ్రులు ను మేల్కొనినారు. ఆంధ్రజాతిలో మూడవ వంతు జనసంఖ్య గల నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులు ఒహు ప్రశంసనీయుమైన ఆంధ్రోద్యమము సాగించుచున్నారు. ద్రావిడాంధ్రులలో నూతనోత్సాహము జనించినది. బొంబాయి ఆంధ్రులు పూర్తిగ మేల్కొనినారు. వారు తమ సంఘమును నిర్వహించుకొనుచు నిజాంరాష్ట్ర కేంద్ర సంఘమునకు ధనసహాయము కూడ చేయుచున్నారు. రంగూను ఆంధ్రుల సంఘనిర్మాణము కట్టుబాటులు చక్కగనున్నవి. మధ్యపరగణాల తెలుగువారు నేడోరేపా సంఘము నేర్పరచుకొనవలెను. వారికి ప్రసిద్ధనాయకుడు ఈడుపుగంటి రాఘవేంద్రరావుగారు కలరు. ఇక వేరువేరు పట్టాములలో ప్రత్యేక సంఘము లుండ నేయున్నవి. కాకిలో, ఖర్గపురములో, బిహస పురములో, ఆగాలో ఆంధ్రసంఘములు కలవు.

మైసూరులో ఆంధ్రుల జనసంఖ్య చాలగలదు. కోలూరు జిల్లా శుద్ధాంధ్రమే! బెంగళూరు జిల్లాలో కూడ చాల తెలుకాలు తెలుగు మాట్లాడునవియే. ఇంకను ప్రతిజిల్లాలోను తెలుగువారు కలరు. కర్నాటకులు కర్నాటక విశ్వోద్యమమును తీవ్రముగ సాగించుచున్నారు. వారి యుద్యమమును మైసూరు రాష్ట్రములో చక్కటి ఏర్పాటులతో ప్రారంభింపనున్నారు. మొదట మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమునకు తమకన్నడిజిల్లాలన్నియు (బ్రిటిషులోనివి) కలుపజూచుచున్నారు. వన తెలుగు వారి కన్న వెమక ప్రారంభించిన కన్నడియులు తమ రాష్ట్ర యోద్యమమును నిరంతరదీక్షతో సాగించుచుండ ఆంధ్రులు ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి మూకీభావముతో నుండుట భావ్యము గలేదు. నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన సంఘమువలెనే మైసూరు "రాష్ట్రాంధ్రజన సంఘము" అతిత్వరిత కాలములో స్థాపించవలసిన అగత్యముగలదు. ఆరంభమున మైసూరు ఆంధ్రులకు క్రద్దలేకున్నను మాతృకయగు ఆంధ్రమహాజన సంఘము ప్రోత్సహించినచో క్రమేణ మైసూరు ఆంధ్రులు లుత్సాహము చూపగలరు. మైసూరు ఆంధ్రమహా సభయొకటి ఏర్పడి సాలేనా మాడుచుండవలయును. సర్ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య, వెంకటకృష్ణయ్య పంతులు మున్నగు విఖ్యాతాంధ్ర ప్రముఖులు వన ఆంధ్రోద్యమము నాశీర్వాదించి ఆనందించి సర్వవిధముల తోడ్పడగలరు! ఆంధ్రమహాజన సంఘము శీఘ్రముగ మైసూరులోను, మధ్య పరగణాలలోను ఆంధ్రోద్యమమునకై యత్నములు పలుపవలెను. నిరుటివలె రాబోవు సంవత్సరముకూడ ఆంధ్రమహాజన సంఘము పనిమాని యూరుకొనకూడదు. బండరు ఆంధ్రసభలో ఏర్పడు స్థాయిసంఘము రాబోవు సంవత్సరకార్యక్రమమును నిరంతర దీక్షతో సాగించవలసిన యగత్యముకలదు. ఆంధ్రోద్యమమును తిరిగి 1913 నెల్ల లో వలె అత్యుత్సాహముతో నడుపవలసిన బాధ్యత ఆంధ్ర మహాజనయాలయందు కలదు.

సునర్ల శ్రీరామ నృసింహం,

క్షయము, కాశ్యానన్యాధికి

అద్భుత చికిత్స

Cure for Tuberculosis

కడచిన మూడుసంవత్సరములుగా నానహాచరి (Tuberculosis) క్షయన్యాధికల షీణించుచు తీరనిబాధ ననుభవించుచుండెను. ఆమెకు ఉత్తేజ్జలయిన యింగ్లీషు డాక్టర్లవల్ల తన బ్రహ్మణ్యములు, ఇంజనీరులు యిప్పించియు అప్పటి కప్పటికి కాంతించుచుండినదేగాని వ్యాధి తన స్వభావ గాకపోయెను. వ్యాధిగ్రస్తులైన ప్రముఖుగా శుష్కించి రానురాను చల హీనురాలు వగుచు చింతాక్రాంతిరాలగుచు వచ్చెను. ఇట్లుండ కడకు (మద్రాసు, బ్రాడ్వే, కెం. 159 రు నందుండు ఆంధ్ర ఆయుర్వేదభాగ్యుని లిమిటెడ్, ఇకచాల్కి డాక్టరు) వైద్యపరి కోటా జనురామునాయుడుగారి చికిత్సకు లోకై కొంతకాల ముంచి వారిచ్చిన (Asthma Sponging) శ్వాసనాళారోగ్యము నిర్ధృతమును ఉపయోగ పరచినందున ఆమెకు బహువేగముగా పూరాస్వస్థత బొంది ఆరోగ్యవంతురాలయినారు. వ్యాధిగ్రస్తుగాలును యీ బ్రహ్మణ్యమహిమను విశేషముగా కొనియాడుటయేగాక నేనును ఆమె దేహారోగ్యమును చూచి మిగల సంత నించుచున్నాను.

మద్రాసు } (Sd) S. R. చంచావకేతక,
5-7-25 } 29, లింగిశెట్టిశిథి, కష్టంపూసె, మద్రాసు.

నాతావరణ సిద్ధి

1925 నల్ అక్టోబరు 15-వ తేది గురువారము

ముఖ్యదేవతలు	సరి అక్టోబరులో X 24 Xంటులలో	సరి అక్టోబరులో X 24 Xంటులలో	సరి అక్టోబరులో X 24 Xంటులలో	సరి అక్టోబరులో X 24 Xంటులలో	సరి అక్టోబరులో X 24 Xంటులలో
గోపాలపురం	85.5	75.8	1.65	11.48	44.96
విశాఖపట్టణము	88.0	76.1	1.02	5.95	87.09
కాకినాడ	81.5	75.4	2.60	10.56	89.09
మచిలీపట్టణము	80.9	75.0	4.37	8.55	41.59
కర్నూలు	79.7	70.9	0.04	1.71	26.01
బళ్లారి	84.8	69.6	1.07	2.02	20.51
కడప	84.2	76.0	0.25	2.16	81.28
నెల్లూరు	89.8	77.5	...	4.55	87.98
మద్రాసు	91.0	78.2	0.22	7.08	50.74
కడపూరు	92.8	74.3	0.45	3.71	52.94
నీలము	95.2	72.4	...	0.41	89.20
కోయంబూరు	87.7	70.1	...	0.77	22.29
తిరుచనాపల్లి	96.3	72.8	...	0.84	88.18
నాగపట్టణము	92.7	75.6	...	3.22	54.98
మధుర	98.3	71.8	...	2.73	88.58
పాంబూర్	89.6	79.7	...	0.49	87.00
తిరువనంతపురములో	...	...	...	0.13	28.84
తిరువేంగళము	83.7	75.4	0.62	3.05	64.51
కొచ్చిక్	87.6	74.6	0.17	3.89	114.51
కాల్వెట్టు	88.0	74.6	1.10	2.24	117.16
మంగళూరు	85.9	75.1	0.52	4.06	125.68
బెంగళూరు	83.6	64.0	...	0.22	85.87
మెర్కాగ	72.2	60.0	0.02	2.59	125.46
కొడెకనాలో	68.5	52.1	...	1.93	62.18

విశాఖపట్టణము కాకినాడలలో వర్షము బాగాగురి నెను. గోపాలపురములోను, బండరులోను తుప్పరలపడుచున్నవి. సర్కారులందరింట్లను మేఘములు కొంచెముకొంచెము దట్టచుగ నేయున్నవి.

దక్కనులో మేఘములు గ్రమ్మియున్నవి. కర్నూలులోను, కడపలోను కొంచెము చినుకులు పడినవి.

కర్నాటక దేశములో కొద్దిగ మేఘములు పట్టియున్నవి. మధ్యదేశము నట్టియున్నది. పశ్చిమదేశమునందు మహారాగ మేఘములు గలవు.

తిరువనంతపురములో పిడుగులు వర్షము పడెను. పశ్చిమ తీరమంతయు వర్షము పడుచునేయుండెను. కొండప్రదేశము లందు మేఘములు పట్టియున్నవి.

24 గంటలలో గాలియందు పెద్దహ శ్రేణియు గలగ బోదు.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు,

నాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహినుల పాటిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాన, నిస్సస్తన, శుక్లశుష్టుము అతిమూత్రము మొదలగు, వాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని సంభాగ కల్గి. సంతానప్రాప్తి నిగచించు సర్వప్రసాదము. రెండుడబ్బిలు చాలును.

20 తులముల డబ్బి రు 1-4-0

పాలకుగంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు క్లిగినోప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బిలు చాలును. 20 తుల డబ్బి రు. 1-4-0; వి. పి. ఖర్చులు వేరు. 3

పి. పి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసహజం సెరిదేవి. (నెల్లూరు)

రోమహరి డబ్బి 1-కి రు 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు లెండు నిమిషములలో మొలకలు రాలిపోవును. దీనివలన శర్మము నలుపెక్కును. మంచియుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మదరాసు వార్తలు

తపాలనోటీసు: నాగపట్నమునుండి పైయిట్టు సస్ 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు అధికముగా నోక స్టీమురు పోవును.

విద్యార్థి సైనికులు: మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ వైనిక విశేషమువారు 17 వ తేదీన జరుపనున్న నాల్గవ వార్షిక సమావేశమునకు సర్. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

జగన్నాథధర్మ క్షనభ-ఎళుంబూర్: 1925 అక్టోబర్ 16-వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 4-15 ఘంటలకు హరికేశ నల్లూర్ బ్రహ్మశ్రీ ముత్తయ్యభాగవతులు వారివల్ల కాసాల్య పరిణయ పారికథాకాలక్షేపము ఎళుంబూర్ హైకోర్టు, "వేద విలాస" గృహమున జరుపబడును.

వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరు ఉపన్యాసము: హిందూల నిబంధనల యభివృద్ధివిధానము గూర్చిన కల్పవలు అనువిషయమున సి. శంకరరామశాస్త్రిగారు పెనేటు మంది రమున 6, 7, 9, 10, 11, తేదీలలో సాయంకాలము 5 నుండి 6-30 గ వరకు ఐదు ఉపన్యాసములొసంగెదరు.

ఇండియను పోస్టుఆక్టు: ఈ చట్టమునందు "పి. పు. స్టీమురు" అను పదములకు సరియైన నిర్వచనముజేయు సవరణ చట్టము కాసనసభలో లామెంబరుగారు ప్రవేశపెట్టెదరు. నిర్వచనము సరిగా లేనందున మోటారు పి. పు. లుగూడ కొని పోస్టు ద్యూను పన్నునుండి తప్పించుకొనుచున్నవి. కావున ఈ సవరణ యవసరమని బిల్లు కారణజోడ్డేములలో డెల్వబడెను.

ఉచిత హెప్పిమాను వైద్యశాల: గాల్ కార్యదర్శి డా॥ బి. ఆర్. ఎ. ఆచారిగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ భవనములో రాయపేట యందుగల ఈవైద్యశాలను పురజనులు కోరినందున సాయంకాలము గూడ తెరచుచున్నాడు. పట్టముపొందిన ఐరోపీయ స్త్రీస్త్రైద్యురాలు స్త్రీలచికిత్సకొరకై సోమవారము శుక్రవారము వచ్చుచుండును.

ధర్మాదాయములకమిషనరు: రా. బి. ఎం. చెంగయ్య పంతులుగారు కమిషనరు సంచారక్రమము: మోలింగూరు 18 వ తేదీ, తిరుగ్రన 19 తేదీ, కాళహస్తి 20, 21 తేదీలు, కర్నెటిగగరు, నారాయణపరము, కారంచేడు 22-23 తేదీలు. మదరాసు 24. వాజలపురం 25, కంసుండి 26. నెల్లూరు 27, 28, 29, గూడూరు 30, 31 మదరాసు, 1-11-25 తేదీ.

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్ష సభ: తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్ష స్థాయిసంఘసభ మహాజన సభామందిరమున శనివారము 17వ తేదీ సాయంకాలము 5 గ. జరుగను. పాట్నాతీర్థానములు, స్వరాజ్యపక్ష ఆర్థిక విషయములు ఉద్యోగముల స్వీకరింపమాడవను తీర్మానము మధ్యరాష్ట్రముల అధ్యక్షుడు తంబిగారి చర్యను నిందించుచు మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును.

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము: 18-10-25 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘసభ యీ కార్యాలయములో జరుపబడును.

చర్యంశములు: 1. కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుట. 2. పాట్నాతీర్థానముల చర్యలలో బెట్టుట 3. కార్యనిర్వాహక కమిటీవారి రావీమామలు 4. మాతన కార్యనిర్వాహకసభము యొక్కోనుట 5. కాంగ్రెసు కార్యముల నిర్వహించుటకు ధనమును సమకూర్చుట 6. ఇతరవిషయములు.

కోటమర్రి చిన రఘుపతిరావు కార్యదర్శి.

వాతావరణము: ఈర్పరు కట్టికబెండాను బట్టి విచారింపగా మదరాసునకు అండమానులకు మధ్య వాతావరణము బాగులేదని తెలియుచున్నది.

"మహారాజా"యను నౌక పోర్టుబెయిరునుండి విడుదల కాబడిన 6గురు ఖైదీలను ఇతరప్రయాణికులను గొనివచ్చెను.

గౌరవార్థము విందు: ఎం. ఎ. తిరునారాయణశాస్త్రిగారికి రావుబహద్దూరు బిరుదు వచ్చినందుకు, వారుతమ సంఘమునకు చాల సేవజేసినందుకు జంతుహింసానివారణ సంఘమువారు విజ్ఞోరియా పబ్లికుహాలులో 27 వ తేదీ మంగళవారమునాడు 5-30 గ వారి గౌరవార్థము విందుగావింతురు. సంఘమందిరమున స్థాపింపనున్న వారి ఛాయాపత్రమును బహిర్గత మొనరింతురు. వ్యా॥ సి. ఇ. ఆజ్ఞయ్యగారు అధ్యక్షతవహించెదరు.

శ్రీశ్రద్ధానందస్వాములవారు: స్వాములవారు అస్పృశ్యతానివారణము, హిందూమహాసభ మున్నగు ప్రచారముల నిమిత్తము వలబారునకు బోవుచు మార్గమధ్యమున మదరాసులో నవంబరు 2 వ తేదీ మొదలు 8 తేదీ నాల్గోజు లందురు. వెపేరి హైకోర్టునుండి ఎస్. దొరస్వామి అయ్యరుగారి "శంకరనివాసమునందు" విడిది చేయుదురు. స్వామిజీని జూడగోరువారు దొరస్వామి అయ్యరుగారిలో సంప్రదించవలెను. ఆర్. వజ్రేశు.

అనాధులకు బహుమతి: పి. టి. పి. చెంగయ్యరాయ నాయకరు హిందూ అనాధశరణాలయమునందు బాలురకు ఎస్. ఆళ్వారుచెట్టిగారు, గోవిందప్ప నాయకు వీధిలో వర్తకులు 12 వ తేదీన రూ 400 విలువగల జంబుకానాలను తలగడలను బహుమతిగా నిచ్చిరి. ఇదివరకు రూ 600 విలువగల డక్కుబల్లల నొసంగిరి. బాలురు తమ కృతజ్ఞత తెలిపిరి. అధ్యక్షులగు డి॥బి॥ వి. తిరుమళ్ళశెట్టిగారు గూడ వచ్చియుండిరి. బాలురకు మితాయి పంచిపెట్టబడిన పిదప అతిథులకు చక్క-పావు చూపబడెను.

శిశువు దొరకుట: చింతాడ్రపేట పోలీసుస్టేషను వద్ద హైస్కూలు వెనుకను పోలీసువారికి మొన్నరాత్రి 12 నెలల మగశిశువు రోడ్డుపై నేడ్చుచు గాన్పించెను. ఆహారములేక అంత్యావస్థయందున్న నాబాలుని పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగారి భార్య చికిత్సజేసి పిమ్మట మెటర్నిటీ ఆస్పత్రికి బంపెను. బాలుడు మాలిజాతికి చెందినవాడగు కన్పించుచున్నాడు.

ప్రస్తుతపు లేబరుకమిషను ఎల్లి. సుగారు మూరుగారికి ఛార్జి ఇచ్చి 23 వ తేదీని చెన్నపురి వీడెదరు.

రాకపోకలు: గాల్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు, నేడు బొంబాయినుండి వచ్చిరి. నేడురాత్రి నెల్లూరు బోయెదరు. తిరిగి 17 వ తేదీన వత్తురు.

గాల్ న్యాల్ వాల్లనుగారు ఆధివారమునాడు ఇంగ్లాండు నుండి వత్తురు.

మాచిడిహారు మహారాణి గారు నేడు ఉదకమండలము బోదురు.

రత్న సి. డి. మూరార్జి బొంబాయిలో మిల్లు అధికారి, ఎస్. ఎ. రజాకు ఐ. ఎం. ఎస్. గారు, కురుపాము రాజాగారు నేడు వచ్చిరి.

క్రాంత పోలీసు కమిషనరు ట్రావర్సు ఫిలిపుగారు గురువారము 22 వ తేదీని వత్తురు. ప్రస్తుత మున్న హామిల్టనుగారు 25 వ తేదీని ఇంగ్లాండు బోదురు.

ఎలూరు మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలు

తగాయిదా పరిష్కారము: ఎలూరు బస్టీ 8 వ నెంబరు వార్డుకు అభ్యర్థిగా నిలువబడిన శ్రీయుత కే. రామకృష్ణశాస్త్రిగారి నామినేషను చేరు మన్ గారిచే త్రోసివేయబడిన సంగతి ఇదివరకే ప్రచురింపబడినది అందుపైని సబ్జిస్ట్రేట్ శ్రీరామకృష్ణశాస్త్రిగారు వ్యాజ్యము వేయగా కోర్టువారు శ్రీ రామకృష్ణశాస్త్రిగారి నామినేషన్ సక్రమయినదనిగా నిర్ణయించి ఆఫ్ఫిడెట్ తిరిగి ఎన్నికలు జరుపునట్లు 14 వ తేదీని తీర్పుజెప్పిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

శి శునంతరక్షణ విధానము: భారత మహిదా

సంఘము కార్యదర్శులగు జొరతి జీనరాజు దాసుగార్యులు (వ్రాయుచున్నారు: మదరాసు కార్పొరేషనువారు ఆలంబించుచున్న శిశు సంరక్షణ విధానము స్త్రీ జాతి కంతయు సహాయకరముగ నుండును. మేము మనఃస్ఫూర్తిగా బలపరచుచున్నాము. ఈ విధానము ప్రకారము సగరములో నచ్చటచ్చట దాయాలులు మంత్రసానులు, నియమింపబడి స్త్రీలకు బిడ్డలకు అవసరమగు సహాయము జేయుచుండురు. కాని కొందరు సభ్యులు ఈ విధానముగూర్చి చర్చించునపుడు శిక్షణ దాయుని మంత్రసానులకు ధనవ్యయ మెక్కువగుననియు, వారికన్ని ఎట్టి శిక్షణయు లేకుండ వృత్తి ధర్మముగా పని జేయుచుండ మం గలి మం త్ర సాను లే బాగా పనిచేయగలరనియు తమ అభిప్రాయమును తెల్పియుండిరి. ఇందుకు మేముంతమాత్ర మంగీకరించ జాలము. ఎంత ఆనుభవముగల వారయినను శిక్షణ బొందిన మంత్రసానులకు దెలియదు. బిడ్డలకు చిన్న నాటనుండియు ఆరోగ్యరీతిగా సంరక్షణ జేయుచుండు దాయాలవలన యెంత మేలుండునో తల్లులకు దెలియును. కావున వృత్తిగా నవలంబించు మంగలి మంత్రసానులను గూడ శిక్షణ యొసంగనిది నియమింపరాదని కార్పొరేషనువారిని గోరుచున్నాము. అట్టివారందరిగూడ శిక్షణ యొసంగవలెను. శిశు సంరక్షణ విధానమునందు వీరికి శిక్షణయొసంగుటగూడ నొక పనిగా నేర్చుకొనవలెను. కాసనసభలో ప్రవేశపెట్టెనున్న నర్నెసు రిజిస్ట్రేషను బిల్లునుగూడ యీ సంఘమువారు బలపరచుచున్నారు. వై విధానము అములు జరుపగలందులకు యీ సంఘమువారు కార్పొరేషనువారి కంతయు కృతజ్ఞత తెల్పుచున్నారు.

మదరాసు ఎన్నిక నిబంధనలమార్పు

కృష్ణాజిల్లా విభజనముజేసి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా వేరుగ యేర్పడునందువలన అందుకు తగినరీతి మదరాసుఎన్నిక నిబంధనల యందు గవర్నరు జనరలుగారు ఈసవరణల ప్రకటించిరి

షెడ్యూలులో "గోదావరి" అనుటకుబదులు "తూర్పు గోదావరి" అని వ్రాసి అందుకు సంబంధించిన నియోజకవర్గము యావరణ "కాకినాడ మునిసిపాలిటీగాక మిగిలిన తూర్పుగోదావరిజిల్లా" అని యుండవలెను.

దానిదిగువను పశ్చిమగోదావరి పేరు యావరణ సభ్యుల సంఖ్యలన్నియు కాలమువారిగా చేర్చబడును.

సభ్యులనంఖ్య డెల్టాకాలములో కృష్ణాజిల్లా పేరుకెదురుగానున్న 4, 2 సంఖ్యలను 2, 1 గ మార్చవలెను.

మాడవకాలములో నియోజకవర్గములపేర్ల కెదురుగా యిట్లు ఫలనిర్ణయ ముండవలెను.

ఉత్తరసర్కారులు (మహమ్మదీయవర్గము) గంజాము విశాఖపట్నము, తూర్పుగోదావరి, జిల్లాలు ఏజన్సీలు పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణాజిల్లాలు.

ఉత్తర జిల్లాలు (క్రిష్టియను)-గంజాము, విశాఖపట్నం తూర్పు గోదావరి జిల్లాలు యేజన్సీలు పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ గుంటూరు నెల్లూరు.

ఉత్తరభూస్వాములు: తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఏజన్సీ పశ్చిమ గోదావరి కృష్ణ గుంటూరు జిల్లాలు.

భారత కాసనసభ యెన్నికల నిబంధనలగూడ యిట్లే మార్పుజేయబడినవి. గోదావరి క్రిష్ణ జిల్లాలున్న చోట్ల తూరు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలు క్రిష్ణజిల్లాయని చేర్చవలెను.

కాసనసభ ఎన్నిక నిబంధనలు

మదరాసు కాసన సభ ఎన్నికలకు నియోజక వర్గముల యేర్పరచు నిబంధనలు, నాల్గు భాగములు (1) ఐరోపీయనుఆంగ్లో ఇండియనుకాని జనరలు నియోజకవర్గము (2) ఐరోపీయనుఆంగ్లో ఇండియను భూస్వాములు 3 విశ్వ విద్యాలయము 4 వర్తక వాణిజ్య సంఘముల నియోజకవర్గము నిబంధనలు అన్నియు వివరముగా యీ వారము గజెటులో ప్రకటించబడినవి.

సివిలు ప్రాసీజరుకోడు: ఇందు మొదటి షెడ్యూలును 3 వ సబు రూలును హైకోర్టువారు యిట్లు మార్చిరి. వేరువిషముగ ఉత్తరువు చేయబడితేనేతప్ప ప్రతివాదికి నోటీసుబుడిపిన 30 రోజులలోపుగా యేమయిన క్రాసు అబ్జక్షనులన్ననో దాఖలు చేసికొనవలెను.

క్లిడరుపిపు పరీక్షలు: మొదటి కేసు క్లిడరు పరీక్షలు నవంబరు 21, 23, 24 22, 25, 27, 28 తేదీలయందు జరుగను.

న్యాయస్థానవార్తలు

దక్షిణ వల్లూరి జమీందారీ

రిసీవరును తొలగించుట

(హైకోర్టు)

దక్షిణ వల్లూరి జమీందారీకి, కృష్ణాజిల్లా కోర్టువారీచే నియమింపబడిన అఫీషియలు రిసీవరును రద్దుచేయవలసినదని గోరుచు బిల్లు జమీందారుగారు పెట్టిన పిటిషనునందు న్యాయమూర్తులు, వెంకట సుబ్బారావు, మాధవను నాయరుగార్లు ఈదినమున తీర్పుచెప్పిరి.

1924 సం॥ జూలై నెలలో దక్షిణ వల్లూరి జమీందారు గారి మైనరు కుమారుడు అయిదు లక్షల రూపాయలకు తన తండ్రిపైన డిక్రీపొందెను. ఆదిక్రీ మొత్తమును రాబట్టుకొనుట గాను, జమీందారు దివాళాయందున్నట్లు ప్రకటించి ఒక రిసీవరును నియమింపవలెనని మైనరు కుమారుని తరఫున జమీందారికి, జిల్లా కోర్టులో పిటిషనుపెట్టెను. ఈపిటిషను గత సెప్టెంబరు నెలలో, కృష్ణాజిల్లా కోర్టువారీచే త్రోసివేయబడెను.

అందుపైన జమీందారికి హైకోర్టునకు అప్పీలు జేసెను. ఇదివరకు కోర్టువారీచే నియమింపబడియున్న రిసీవరును తొలగింపవలదని గూడ ఆయప్పీళ్లయందు జమీందారికి గోరియుండెను. ఇవిగాక, ప్రతివాదియగు జమీందారుగారు, డిక్రీఅనుబంధమున నియమింపబడినదనియు రిసీవరును తొలగింపవలసినదనియు గోరుచు పిటిషనుల పెట్టెను.

న్యాయమూర్తు లీపిటిషనులను, అప్పీళ్లను అన్నిటిని విచారించి, ప్రస్తుత సమయమున రిసీవరును నిలపియుంచుట కవసరము గనుపించదని అభిప్రాయపడి, కాని, ఈలోగా మైనరు తరఫున సంరక్షకులగు కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్వారు డిక్రీనమలులో పెట్టుకొనవచ్చును. ఇందు కవసరముగు విషయములందు క్రింది కోర్టువారు త్వరితముగ పరిష్కారముల నొనర్చుచుండవలెను. అని తెలుపుచు న్యాయమూర్తులు రిసీవరును రద్దుజేసిరి.

జమీందారుగారి తరఫున అల్లాడి కృష్ణస్వామిఅయ్య, వి. ఎస్. గోవిందరాజుచారి, వి. సూర్యనారాయణగార్లు వాదించిరి. కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ తరఫునను జమీందారికి తరఫునను, పి. సోమసుందరము, వి. కృష్ణమోహనుగార్లు వాదించిరి.

వైవాహిక హక్కుల

నమలుచేపెట్టుట

తనభర్త తనతో కాపురము జేయునటుల యుత్తరువు జేయవలసినదిగా గోరుచు తిరునల్వేలి జిల్లా వైద్యాధికారి యగు కృష్ణై నమోదేవును గారితై నాతనిభార్యయగు అలమేలమ్మగారు దెచ్చిన పిటిషనునందు న్యాయమూర్తి వారరుగా రిదినమున తీర్పుచెప్పిరి.

అలమేలమ్మగారు కృష్ణై నమోదేవునుగారి భార్య. నమోదేవునుగారు తనభార్యను దెచ్చుకొని, కాపురమొనర్చుటకు నిరాకరించి వదిలివేసెను. అందుపై నామె ఉత్తరార్పాడు జిల్లా కోర్టులో దాంపత్యపు హక్కులను ఆచరణలో పెట్టవలెనని గోరుచు పిటిషను పెట్టెను. జిల్లాజడ్జి పిటిషనును విచారించి నమోదేవునుగారు తనభార్యతో కాపురముజేయుచు దాంపత్యపు సుఖముల నొసగవలసినదని యుత్తరువుజేసెను. ప్రతివాది అటుతరువాత గూడ తనభార్యతో కాపురమొనర్పలేదు. అందుపైని అమేలమ్మగారు కోర్టు యుత్తరువు నమలులో పెట్టించవలసినద విహైకోర్టునకు పిటిషనుపెట్టెను. ఈ పిటిషను ఇంతవరకనేకాదు కొంత కొంత విచారించబడి చాల వాయిదాలు జేయబడెను.

ఫిర్యాదికి, గతమార్చి 10వ తేదీన గర్భస్థలనువయ్యెననియు, దానినిబట్టి, ఆమె దుష్ప్రవర్తనవలన తా ననుమానించుచుంటిననియు అందుచేత డిక్రీ నమలులో పెట్టరాదనియు నమోదేవునుగారి తరఫున ప్రతివాద మొనర్పబడెను. గర్భస్థలము కల్పితమనియు, వాదియొక్క పిటిషనును భంగమొనర్చుటకు గాను ప్రతివాది దీనిని సృష్టించెననియు వాదితరఫున వాదించబడెను. న్యాయమూర్తి వాదికి గర్భస్థలనమయినదను విషయమును విశ్వసించి పిటిషనును కొట్టివేసెను.

ఆంధ్ర సభలు

ఈనెల 22, 23, 24, 25 తేదీలందు బందరు పురమున జరుగును. ఆంధ్రులెల్లరు విచ్చేయప్రార్థితులు

కాంగ్రెసులో సభ్యులను విస్తారముగా చేర్చవలెను

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి ప్రకటన
రాష్ట్రమునందలి కాంగ్రెసువారును స్వరాజ్యవాదులును గూడ చాల శ్రద్ధగా పనిచేసి కొత్త చందావరతప్రకారము కాంగ్రెసులో హెచ్చుమంది సభ్యులను చేర్చగోరెను. కాంగ్రెసుపై అభిమానము కలిగియుండియు యితరవరును కాంగ్రెసులో చేరకుండనున్నవా రందరును ముఖ్యముగా చేరగోరెను. ఇంకను భేదములేనైన నున్నను వానినిగూడ తొలగించి కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షము లొకటిగావలయు నటుల మనమందరమును ప్రయత్నింపవలెను. ప్రభుత్వాధీనములగు సభ్యుల మున్నగు ఉద్యోగములను స్వీకరింపగూడదు. నిరంకుశోద్యోగుల నెదిరించుచుండవలెను. స్వరాజ్యమును బడయుటకు పటిష్ఠమైన విధానము నెక్కరుపవలెను. మనదేశమునకు న్యాయము జరుగువరకును మన విపర్యయతే అనుసరింపవలెను. పాట్ను తీర్మానముల ముఖ్యోద్దేశమిదియేగాన నెవరును అన్యధా భావించరని నమ్మెదము. స్టేటు కాన్సిలు ఎన్నికలు ముందు జరుగనున్నవి. మరుచటి ఎత్తరమున కాసనసభల ఎన్నికలు జరుగును. మనము విరామము లేకుండ సర్వత్రులను వినియోగించి అధికముగ దీక్షతోను కట్టుబాటుతోను దేశభక్తితోను పనిచేయవలెను. మన యిబ్బందులనుగూడ మనము సరిగా గ్రహింపవలెను.

(ద్రవిడరాష్ట్ర) కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు నగరమున కార్మికులకొక భవనమును గ్రంథాలయమును నెలకొల్పుటకు ధర్మకర్తల నేర్పరుచుట చాల ప్రశంసనీయును. అట్టి సంఘము చెన్నపురిలో ముఖ్యవసరముగాన దానికిది మూలముకాగలదు. భవనములనువా రందరును భవనహోయమును చేసి దానిని నెరవేర్చగోరెను. కాంగ్రెసువా రొసంగినస్థలమున నొక భవనమును నిర్మించి కార్మికులకు సహాయము చేయుట కొక కాంగ్రెసు సంఘము నేర్పరుపవలెను.

వర్ష పాతము

సిమ్లా, ఆక్టోబరు 14—అండమాను సముద్రమందలి పరిశీతు లోకముగ నున్నది. ఉత్తరమండలతీర సమీపమందలి డిప్రమను చలింపలేదు. కొంకణమునకు సమీపమందు వాతావరణము స్వల్పముగ అస్థిరముగ నున్నది.

ఉత్తర బర్మా, బెంగాలు, ఉత్తర-శ్రీము, దక్షిణహైదరాబాదు, మదరాసు దక్కను, ఉత్తర మదరాసు తీరములందు సర్వ సామాన్యముగ వర్షము గురిసెను. దక్షిణబర్మా, ఫోటా నాగపురం, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు ఉత్తర హైదరాబాదు లం దచ్చులచ్చుట వర్షము గురిసెను. అస్సాము, పశ్చిమ మధ్య రాష్ట్రములు, బొంబాయి దక్కను, మళయాళము, ఆగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వాన గురిసెను.

పోర్టుజెయరు, హైదరాబాదు దీవి 1¹/₂ యామాధను 1, మైసూరి, మెన్వా, పాక్లియానా, నారాయణగంజి, బారిసాల, మిష్మపురం 2, నాఖాలి, సఖిరా 1, సాగరుదీవి జాత్యోగారి, ఖుల్నా 1¹/₂, రాంచి, నైజాముబాదు, హైదరాబాదు, దక్కను, 2, గుల్బర్గా, రాయచూరు 3, కడప 1, కర్నూలు, మచిలీపట్నం 1¹/₂, కళింగపట్టణములందు 4, అంగుళముల వానగురిసెను.

సూచన:—దక్షిణ బర్మాయందు వర్షము అధికముగ గురియవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

లింగ విభేద నియమము

బెంగాలు దొరతనము రద్దుచేసెను
కలకత్తా, ఆక్టోబరు 15:—బెంగాలు శాసన సభకు శ్రీల సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడుటకుగల ప్రతిబంధములను దొరతనము రద్దుగావించుట గావించబడిన చట్టమును కలకత్తా గెటెన్సుకు ప్రకటించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర సభలు

బందరు పురమందిరము ఏడవ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ

విషయనిర్ణయసభ 22 వ తేదీ 3 గంటలకును, మహాసభ 23 వ తేదీన సమావేశమగును.

అధ్యక్షుడు, శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు చిట్టా సుందర రామయ్యగారు.

12 వ ఆంధ్ర మహాజనసభ

24 వ తేదీని జరుగును. అధ్యక్షుడు సామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు కీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారు. (మ్యునిసిపలు చేర్చెను)

9 వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభ

అధ్యక్షుడు గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు.

అస్పృశ్యత నివారణసభ

అధ్యక్షుడు కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు వేమూరి రాంజీరావుగారు.

సంస్కృత సాహిత్యసభ

అధ్యక్షుడు అవధానశిరోమణి శ్రీకాశీ కృష్ణాచార్యులుగారు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు వరదాచార్యులుగారు.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

నూలుపోటీపరీక్ష. 22, 23, 24 తేదీలు జరుగును.

ఆంధ్ర ఖద్దరుబాంకు సభలు

21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు జరుగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ

22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును. కార్యనిర్వాహకసభ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు జరుగును.

జి. పి. రాయగారు

పోస్టు అందు తెలిగ్రాపు డైరెక్టరు జనరలుగా నియమింపబడుట

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 15:— జి. పి. రాయగారు పోస్టు అందు తెలిగ్రాపు డైరెక్టరు జనరలుగా నియమింపబడినందుకు గ్రాంటు హోటలులో ఆశాఖవారు అభినందించిరి. ఒక శాఖలోనున్న ఉద్యోగి ఎంత పెద్దయుద్యోగమునైన నుపపాదింప వచ్చుననుట కిదియే నిదర్శనమని డిప్యూటీ డైరెక్టరు జనరలు డిమాంట్గారు చెప్పిరి.

శాఖోద్యోగుల అందరి సహాయము సహకారముకలవ నేను పైకివచ్చితిని గాని అగౌరవము శాఖకే గాని నాకు కాదని రాయగారు జవాబు చెప్పిరి. శాఖలో ఉది సంవత్సరము క్రింద టికి యిచ్చుకొని ఎంతయో వ్యత్యాసము కలదు. దెబ్బ చాలక పోవుటచేత వ్యాపారపద్ధతిలోనికి దిగవలసివచ్చినది. కొందరు లుగా డబ్బును సహదీముట్టై గ్రామములలో ప్రచారము సలుపవలసి యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటనము

రేపటిదినము దీపావళిపండుగ యగుటచే, ఆంధ్ర దినపత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

దీపావళి

రేపటిదినము దీపావళిపండుగ. సరకు డంతరించుటచే, ప్రాచీనకాలమున ఎల్లరు సంతృప్తాంతరంగ హృదయై అభ్యంగనస్నానము గావించి, మృష్టాన్నముభుజించి, దీపావళులచే నీధుల నలంకరించి బాణసంచాకాల్పుమున్నగు వేడుకల మూలమున తమ సంతసమును వెల్లిబుచ్చిరి. చిరకాలము బంధీకృతులయిన పురుషులు, స్త్రీలు తమతమ బంధుగులగలసి సంతోషవార్ధియందు తేలియాడిరి. శ్రీ కృష్ణనిమిషమ నెంతయు కొనియాడిరి. నేటికిని అప్పటియాచారమును హిందువు లెల్లరును అనుసరించుచున్నారు. విందులారగించియు, పలు రకముల బాణసంచాగాల్పియు, సంతోషముతో కాలముగడుపుచున్నారు. పిల్లలు పెద్దలు యీ పండుగలందు కడుముదముతో పాల్గొనుచున్నారు. కాని, పండుగయొక్క పరమార్థ మేమియో దానిని పలువురు గ్రహించుటలేదు. జాతీయపర్యవేషములు, వృథావ్యయమునకు కారణమగుచున్నవి. ప్రజలు దాస్యచిహ్నములగు నూతన విదేశ వస్తువుల ధరించి, విదేశములందు తయారయిన బాణసంచానుకొని, స్వదేశమునకు నష్టమును విదేశములకు లాభమును సమకూర్చుచున్నారు. ఇట్టి దుర్గతినిగూర్చి యోచించిన, సంతసమునకుమారుగ దుఃఖము గలుగకమానదు. సరకచతుర్దశి పండుగయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము మూలబడెనని గ్రహింపవచ్చును.

జాతీయపుపండుగల అంతర్భావమును జనసామాన్యమునకు బోధించినగాని, మరలశుభస్థితియరుదెంచజాలదు. రేపును, ఎల్లుండియు, కద్దరు వస్తువులనే కొని ధరింపవలయునని ప్రతిన బూనుట, భారతీయుల కర్తవ్యము. విదేశ వస్తువులను కొనుట దాస్యజీవనమును వృద్ధిజేసికొనుట కాదా? కద్దరు భారణమున కింతకన్నను అనుకూలనమయము లభించునా? మానవునకును దైవమునకును గూడ ప్రీతికరమగు స్వదేశవస్తు భారణమును గూర్చి భారతీయులీనమయమున శ్రద్ధవహింపకున్నయెడల, దీపావళిపండుగ దేశానర్థముగ పరిణమించును. ఇటులనే విదేశపు బాణసరకులను కొనుటకు నిరాకరింపవలయును. అనవసరముగ విదేశపు సరకుల గొని కాల్పుటవలన యానందము గలుగునా? ఇంతకన్నను అజ్ఞానము వేరుండునా? జాతీయ పర్యములను దేశభక్తిదయమునకు ప్రతి

బంధకముగ గాక, తదనుగుణ్యముగ నడుపుట అత్యవసరము. విద్యాధికు లీవిషయమై తగుప్రోత్సాహమొనగుచో, ఎంత శ్రేయస్కరముగ నుండునో యూహింపవచ్చును.

దేశము పరాధీనస్థితియందుండి, స్వపరిపాలనము లభింపనపుడు, దీపావళులకును నిజసంతృప్తికిని తావుంజాలదు. స్వార్థత్యాగ మను జ్యోతిచే, పరాధీనత యను యంధకారము దొలగిపోగలదు. కద్దరు నిర్మాణము, కద్దరు భారణము, ఇందుకు ముఖ్యములని తలచుచో, తద్గర్భమై యిట్టి పండుగ దినములందే దీక్షబూనుట సమంజసము. వృథా వ్యయమును తగ్గించి, త్రాగుడుమాని, సత్వధము ద్రొక్కిననే పరమేశ్వరుడు సయితము సంతసించును. స్వరాజ్యసిద్ధి గలిగిన సమయమున, దీపావళులు నిజదీప్తితో వెలుంగగలవు. దేశమునం దిటీవల నూతన దృక్పథము గనుపించుచున్నది. దీపావళి పండుగ సందర్భమున జాతీయవిద్యనిమిత్త మేమి, ఇతర ప్రజోపయోగకరమగు కార్యముల కొరకేమి, ప్రజలు దానధర్మముల గావించుటయు, సామ్యును సద్వినియోగము పరచుటయు కొంత కాలము నుండియు ఆచారముగ పరిణమించినది. దేశకల్యాణమున కిది శుభచిహ్నము. ఇట్టి ఆచారములు నిరాటంకముగ వర్ధిల్లి, అనవసర వ్యయమునకును, పారతంత్ర్య ప్రవర్ధనమునకును చోటియకుండు గాక యని కోరెదము. శ్రీ కృష్ణభగవానుడు, ప్రజలమనములను సత్కార్యముల వంకకు మరల్చి, భారతీయ కళ్యాణమును చేకూర్చు గాక! దీపావళి పండుగ శుభప్రదముగ పరిణమించు గాక!

ఆంగ్లో- హైందవులు

ఆంగ్లో హైందవులస్థితి జూచిన జాలియగును. వీరు భారతీయులక్రింద పరిగణింపబడుట కిష్టపడరు. యూరపియనులు వీరిని చేర్చుకొనరు. అందుచే గల్చిలములభాతి వీరు దారి తెన్నగానక పరితపించుచున్నారు. కలనల్ గిడ్డీగారు ఇంగ్లండుకుబోయి తా మెట్టిసానము నలంకరింపవలయునో దెలుపవలయునని గోరిరి. కాని, ఈవిషయము నితరు లెటుల నిర్ణయింపగలరు? భారతీయులు నేడుగాకున్నను రేపయినను స్వపరిపాలనమును పొందక మానరు ఆంగ్లో హైందవు లింతవర కాక్రమించుచున్న యున్నతస్థానము తొలగిపోవునేమో నని, కలనల్ గిడ్డీ ప్రభృతులు గుండుచున్నారు. స్వరాజ్యములభించినను గూడ తమ కగ్రస్థానమును ప్రత్యేకింపవలయునని, వీరిపుడు అభిలషించుచున్నారు. ఇంగ్లీషు వారు కడు దూరదృష్టిగలవారు. ఆంగ్లో హైందవుల కోర్కెను నెఱవేర్చుట యసంభవమని వారికి దెలియును. అందుచే వారెట్టివాగ్దానము జేయుట లేదు. ఇందుకు నిదర్శనముగ, యూరపియను అస్సీసియేషను కార్యదర్శియగు కలనల్ క్రాఫర్డుగారు బెంగళూరులో నిచ్చిన యుపన్యాసమును పరికింపవచ్చును. ఆంగ్లో హైందవులు తమ భావిస్థితిని తామే నిర్ణయించుకొనవలయుననియు, యూరపియను సంఘమునుగాని భారతీయ సంఘమునుగాని పట్టుకొని ప్రేలాడుచుండుట భావ్యముగాదనియు, వీరు పలికిరి. ఆంగ్లో హైందవు లొకవేళ యూరపియనులతో జేరదలచుచో, వారిని

చేరనిచ్చెదరా? ఈశ్రవ్ణకు ఖండితముగ జవాబిచ్చుచు, తమసంఘమునందు వారిన చేర్చికొనజాలమని, క్రాఫర్డుగారు వెల్లిబుచ్చిరి. క్రాఫర్డుగారి యభిప్రాయములతో యూరపియనులు సామాన్యముగ నేకీభవించెదరని నమ్మవచ్చును. యూరపియనులతో రక్తసంబంధముగలిగి, యిన్ని సంవత్సరములనుండియు వారిని కనిపెట్టుకొని యున్న ఆంగ్లో హైందవులను యూరపియను లీరితిని విసర్జించుటనే మనవలయునో దెలియదు. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక, సయితము కలనల్ క్రాఫర్డుగారి యుద్దేశ్యములతో నేకీభవించుచున్నది. యూరపియనులచే నీరితిని బహిష్కృతులయినను, ఆంగ్లో హైందవులను తమలోజేర్చికొనుటకు భారతీయులు సంసిద్ధత జూపుచున్నారు. డాక్టరు మారినోమున్నగు ఆంగ్లో హైందవులు తమ భావిస్థితిని గూర్చి ముచ్చటింపగ, భారతీయులలో జేరి వారి కష్టసుఖములలో పాల్గొని, మాతృదేశ శ్రేయమునకై కృషిసలుపవలయునని గాంధీమహాత్ముడు హితమొనగెను. దాని నాలకింపక కలనల్ గిడ్డీ ప్రభృతులు ఇంగ్లండుకు మొరబెట్టుటకు బోయిరి. వీరు భ్రమరహితులై తిరిగి వచ్చెదరని నమ్మవచ్చును. ఇంత కాలము నుండియు భారతీయులనిన తృణీకారభావము జూపి, తాము యూరపియనుల మని భావించుచు, కాంగ్రెసు మున్నగు సంస్థలకు ప్రతికూలముగ బుచ్చేయుచున్న ఆంగ్లో హైందవులు నేడు భారతీయులతో కలసి బనిచేయుట, లోపమని కొందరు తలంపవచ్చును. కాని, ఇటు భారతీయులలో గాని, అటు యూరపియనులలో గాని జేరకుండ ప్రశంకు స్పర్ధమున ప్రేలాడుటకు సాధ్యపడదు. అప్పుడు పరిస్థితులు మరింత యధ్యాన్నమగును. కలనల్ గిడ్డీగారు ఎంత వివేకరహితముగ ప్రవర్తించినను, ఆంగ్లో హైందవులు పలువురు భారతీయులపట్ల సుముఖ భావము జూపుచున్నందులకు సంతసమగుచున్నది. కడచిన మద్రాసు కార్పరేషను ఎన్నికలలో, కొందరు కాంగ్రెసు సందేశమును శ్రద్ధతో నాలకించి, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు తోడ్పడుట మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. ఇక నయినను వీరు ప్రతికూలభావమును పూర్తిగ విడనాడి, హిందూ దేశపునర్దురణమునకు భారతీయులతో చేతులగలుపుచో, వీరి భావిస్థితిగూర్చి యాందోళనమున కవకాశ ముండదు.

మైసూరు ప్రెస్సుచట్టము

మైసూరు ప్రెస్సుచట్టము, పత్రికాభ్యుదయమున కెటుల విరుద్ధముగ పరిణమించెనో దెలుపనక్కరలేదు. పత్రికలనేకములు వెనుకనిలచి బోయెను. ప్రకటింపబడు పత్రికలయినను, తమ యభిప్రాయములను స్వేచ్ఛగదెలుపుటకు వీలులేనిస్థితిలో నున్నవి. పత్రికాశాసనము, బ్రిటీషుఇండియాలో రద్దుజేయబడినను, మైసూరులో రద్దుజేయకుండుటకు కారణము గనుపింపదు. మైసూరు పత్రికల నీరితిన చులకనజేయుట, తత్ప్రభుత్వము వారికి పాడిగానేరదు. ఈచట్టమును సవరించుట కేర్పటుపబడిన చట్టముగూర్చి సెలెక్టుకమిటీవారి రిపోర్టు యిపుడు ప్రచురింపబడినది. సెలెక్టుకమిటీవారు నను, చట్టమును రద్దుజేయుటకు అంగీకరింపరయిరి. ప్రభుత్వమువారికి పత్రికాప్రచురణపట్ల గల నిరంకు

శాసనసభను వీరు నిలిపియుంచుట విచిత్రము. పత్రికానిర్వాహకు లొక్కమారు శిక్షింపబడిన పిమ్మట, పత్రికాప్రకటనమును ప్రభుత్వమువారాపి వైచుట కధికారముగలదు. ఇట్టి యధికారమును రద్దుజేయ వీలులేదని, సెలెక్టుకమిటీయందలి అధిక సంఖ్యాకులు నిరూపించిరి. సెలెక్టుకమిటీ రిపోర్టు పత్రికాస్వాతంత్ర్యము నేమాత్రము ను రక్షింపదయ్యెను. మైసూరు ప్రజ లీవిషయమై శ్రద్ధవహించి, ప్రజాభిప్రాయప్రకటనమునకు ముఖ్య మగు పత్రికల స్వేచ్ఛను రక్షించుటకు, సక్రమాం దోశన మొనర్చుట ప్రధాన కర్తవ్యము.

రీడింగు ప్రభువుగారు

రీడింగు ప్రభువుగారిని అధికారాభిమానులు పొగడుచున్నను ప్రజాపక్షమువారు, వారి పరిపాలనమును ఖండించుచున్నారు. పరిపాలనముయొక్క జయోజయములను, ప్రజాభిప్రాయము బట్టియే నిర్ణయించునెడల, రీడింగు ప్రభువుగారి పరిపాలనము అజయముగాంచె ననుటకు సందియములేదు. బాంబాయి స్వరాజ్యపక్షము తరపున జరిగిన సభలో, అధ్యక్షులగు జమ్నాదాసు మెహతా మున్నగువారు, పన్నుల యాధిక్యము, ఉప్పుపన్ను, ఎక్సైజువిధానము, బెంగాలు ఆర్డినెన్సు, హార్ని మెను ప్రవాసము, మడ్డిమెను కమిటీ, లీకమీషను, మున్నగు లోపముల నెన్నిటిని జూపిరి. ఆర్థిక, రాజకీయ, చట్టసంబంధముగు విధానము లన్నిటి యందును, రీడింగు ప్రభువు పరిపాలనము విఫలమయ్యెనని, ఉపన్యాసకులు తేటపరచిరి. దేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించినగాని, ప్రజాభిప్రాయము సఫలము గాజాలదు. పాలకు లెంతయు దారస్వభావు లయినను, రాజ్యాంగయంత్రము నందు భాగస్వాములై, తదనుగుణ్యముగ మెలగుట సహజము. రీడింగు ప్రభువుగారి పరిపాలన పద్ధతులతో నేకీభవింప కున్నను, వీరిసతి యగు రీడింగు ప్రభువుగారికి గ. లి. గి. న రుగ్మతకు భారతీయులు సానుభూతి జూపకమానరు. ఆమె యారోగ్యము త్వరలో కుదుటబడుగాక యని కోరెదము.

ఖర్గపురపు ఆంధ్ర సంఘము

ఖర్గపురమునందు ఆంధ్రులు పలువురుగలరు. వీరు దూరదేశమందున్నను, స్వాభివృద్ధిని గోరుట సహజము. అందునిమిత్తము వీరు ఆంధ్రసంఘము నొకదాని నేర్పరచిరి. విద్యాభివృద్ధి, వైద్యసహాయము, వైతిక సాంఘికాభివృద్ధి, ఆర్థికాభ్యుదయము, ఆంధ్రసాహిత్యకళాభివృద్ధి మున్నగు ఉద్దేశ్యములను నిర్వహించుట కీ సంఘము బనిచేయును. ఇందునిమిత్తమై బహిరంగసభల గావించుటకును, సక్రమప్రచారము జరుపుటకును నిశ్చయింపబడినది. భండాదు దండపాణిగా రధ్యక్షులుగ నెన్ని కొనబడిరి. ఖర్గపురపు ఆంధ్రసంఘమువారి కార్యక్రమము కడు శ్లాఘనీయముగ నున్నది. ఆంధ్రులన్ని భాగములందును, స్వసంఘాభివృద్ధి నిమిత్తము శ్రేష్ఠకృషి సలుపుచున్నారు. వంగరాష్ట్రపు ఆంధ్రులుగూడ తమస్వర్గమును నెఱవేర్చుచున్నందులకెంతయు సంతసించవచ్చును. వీరు భిక్షమత్యమును వీడక, విభేదములను పాటించక, పాటుబడుచో, ఆంధ్రులకీర్తిని వంగరాష్ట్రమునందుగూడ వ్యాపింపజేసి, మార్గదర్శకులు గాగలరు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు

దీపావళి భిక్ష

దీపావళిపండుగ సందర్భమున బందరులోని శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు శక్తివంచనలేక దానముచేసి సహాయము చేయగోరుచున్నాము.

భో|| పట్టాభినీతారామయ్య,
కార్యదర్శి.

చి|| శ్రీనివాసరావు,
ప్రతి అధ్యక్షుడు.

రసూలుకొండ రంపపుకోత విల్లు

రసూలుకొండ రంపపుకోతవిల్లు సిథియింకను ప్రోత్సాహకరముగ లేదు. 1925 సంవత్సరము 31 మార్చిలో సంతమొండెడి నాల్గమాసములలో రు 15193-14-9 లు నష్టము గలిగెనని, దెలియచున్నది. అంతకుపూర్వపు నాల్గమాసములలో రు 2551-7-10 లు లాభము గలిగెను. 1924-25 సంవత్సరమునందు మొత్తముమీద రు 1895-12-4 లు లాభము గలిగెనని నిశ్చయించుటకు దెలుపుచున్నది. 1923-24 సంవత్సరమున రు 6059-5-3 లు నష్టము కలిగెను. 1922-23 సంవత్సరమున రు 8311-1-3 లు నష్టము గలిగెను. ప్యాకెంపెనీ పరిపాలనమువలన ప్రభుత్వమునకు లాభముకన్న నష్టమధికముగ గలిగెను. శాసనసభ్యులు దెలిపిన యాహుయే తుదకు ఫలింపెను. సామానులను ఎంచునపుడు, మిల్లితో సంబంధములేని ఆఫీసరుడుట మంచిదని, అక్కం టెంటు జనరలుగారు దెలుపుచున్నారు. ఇంతియగాక, క్రెడిట్టుకు అమ్మెడి విక్రయములకు, ప్యాకెంపెనీవారు ప్రభుత్వపు శాంక్షను పొందవలయునని వీరి యుద్దేశ్యము. కడపటి సూచనను చీఫ్ కన్సల్వేటరుగారి, ప్రభుత్వమువారుగాని అంగీకరింపకుండుట శోచనీయము. కలపలేక్క జూచునపుడు ఫార్మెట్టడవోగి హాజరుగావలె నను సూచనను మాత్రము ప్రభుత్వమువారు రామోదించిరి.

సహకారసంఘములు: వృత్తిపన్ను

సహకారసంఘము లింకను శైశవాస్థయందున్నవి. విశేషలాభమును గడించుస్థితి యింకను రాలేదు. అధికారులపట్టు యింకను పూర్తిగ తొలగలేదు. ప్రజలు వీనిని సంపూర్ణముగ నిర్వహించు స్థితి యరుచెంచలేదు. అయినను, సహకారోద్యమము సక్రమాభివృద్ధి జెందుచున్నదనియు, ప్రజలెక్కుడుశ్రద్ధ వహించుచున్నారనియు నమ్మవచ్చును. ఈయద్యమమునకు ప్రభుత్వమువారెక్కుడు స్వాతంత్ర్యమును, ఎక్కుడు ప్రోత్సాహమును ఒసగుట ముఖ్యము. ఎక్కుడు బరువులను మోపుటవలన ఉద్యమము ఊహింపగలదు. పరిసితు లిటులుండ, యీవారపు ఘోర్ట సెంటు జారి గెజెట్టులో, లోకలు బోర్డులును, మ్యునిసిపలు కౌన్సిల్లును సహకారసంఘములపై వృత్తిపన్నును విధింపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు తరు విచ్చుట వింతగ నున్నది. కొంతకాల మిట్టి బరువులు లేకుండిన బాగుండును. ప్రభుత్వమువారు తమ ఉత్తరపు నుపసంహరించు కొనునటుల జేయుటకు, శాసనసభ్యులు ప్రయత్నము సలుపుట ముఖ్యము. సహకారసంఘములపై పన్ను విధింపకుండుటవలన, యీసంఘములకు లాభకరమయినను, స్థానికసంఘములకు విశేషనష్ట ముండబోదు.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము

రాజోపు ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమునుగూర్చి విచారింపవలయునని కొందరుసభ్యులు గోరిరి. శాసనసభా ప్రవేశము సర్వత్ర యంగీకరింపబడి, శాసనోల్లంఘనాది సూచనలకు తావు లేక, నిర్మాణ కార్యక్రమము సయితము వెనుకబడిన సమయమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగూర్చి దీర్ఘ చర్చ జరుపుట వలన ప్రయోజన ముండునని దోచదు. ఆదర్శము తీవ్రముగ నుండుచో, కార్యోత్సాహము ప్రబలునను యాహుకు తావు గనుపించదు. ప్రస్తుతపు కాంగ్రెసు క్రీడు పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులకును, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవాదులకునుగూడ సరిపోవుచున్నది. బాంబాయి క్రానికలు పత్రిక యడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చిన సాయకులు క్రీడును మార్చవలయునని, గోరియుండలేదు. దీని కన్నను కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు ఫలప్రదమగు మార్గ మేమని లెస్సగ చర్చించి కార్యసాధనలను స్పష్టముగ నిరూపించుట మేలుగ నుండును.

నిమ్నజాతులు

బాంబాయి పాఠశాలల డైరెక్టరుగారి రిపోర్టు మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. పల్లికు పాఠశాలలలోనికి నిమ్నజాతులను రానిచ్చుట కెట్టియిబ్బంది గలుగలేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇట్టి యనుకూలస్థితి చెన్నరాజధానిలో నింకను గలుగకుండుట శోచనీయము. పల్లెగ్రామములలో నిమ్నజాతుల బాలురను జేర్చుకొనుట కెట్టియిబ్బంది గలుగకున్నను, అహమ్మదాబాదునం దింకను ఇబ్బందులు గలవని, డైరెక్టరుగారు దెలుపు సంగతి వింతగ నున్నది. పట్టణవాసుల కన్నను, పల్లెటూరి ప్రజలే దేశస్థితి నెక్కుడు దూరదృష్టితో తిలకించు చున్నటుల దోచును. గ్రామోద్ధరణము, సుసాధ్యమని యిందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. తగిన ప్రయత్నముల సలుపుచో, నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికి గ్రామములు తోడ్పడక మానవు. ఇందుకు కార్యకర్తలు గావలసియున్నారు.

ప్రాతః ఫిలిపు

అబ్దుల్ మజిద్ ఖానుగారి లేఖ

మాలానా షాకతాలీగారియెడ

కృతజ్ఞతను ప్రకటించుట

బాంబాయి, అక్టోబరు 14:—ఖిలాఫత్తు యెడగల శక్తి వికాసములకును యివినుసాదు సహాయముచే హాజి యత్రాపరులకు యేభిక్షమైన యిబ్బందులును గలగ జని గారంటి చేసినందులకును మాలానా షాకతాలీగారియెడ కృతజ్ఞతను గన్పరచుచు టవీక్రి ప్రాతఃఫిల్లును ఫిలిఫా యగు మజిద్ ఖానుగా లొక లేఖ నంపిరి. (అ. ప్రె.)

అలయన్సు బాంకు సెక్యూరిటీలు

బోర్డును కేసు విచారణ

క్రిస్టుసాక్ష్యము - బాధ్యత లేదని తెల్పుట

లండను, అక్టోబరు 12:— నేడు గిల్డహాల్ లో బోర్డును కేసు విచారణ మరల ప్రారంభమైనపుడు రాబర్టు బోర్డునుగారి పక్షమున సర్ హెన్రీ మాడెక్స్ గారు ఆయన సేరము యేమియు లేదని ప్రకటించుచు ఒక స్టేటుమెంటును చాటుట చేసెను. ఈ విషయమున జరిగిన అమరకములకు ఆయన బాధ్యత యేమియుండదని 'వారేమియు అక్రమము జేయలేదనియే చెప్పెను. చేసినందుగా మా స్క్రీపు గారిని గాని, క్రిస్టుగారినిగాని యేవిధమునను నిందింపబడిలేదు. వారు నావిధానమును బట్టి రోజును జేయుచునే జేసిరి.

క్రిస్టువాదము

క్రిస్టు తొలి యెవరి సెక్యూరిటీలనుగాని దగ్గర నుంచుకొనెనని నిర్ధారణ చేయకపోవుటవలన క్రిస్టుగారిపై కేసు నిలువ లేదని సర్ బ్రావర్నుహంప్రీసు గారు చెప్పిరి. ఈ విషయమున క్రిస్టుగారి కేమైన బాధ్యతగలదని యెవ్వరును జెప్పజాలరు. చేస్తే ఆయనయే జేసియుండవలెను. లేదా ఆయనచేసి చేయించవలెను. బాల్ఫోర్ బాంకు మరెవరి యొక్కయో సెక్యూరిటీలమీద అప్పీలికో నెనని తెలిసి క్రిస్టు బ్యాంకునుండి డబ్బు అప్పీలికో నెనని చెప్పటం కేమాత్రమును సాక్ష్యములేదు.

క్రిస్టుపై క్రిమినలు సేరమున కెట్టి అవకాశమును లేదని సర్ బ్రావర్నుహంప్రీసు వాదించిరి. క్రిస్టు కొన్ని ప్రత్యేకముల మీద సంతకము జేసినపుడు ప్రత్యేకము ఋణములకై ఇండియా అలయన్సు బాంకుతో సంబంధము గల్గియున్నదనియే మాత్రమును తెలియదు.

క్రిస్టు లేక పోయినపుడు, ఆయన కండ్లమీదును సంబంధము లేనపుడు బోర్డును భారతదేశముతో వ్యాపారము ప్రారంభించెనని సర్ బ్రావర్నుహంప్రీసు గట్టిగ చెప్పెను. అట్లైనచు ఆయనపైన న్యాయముగ సేరముమోపి విచారణలోనుంచి అవమానముజేసిరి. ఈ విషయమున నెటుజూచినను యితర భాగస్వాములకు చెల్లిన విషయము క్రిస్టు కేమాత్రమును చెలియదు. తన కంపెనీకొరకని మరెవరి సెక్యూరిటీలతో ఉపయోగించుచున్నట్లు, ఆయన జేమియును చెలియదు.

క్రిస్టు స్టేటుమెంటు

క్రిస్టుగారు ఒక స్టేటుమెంటును జేయుచు భారతదేశపు వ్యాపారమునుగూర్చి యేమియు చెలియదని చెప్పిరి. ఆయనకు చెల్లిన తన భాగస్వాములు ఇండియను బ్యాంకు డైరెక్టరులనియు, ఇండియాలో చాల బ్యాంకులతో సంబంధముగల్గియున్నారనియు మాత్రము చెలియెను. ఆయన భారతదేశపు వ్యాపారమునందేమియు పాల్గొనలేదు. కాని రష్యా, దక్షిణాఫ్రికాలో బ్యాంకు వ్యవహారములందు మాత్రము కొంత పనిజేసెను.

క్రిస్టు తన న్యాయవాది జేప్పినమాటలనే ధృవపరచెను. బోర్డును ప్రవృత్తియతో తనకేమియు సంబంధములేదని తెల్పెను. అలయన్సు బాంకు బోర్డును సోదరులకు సెక్యూరిటీలను బంపెనని గాని ఆమరతులుగాని యేమియును చెలియవు. బోర్డును అలయన్సు బాంకు సెక్యూరిటీల నుపయోగించెననియే తెలియదు. లేవీయ్ ట్రస్టుకు రిలక్షు పానుల నిప్పించు యేర్పాదును మాత్రమాయనచేసెను. కాని ఆయన డబ్బు యొక్కడనుంచి వచ్చెనని విచారించలేదు. అది తనపనిగాదనుకొనెను. కాని ప్రత్యేకము ఋణము లెక్కకు సంతకము చెప్పటలో కొన్ని ఉత్తరములను జదివెను. కాని ఆయన రి. 9,00,000 పానుల మొత్తము విషయమున సంతకము చెప్పటలో అధి యెందులకోగూడ విచారించలేదు. ధాను (క్రిస్టు) సంతకముజేసిన ఉత్తరములకు రాబర్టు బోర్డునే బాధ్యతవహించునని ఆయన తలంచెను.

"వాటిమీద దస్త్ కు జేయుటవలన ఫలితమేమియో చెలిసినదా" యని సర్ కర్నిస్ తెన్నెటు అడిగెను.

"మియన్ డ్లెక్టరు యాకార్బక్రమకుని యన్నకో సర్"

మొరాకో పరిస్థితులు

క్రిస్టిన భూములో ప్రవేశించుట

రిఫియనులను వేరుజేయుట

ఫెజ్, అక్టో 14:—వర్ష కాల సమాగమముతో ఫ్రెంచి, స్పెయిను సైన్యములకు అనుకూలమైన దంతయు సమకూరెను. వర్ష కాల మగుటచేత ముందుకు జనుట కవకాశములేదు. దీనితో క్రొల్లపాదము ప్రవేశించినదని చెబుబుజినది. అనగా నింత వరకు అల్బాలు క్రింకు సహాయము జేయుచుండిన విప్లవజాతులు వేరై పోవును. రిఫియనులను ప్రదేశము అచట నాక్రమించిన సైనికుల క్రిందనే విభాగములుగ నుండును. అందుచేత అల్బాలు క్రిం యిదివరలో తనకు తోడ్పడినవారిని చేరగట్టుకొనజాలదు. ఫ్రాంసు సైన్యములు కలిసి మెలసి యుండుటకు రస్తాలను ఇతర సౌకర్యములను నిధము జేయవలసియుండును. తూర్పుజిల్లాలో నున్న జాతులవారు లొంగి ఆప్రదేశముల నాక్రమించుటకు వసతి జేయునట్లు గానియు చున్నట్లును ఈ మధ్యవరకు అల్బాలు క్రిం చెప్పినట్లు వినుచుండిన జాతులు ఏమియు పోట్లాటకు రానట్లును చెబుపబడినది. ఇట్లు చేయుట యొక్కడో ఒక్కసారి ప్రైవట్ సిద్ధముగలకు కావచ్చును. కాని అందరును యీ జాతులవారికి సమరొత్సాహము తగ్గచున్నదని చెప్పెదగు.

టర్కీ-ఇంగ్లాండు

మోసులునమస్య పైకర్నలు అమెరికా ప్రాయములు కర్నలు అమెరికా తన నియోజకస్థాన మగు స్పాగ్నల్ బ్రాకులో (బర్మింగాం) ప్రసంగించుచు నిట్లుచెప్పెను:— టర్కీయుద్ధమునందు ప్రవర్తించిన విధమునకుగాను మా కేమియును ఆనాయ, కోపము లేదు. మేము ఆదేశముతో నిరుగు పాడుగువారివలె నుంచగోరెదము. ఆదేశపురొభివృద్ధికి చేత నై సంతవరకు శూకారము జేయగోరెదము. మేము ఎవరినైతే రక్షింపబాధ్యతవహించితిమో వారిపాక్షులనుమాత్రము రక్షించి తీరెదము. ప్రభుత్వమువారు మోసులువిషయమున ప్రవర్తించు విధానమునం దేవిధమైన ఉద్వేగకారణమును లేదు. ప్రభుత్వమువారు తాము బ్రష్టిల్ గ నెవరికైతే యుండిరో వారికి న్యాయము జేయవలెనన్న టర్కీకోర్టుల కింతకన్న వేరు ప్రత్యుత్తర మియజాలరు.

జర్మనీ రీక్సు బాంకు

ఎక్సు - ఫీపుకంట్లోలరును అరెస్టుచేయుట
బెర్లిను, అక్టో 14:—రీక్సు బాంకు ఎక్సుచీఫ్ కంట్లోలరు అక్టోబరు 1 వ తే దీ నే పింఛనుబు చ్చుకొనెను. కాని ఛారజ్మటనుబద్ధ శాఖయందు 600,000 మార్కులు మోసము జేసినందుకు అరెస్టు చేయబడెను. ఈతనితో తోడుదొంగలు చాలమంది యున్నట్లును దొంగలెక్కలను జేరేజేరే పుస్తకములలో వేసి చాల కాలమునుండియు మోసము జేయుచున్నట్లును చెలిసెను.

ద్రాసు తిరుగుబాటు

ఫ్రెంచి సైన్యముల తీవ్రత
లీరుటు, అక్టోబరు 14:—జెబెల్ ద్రాసులో పనిజేయుచున్న ఫ్రెంచి సైన్యములు ప్రస్తుతము ముసీఫరులో బాగా పనిజేయుచున్నవి. క్రొత్తగ సైనికసంపదలము గావించుటకు సిద్ధమగుటకై క్రిందినుండి అహారపదార్థములను బంపుచుండుటకు జెనరలుగా మెలిన యేర్పాటు జేసెను.

బ్రిటిషు స్త్రీమరు ద్రాసులో ఆపివేయబడుట
కాంటను, అక్టోబరు 14:—హాకాంగుకు జోపుచున్న బ్రిటిషు స్త్రీమరు 'ఫాట్సు' చూంటి పాయాటు దాటిన పిదప ద్రాసుగాక బోటుచే ఆపివేయబడి సోదా మాడబడెను. ఈ గజపాటులోని జనము 'ఫాట్సు' అధికారి జైన్ అడ్మిరలు సెయిన్ గాఫు అని కనుగొని దానిని పోనిచ్చిరి.

యని క్రిస్టుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.
కేసు 19 వ అక్టోబరు తేదీకి వాయిదా జేయబడెను. ఆఫ్టుండు పేజిస్ట్రీలు క్రిస్టువిషయమున తీర్పుజెప్పెను.

స్వల్ప దేశముల హక్కుల రక్షణము

జాతీయమితి బాధ్యత

ప్రాచ్యదేశపు పార్లమెంటుల సంఘసమావేశ తీర్మానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

ప్రాచ్యదేశపు పార్లమెంటుల సంఘసమావేశము కనడి యను కామన్సుభావనమున జరుగుచున్నది. ఈసభకు 41 దేశముల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. ఇందునకు స్వల్పదేశముల హక్కులను ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, జర్మనుదేశములు రక్షించుటనుగూర్చియు, స్వల్పసంఖ్యాక జాతులగుర్చియు చర్చించి తీర్మానించిరి అందు అధికసంఖ్యాక జాతులయొక్కయు, స్వల్పసంఖ్యాక జాతులయొక్కయు ప్రతినిధులుగల కమిషనులను నియమించు సిద్ధాంత మంగీకరింపబడెను. ఈకమిషనులు తగాదావిషయములలో వానిని నివారించి న్యాయమగు పరిష్కారముల గావించుటకును స్వల్పసంఖ్యాక జాతులకు సంబంధించిన విషయములను పేగు కోర్టుకు బంపుటకును అధికారముగల్గి పనిజేయుచుండును.

జాతీయమితి అత్యంత

యూరోపులో స్వల్పసంఖ్యాక దేశములు జాతీయతా పనుతో బాధపడుచుండ యెన్నెన్నియో అన్యాయముల ననుభవించుచుండ వానిని నివారించుట కెట్టిశక్తియు జాతీయమితికి లేకుండనుండెనని చాలమంది ప్రతినిధులు ఖండించిరి.

లోకర్నో బడంబడికనభ

జర్మనీ అంగీకారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టో 14:—లోకర్నో వార్తనుబట్టిమాడ జర్మనీ ప్రతినిధులు సెక్యూరిటీపాల్కుకు బద్ధులై యుండుటకు అంగీకారమును బడసినట్లుల చెలియచున్నది.

సభయొక్క కార్యక్రమమును ముగించుటలో పాల్గొనుటకై ముసులూనీ లోకర్నోను రోమునుండి బయలుదేరెను.

యూధులు- అరబ్బులు

కమిషనరు వద్దకు రాయబారము

అరబ్బుల కష్టములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టోబరు 14:— నలుబదిమంది అరబ్బీ ప్రముఖులు (పాలస్తీను కమిషనరు) బారను ప్లామరు గారి వద్దకు రాయబార మంగి అరబ్బీల విషయమున యొక్కడు న్యాయమును జూపి విచారించవలయునని కోరినట్లుల డెయిలీ టెలిగ్రాఫు జెరుసాలెం విలేఖరి చెల్పుచున్నాడు. జయనిట్లు విధానము నాచరణలో బెట్టుటవలన అరబ్బులకు చాలకష్టములు వాటిల్లుచుండినని రాయబారుల చెప్పిరి.

పూమరుగారు అరబ్బీలు కోరిన విషయముల గూర్చి విచారించెదమని వాదనము జేసిరి.

అరబ్బు ఎగ్జిక్యూటివు అధికారులు అప్పుడే రెండు మె మొరాండములను బంపిరి. ఒకటి సర్ రోసాల్టా స్ట్రాస్బుగారికి బంపిరి. అందు పశ్చాత్తాపము రోజున (అక్టోబరు 14) జాఫా అరబ్బులపై యూధులు యెదుర్కొనిరియు అసందర్భమున నట్లగు యూధులు అరెస్టుజేయబడినయెడల చెబుపబడెను. రెండవ మెమొరాండము పూమరుగారికి పంపిన సయ్యదు అందు యొక్కవగ విధింపబడిన భూమి శిస్తును దీనిజేయవలెనని కోరిరి. ఇట్లు గోరుటకు కారణము యూధులకు కొద్ది మాత్రము భూమిగలదనియు, ఈపన్నుల వలన అరబ్బులకే చెప్పు తగుననియు చెబుపబడెను.

లాస్కరు అబ్రంహమమ్మను ఎక్స్ కుదైర్యము

ప్రశంసింపబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండను, అక్టో 14:—లాస్కరు (కొను) అబ్రంహమమ్మను ఎక్స్ కుదైర్యమును, మానవకారుణ్యమును గనుపరచి సందలకు రాయలు హ్యూమనుసాఫైటీవారు యోగ్యతాప్రత్యమును బంపుచున్నారు. హమామ్మనుఎస్సుకు ఆగస్టు 4 వ తేదీని పి. అండు ఓ. స్టీమరు రాంచీలో చుక్కాచివద్ద పనిజేయునాతడు స్టీమరులోనుండి కాసుపద్ద నీటిలోబడగా తాడుబట్టుకొని నీటిలో దుమికి రక్షించెను.

వేల్పు యువరాజు

లండను, అక్టోబరు 13:—వేల్పుయవరాజుతో 'రిపల్స్' నాకపై నున్న రూటరు విలేఖరి, సోమవారమునా డాన్ కమెడేరా ఆవలకువచ్చి యుద్ధ నాక 'కర్నూ' నుండి టప్పాను దీసికొన్నటుల తంజినిచ్చెను. అనాక వెంట నంటిపోవుచుండును.

అమెరికా యుద్ధశాఖాకార్యదర్శి రాజీనామా
జేసుగారు నియోజింపబడిరి

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 13:—యుద్ధశాఖా కార్యదర్శి గనున్న ఏక్స్ గారు ఆరోగ్యము బాగుండక పోవుటచేత రాజీనామానిచ్చిరి. జేసుగారు ధనవిరాళము నొసంగు డ్వైటు జేవి ముగా రింతవరకును ఏక్స్ గారికి జబ్బుగా నున్న రోజులలో ఆక్టింగు సెక్రటరీగ నుండిరి. వారే సెక్రటరీగ నియోజింపబడిరి.

మైసూరువార్తా పత్రికల శాసన
సవరణ చట్టము

సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు

బెంగళూరు, అక్టోబరు 14:—1908-వ మైసూరు వార్తాపత్రికల శాసనమును సవరణగావించుటకు తయారుచేయబడిన బిల్లుపై సెలెక్టు కమిటీరిపోర్టు ప్రకటించబడెను. సెలెక్టు కమిటీ ప్రభుత్వమునకు యిండియను పీనలుకోడు ప్రకారముగ 500 సెక్షను క్రింద వార్తా పత్రికల అమ్మువేయకుండ, ప్రకటించకుండగల అధికారమును గురించి, 124 లేక 158-వ సెక్షను క్రింద సంపాదకుడుగాని, అమ్మువేయుటకుగాని ప్రకటించుటకుగాని నిరోధించుటకు గురించి విచారించబడెను. యిండియను పీనలుకోడునందలి 500 సెక్షను అమలునందును టాయా లేక రద్దుచేయుటయూ అను విషయమై కమిటీయందు భేదాభిప్రాయములు గలిగెను.

పూర్తిగా ఆస్క నును తీసివేయువలయునని యిద్దరు సభ్యుల అభిప్రాయము. లేదా ఒకసారికంటె అధికముగ తప్పుగావించిన మద్రాసుకునైగాని, సంపాదకునిపైగాని, ప్రకాశకునిపైగాని దొరతనము నిరోధించుటకు అధికార ముండవలయునని వీరు చెప్పుచున్నారు. దొరతనము నిరోధించుటకు పూర్వము ఒక్క మార్గము శిక్ష నొందవలయునని యొక సభ్యుని అభిప్రాయము. శిక్ష నొందినను నొందకపోయినను ప్రస్తుత మైసూరు పరిస్థితులందు తరచుగ మానవత్వము గావించుటకు పాల్గొను పత్రికలపై దొరతనమున కధికారముండ వలయునని అధిక సంఖ్యాకులను సభ్యుల అభిప్రాయము. (అ. ప్రె.)

రంగూను ఎన్నికలు

రంగూను, అక్టో 14:—ఒక ప్రభుత్వప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:—నియోజకవర్గముల పట్టిక లింకు ను తయారు కావించున శాసన సభ ఎన్నికలు అక్టోబరు 16—24 తేదీల వరకును నియోజింపబడినవారి నామపరీక్షలమును అక్టో22-31 తేదీవరకును స్థానికప్రభుత్వమువారు జరిపిరి. (అ. ప్రె.)

తేయాకు తోట యజమాని నేరము

కూలీని కొట్టించుట

గోలాఖూటు వార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది:—బలిగావ్ తేయాకుతోటలో కూలీని హత్యజేసినందులకై వోకాటీ ఎన్టీలు మేనేజరు బెట్టిగారిపై తేబడిన కేసు విచారణ ప్రారంభమైనది. ఈ బెట్టిగారు కూలీని కొట్టగా వాడుచనిబోయెనట. పోలీసు విచారణయైన తరువాత నాతడు విచారణకు పంపబడెను. ఇవ్వ. చాతము రు 40000 బెయిలుమీద విడుదల చేయబడెను. (అ. ప్రె.)

రీడింగు ప్రభువుపరిపాలనము

బొంబాయిసభ ఖండించుట

పరిపాలనకాలమందు 45 కోట్లరూపాయలు
నూతనముగ పన్నులుగ విసింపబడెను

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—స్వరాజ్యపార్టీ యాజమాన్యమున, స్వరాజ్యపార్టీ అధ్యక్షులను జమ్నాదాసు మెహతాగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ నేటి సాయంత్రమందు జరిగెను. సభకు అధికసంఖ్యాకులు వచ్చిరి. రీడింగు ప్రభువుయొక్క పరిపాలన నిష్ఫలత్వమును గురించి సభ జరుపబడెను. బాలుభాయిదేశాయి ప్రభువులు ఉపన్యసించిరి.

రీడింగు ప్రభుత్వ జబ్బుగా నున్నదని దలియుటచే నాను భూతిని సభారంభమందు జమ్నాదాసు మెహతాగారు జూపిరి. కాని సమావేశము రాజప్రతినిధియొక్క పక్షము, అధికారరీత్యా గావించిన చర్యలనుగురించి యోచించుటకు సలుపబడుచున్నందున అనురూపకరమైనది గాదని జమ్నాదాసు గారు చెప్పిరి.

రాజప్రతినిధి పరిపాలన కాలమందు సలుపబడిన

ఘనకార్యములు

రీడింగు ప్రభువు రాజప్రతినిధిగ అధికారము స్వీకరించిన తేదీ మొదలు ఆయన గావించిన ఘనకార్యములు వివరింపబడెను. వెనుకటి కంటె 40 కోట్ల రూపాయ లధికముగ ప్రజలపై పన్ను విధింపబడెను. రూపాయకు రెండు అణాలు విలువ పోచ్చింపబడినందున సుమారు 45 కోట్ల రూపాయ లధికముగ ప్రజలపై పన్ను సంపత్తరమునకు విధింపబడెను. ఉప్పుపై పన్ను, ఎక్సైజువిధానము, బెంగాలు, ఆర్డినెంసు, హార్మీ మేను గారీపై ఆంక్ష, మడ్డిమేనుకమిటీ, లీకమిటీ, యివి అవియనకేల రాజ్యాంగ, ఆర్థిక, రాజకీయ విషయములందు రీడింగు ప్రభువలంబించిన విధానము ప్రజల అభిప్రాయవిరుద్ధముగ నుండెను.

ఇండియా యింగ్లాండులందలి విమర్శ

దృక్పథభేదము

అధికారధూర్వచాలము, బ్రిటిషు ప్రజలయొక్క అభిప్రాయమునకును భారతీయుల యొక్క అభిప్రాయమునకును దృక్పథమందును, పరిమాణమందును విశేషతారతమ్యము గలదనియు, యీ భేదదృక్పథముతో యిరుదేశములవారు రీడింగు ప్రభుని పరిపాలనమును విమర్శించెదననియు బాలుభాయి దేశాయి గారు నుడిపిరి. దృక్పథములం దుభయదేశములందును వ్యత్యాసముండుటచే బ్రిటిషువారు రాజప్రతినిధి జయప్రదముగా యిండియాను పరిపాలించెనని ప్రోత్సహములను జదివెదరు. భారతదేశీయులు రీడింగు ప్రభువుయొక్క పరిపాలనకాలము వట్టినిష్ఫలమైనదని తీవ్రముగ నాయన గావించినచర్యలను ఖండించెదరు.

మరికొందరు విషయముపై ప్రస్తావించిన విషయ, బొంబాయి కార్పరేషనునందు జాతీయవాదు లధికసంఖ్యాకులుగ నున్నచో రాజప్రతినిధికి పిడ్గాలువు ప్రదర్శనము గావించుట తీర్మానమును గావించునని అభ్యుక్తుడు నుడివెను.

(అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి బహూకరింపబడుట

బెల్జియమురాజు బిరుదొసంగుట

సిన్గా, అక్టోబరు 14:—సిన్గానుండి వెడుటకు పూర్వము సార్వభౌముని అనుమతి నొంది రాజప్రతినిధికి బెల్జియమురాజు గ్రాండు కార్డను ఆఫ్ ది ఆర్డర్ ఆఫ్ లియోపాల్డు అను బిరుదును యిచ్చెను. బెల్జియము రాజుగా రిమ్మ బిరుదులలో నింత కంటె శ్రీగొప్పదిలేదు. రాజప్రతినిధికి గావించిన సన్మానము వ్యక్తికేగాక భారత ప్రజలను గావించబడెనని యెంచవలయును. (అ. ప్రె.)

సర్. బి. యన్. శర్మగారు

సిన్గానుండి బయలుదేరుచున్నారు

సిన్గా, అక్టోబరు 14:—సర్. నరసింహ శర్మగారు కలకత్తామీదుగా వాల్తేరు చెన్నపురికి వచ్చుటకై సిన్గానుండి బయలుదేరుచున్నారు. 24 తేదీ యువయమున వీరు కలకత్తా చేరి అచ్చటనొకదినముండి 25 తేదీని వాల్తేరు చేరెదరు. వాల్తేరులో రెండుదినము లుండి 29 తేదీ యువయమున చెన్నపురి చేరెదరు. అచ్చట నొకదిన ముండి తర్వాత 30 తేదీ సాయం కాలము బయలుదేరి మరునాటికి ఉదయముండలము చేరుకొందురు. (అ. ప్రె.)

సర్ వి. రామస్వామిగారు

కరంసీకమీషను

భారత వర్తకసంఘపు పెత్తు బునీకీపోయెను

లాల్ జి నారాయణజి, మన్ మోహన రామ్ జిగార్ల
అభిప్రాయములు

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—కరంసీ కమీషను సభ్యత్వమునకు సర్ పురుషోత్తమదాసు తామరుదాసు గారు రాజీనీయవలయునను విషయమై ఆలోచించుటకు భారత వర్తక సంఘసమావేశమును జరుపవలసిన దని సంతకము చేసినసభ్యుల 15 మందిలో ఏడ్వరుసభ్యులు వారి సంతకములను మదుపు పెట్టిరి. నిబంధనల ప్రకార మధమును పదిమంది యైనను సంతకము చేయవలయును. అందుచేత యీవిషయ మాటోచనకు లేబడలేదు.

లాల్ జినారాయన్ జి, మన్ మోహన రామ్ జిగార్ల
అభిప్రాయము

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—ప్రతికావిలేఖరి సందర్భం పగా కరంసీకమీషను సభ్యత్వమునకు సర్ పురుషోత్తమదాసు తామరుదాసు గారు రాజీనామానిచ్చుట మంచిదిగాదనయు, కరంసీకమీషనుయెడుట వారు సాక్ష్యమియవలయుననియు తమ అభిప్రాయముని లాల్ జి నారాయణజి, మన్ మోహన్ రామ్ జిగార్ల చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

మదీనా ముట్టడి

సుల్తాను యిబినుసాదుగారి అయిత్తు

జొంబాయి, అక్టోబరు 14:—మదీనాపై దాడివేకరి స్వాధీనము చేసికొనుట సుల్తాను యిబినుసాదుగారి కెంతమాత్రమును సమ్మతిలేదని యిబినుసాదుగారి బొంబాయి యేజంటు నకు రబీగాగవర్నరు తంజినపెను. (అ. ప్రె.)

నోటీసు

ఈ దినవ చేపాలు చేసిన ఆయన కొమారుడును గలిచిన ఎమ్. వినాయకముదలి మార్ కుటుంబమునకు చేరినట్టియు ఎమ్. నై నియప్పకొ అను కళాశాల విద్యార్థి 25-7-1925 తేదీన ఒక ఖరారునామాను (deed of Settlement) ఎక్సిక్యూటు చేసి, రిజిస్టరు చేసియున్నాడు. సదరు ఖరారునామాలో తన ఆస్తులు అంతయు తన భార్యబిడ్డలు కువయోగింపవలెనట్లు బ్రట్టిసు ఆఫ్ ది సెటల్ మెంటువారికి బ్రాన్సుగరు చేసియున్నాడు. సదరు నై నియప్పకు సదరు ఆస్తులందు యేలాటి హక్కులేదు. వాటిని తన స్వాధీనము చేసికొనుటకు లేక విక్రయించుటకు ఏలాటి స్వాతంత్ర్యము అతనికి లేదు. అతనికి బుణములు యిచ్చువారు వారి స్వంతపూర్వీకైననే యివ్వవలసియుండునని యిందు మూలముగా అందరికిని తెలియజేయుచున్నాను.

నెం. 23

కల్లకారకోటి
మైలాపూరు
మద్రాసు

నోటీసు

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ధీమవరం తాలూకా ధీమవరంలో వేంచేసియున్న శ్రీ ధీమేశ్వరస్వామివారికి యిదివరకు బ్రట్టిగా యేర్పడియున్న మార్గశ్రేణి నావలంగారిని 21-9-25 తేదీని సదరు బ్రట్టిపిష్టిలోనుంచి తొలగించినట్లు సర్వాప్తరం సభాగ్రానేటు జడ్జి కోర్టువారు పుత్రర్పణచేసియున్నారు. సదరు హోదాకు ధీమవరంలో ప్రాక్టిసుచేయుచున్న వకీల్సు 1 పుప్పలూరి గోపాల కృష్ణమూర్తిపంతులుగారినిగాని 2 ముష్టి లక్ష్మీనారాయణగారినిగాని బ్రట్టిగా యేర్పాటుచేయవలసినదిగా కోరి M. P. No. 1133 of 1134 of 25 filed in O. S. 41/22 నా బర్లును పిటిషన్లు దాఖలుకాబడియున్నవి గనుక యిందుకు ఆక్షేపణలు చెప్పవారు ది 23-10-1925 సం||రం తేదీ పగలు 11 గంటలకు సదరు కోర్టువారియెదుట హాజరై మనవిచేసుకొనవలెను.

బుద్ధిరాజు వెంకటకృష్ణారావు, బి.యె.బి.యెల్.

హైకోర్టువకీలు ఖారు సిబ్బేషన్లు.

ద్రోణాచలం కర్నూలు రైలు శాఖామార్గము తెగిపోయెను

ఏడుదినములవరకును రాధారి కట్టుబడును
ఈనెల 14-వ తేదీన ఉరించకొండనుండి ఎమ్. ఎస్.
ఎమ్ రైల్వే కంపెనీయొక్క గుంటకలుజిల్లా ఫిర్యా నూపరిం
తెండ్రెంటు తంతి సంపుచున్నాడు:— కర్నూలునకు ఎనిమిద
మైళ్ల మార్గమును వరదలచే ద్రోణాచలం కర్నూలు రైలుశా
ఖామార్గమును గండిపడెను. వారందినములవరకును రాకపో
కలు నిలిచిపోవును. గండి యివరలనుండి ఆవరలకు సరసు ప్రయా
ణికులు మాన్యుటకు వీలులేదు. (అ. ప్రె.)

కర్నూలును చేరువగునట్లు దూపాడు స్టేషనునకు వరదలవలన
రైల్వేలైను కొట్టుకపోయి గండ్లుపడినదని తెలియుచున్నది.
ప్రస్తుతమున ఆవరకి దాటిండుటకై ఉపాయము లేనట్లు
చనియు, మార్గము పూర్తిగా బాగుచేయబడుటకు సుమారు 7
దినములు పట్టినవియు నిన్నటివార్త తెలుపుచున్నది.

కర్నూలుజిల్లాలో ఉల్లిండికొండ దూరపాడు స్టేష
నుల మధ్యనున్న వంతెన కిరు ప్రక్కల రైలుకట్టలు సుమారు
300 అడుగులమేర కొట్టుకొనిపోయినవి. రైల్వే ప్రస్తుతము
ఉల్లిండికొండ ద్రోణాచలమువరకే నడచుచున్నది. కర్నూలు
నుండి ఉల్లిండికొండకు రైలులేదు. బండిచారి రోడ్డుమాత్రము
చెడకుండ నున్నది.

కొండపల్లి

మాగ్రామమునకు ఆశుకవిచక్రవర్తులను కవిసేహాలు
ను శిలావధానులునైన బ్రహ్మశ్రీ కొప్పరపు సాదర కవింద్రులు
వేంజేసినారు. 12-10-25 తారీఖున మధ్యాహ్నము 2 గంటలనుం
డి వివిధవాద్యములతో వేలకొలదిగ జనసమూహముతో నత్యు
త్సాహపూరితులై 'ఆశుకవిచక్రవర్తులకు జై' యను నినాదములు
బోరుకొలుప గ్రామమంతయు మోటారుబండిపై వారి నెక్కించి
యూరేసిందిరి.

తరువాత 4 గంటలు పుమారున శ్రీరామరయ్య అండ్
సన్స్ కుంభాక్షరీ భవనములో కవిత్వోత్సవ వందలకొలది ప్రేక్షకుల
తో సమావేశ మయ్యెను. సాదరకవింద్రులను కర్నూరమాలికల
ధాతో నలంకరించిరి. సభ్యులతోకలై సాదర కవిత్వంపై ఆప్తాన
నమును అతివాచకవ్యముతో సభ్యులకు లగ్నములు పల్లవింప
సభజయప్రదముగా ముగించిరి. సభానంతరము నైశ్యులు నూట
పదహారు రూపాయలు వసత్త్రులు నిచ్చిరి. ఆర్యక్షత్రియులు
కొండపల్లి బొమ్మలను బహూకరించిరి. సభానంతరము బాలకవి
బుద్ధిరాజు పానుమంతరావుగారు సాదరకవిత్వంపై ప్రసంగిం
చుచు నుపన్యసించి పద్యరత్నములను హృద్యముగా జదివి ఆనంద
పరచిరి. (ఒక విలేఖరి.)

బెజవాడతాలూకా బోర్డు

బెజవాడ తాలూకాబోర్డు వోలర్లను గ్రూపులుగ విభ
జించు పద్ధతిలో అశ్వత్థునకును, మెంబల్లలో కొండకిని భేదా
శీప్రాయము లేర్పడినవి. తాలూకాబోర్డు వోలర్ల సంఖ్య
10,779. ఇందులో బెజవాడ పట్టణములోని వోలర్లు 2104.
ఈబోర్డుకు ఎన్నిక స్థానములు 12. బెజవాడ పట్టణమునకు 2
స్థానము లొసంగి మిగిలిన 3675; వోలర్లకు 10 మంది నెక్కుకొనె
డిసిస్టులు చేయవలయునని ప్రెసిడెంటుగారు నూదించిరి.
అయితే మెంబల్లకది అంగీకృతము కాలేదు. అందువలన వారు
తెలుపుచున్నది నూదించిరి. వీరిపద్ధతి ప్రకారము బెజవాడ పట్ట
ణము, మరెన్ని పట్టణములకు కలిసి 2736 వోలర్లుగ గ్రూపు
ఒక్క సభ్యు నెక్కుకొనవలయుననియు, 568 వోలర్లుగ కొండ
పల్లి చీపులపాడు ముతాను ఒక్కొక్క ప్రతి నెక్కుకొనవల
యుననియు, కనుపించుచున్నది. 305 వోలర్లుగ ఉప్పలూరు
ముతాను ఒక్కొక్క ప్రతికి నెక్కుకొనవలయునని వీరి నూదన. ఈ
నూదన నియమవిరుద్ధముగ నున్నదనెడి హేతువుచేత ప్రెసిడెం
టుగారు త్రోసి బుచ్చిరి. ప్రెసిడెంటుగారు ఆశాస్త్రీయముగ
ప్రవర్తించిరి ఈమెంబల్లు ప్రభుత్వమునకు కింది సంపును
ప్రత్యేక సమాఖ్యను నేర్పరచవలసినదగ ప్రెసిడెంటుగారికి
జాబునడిచిరి. వీరి కోరికనుసరించి 19 వ తేదీన ప్రత్యేక
సమావేశము జరుగవలసియున్నది. ప్రెసిడెంటుగారు ఊడ
ప్రభుత్వమువారికి లేదు యభిప్రాయమును తెలుపుచు ఎదుటి
వారి యభిప్రాయములను ఖండింపుచు జాబును వ్రాసిరి. పర్యవ
సాన మొట్టుండును. (ఒక విలేఖరి)

అంగవస్త్రములు

క్రాంతమాదిరి, మేలైనపట్టుతో నేయబడినది, అందమైన సరిగలంచుగలది, పలురంగులలో గలవు.
పొడవు నిడివి పొడవు నిడివి
1 1/2 గజముల 27 అం పట్టుగుడ్డ! ధర రు. 6. 2 గజముల 35 అం పట్టుగుడ్డ ధర రు. 7.
2 1/2 " 44 " " 10. 3 " 44 " " 12.

Annapurna Stores, Dasasumedh, Benares City.

PRO-BONO-PUBLICO

(KLENZOL) క్రెన్ జాల్

Crystal Washing Marvel
The World's Greatest Cleanser.

INDIA'S LATEST INVENTION.

మచ్చలులేకుండా గడ్డలను తక్షణ
మే శుభ్రపరచును. దువ్వలనినది లేదు.
రాయిపైన ఉరికవలసినది లేదు. నూలు,
పట్టు ఉన్ని బట్టలను కూడ యిది శుభ్ర
పరచును. దీనినుండి ఎంతమాత్రము
హానిలేదు. కారము, సున్నము, మైర
ము (Potash) కాస్టిక్ (కారము)
అపాయకరమైన కెమికల్స్ యిందులో
చేరుటలేదు.

పింగాణిపాత్రలు, వెండిపాత్రలు,
కర్రపుపాత్రలు ఇత్తడి, రాగిపాత్ర
లు స్నానపు తొట్టు, బావులు, రత్న
కంబళ్లు, కిటికీలు, పెంకులు నేల,
చలువరాళ్లు.

క్రెన్ జాల్

అనగా

యింటియందు చాకిరేపు
పున్నట్లే తలచవలెను.

క్రెన్ జాల్

అనగా

యింటివద్ద ఒకనాకరు పున్నట్లే
అని తలచవలెను,

సబ్బు, కాలము, కష్టము, పైకము వృధాకాదు.
నెం. 1 వ నైజా రూ. 2—8—0 సుమారు 1500 గడ్డలను శుభ్రపరచును.
నెం. 2 వ నైజా రూ. 1—4—0 సుమారు 1000 "

Manufactured by:—
THE ANDHERI INDUSTRIALS, ANDHERI BOMBAY.
(Department No 1252)

Can be had from our Agents:—N. Sabapathy Esquire, Powerpet, Ellore, K. Venkataramanachari
Esquire, Reddipalem, Tadpatri, Ananthapur District or direct from the Manufacturers.
Madras Representatives:—Messrs Muthuswami & Co., No. 15—Lingha Chetty Street, G. T. Madras

మీరు ఒక బైసికిలును కొనుటనుగుఱించి యోచించుచున్నారా?

ప్రపంచముందు అంతటను ప్రజలచే ఆమోదించబడిన స్థాకు మావద్దనున్నది. వీటికంటెను
మంచిది ఎచ్చటను లేదు. **Homer & Co, Cycles and Gramophones**
1/5 Broadway, Madras.

ది లక్ష్మీ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ లిమిటెడ్, లాహోరు
చే ర్తెన్:— లాలా లజపతిరాయి

మొదటి సంవత్సరమునకు తరువాత అత్యద్భుతమైన ఆభివృద్ధి
17 మాసములలో అంగీకరించబడిన ప్రపోజల్స్ రు. 60,000,000
17 మాసములలో పూర్తిమైన ప్రపోజల్స్ రు. 36,000,000

ది లక్ష్మీ గోల్డెన్ పాలి సి సె. పూర్ణ మైన స్కీ ము

పూచీయైనఫలితము, పూచీయైనహాసము జీవించవలసినదికేవల తిరుమిమియు అసత్యములేదు. మీరు త్వరలో చు
పోయినను లేక కీర్తికాలము జీవించినను మీకు లాభ మేగలదు. వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Pandit K. Santanam, Managing Director, Lahore
r, 16, Sunkurama Chetty Street, Madras.

భృంగామలకతైలము

సరిగోరోగములను, శస్త్రాగ
గములను నివారించును. 6 బెస్సుల
బుడ్డి 1-కి ధర రు. 1-4 0

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

పదిమం శాఖ

మ త శా ఖి

శ్రీ

ಸ್ನಾಯುಕಾಫಿ

రివెన్యూ శాఖ

వాపరి పెనులు డిప్టీ కలక

ందు బ్రహ్మసంగుకు పంపిరి.

జిన్నరు కాబడిన సహకారసంఘములపై స్థానికసంఘముల చట్టము 93 నెక్కుప్రకారము వ్యతిరేకము విధించబడును.

అధ్యక్షులు లేరు. (హాసము)

తాతాకాబోదు ఎన్ని కలు

వెంటటగిరి తాలూకాబోర్డుకు నూనూరుపేట సర్కిల్
కుగాను సభ్యుని యెన్నుకొనవలసి వచ్చినది. గనుక ఆగస్టు
6 తేదీన నామినేషన్లు దాఖల్ చేయవలసినట్లు ప్రెసిడెంటు
గారు ప్రచురించిరి. నామినేషన్ దాఖలుచేసిన వారిలో నూ
నూరుపేట కరణాచార్యులు. కరణముగారి నామినేషను లో
కల్ బోర్డును ఆప్టు కెన్సర్ 54 (సి) ప్రకారము ఛెల్లగూడదని
మరియుక అభ్యర్థి అత్యేమించగా ప్రెసిడెంటుగారు సదరు ఆప్టు
పదాను నిరాకరించి కరణముగారి నామినేషన్ ను అంగీకరించిరి.

మేముగాని ఆయనగాని మామా రాజకీయపక్షములెరివైన
కారకీత్యా మాట్లాడలేదు. మేము స్వంతపనిమీద వారిని క
నపుడు స్వంత జవాబుదారిమీదనే మాట్లాడినాము. ఊ
అభిప్రాయములు ఒకరికొకరు మార్పుకొని చర్చించితిమేగా
ఎట్టి పర్యవసానము తేలలేదు. తేల్చుకొనుటకు తగిన సంద
ములలో మేము కలియలేదు. అట్లు తేల్చుకొనుటకు మా
కారమున్ను లేదు. మీ 5 వ తేది క్రికి కను చదివిచూడ
మామాపక్షముల సంప్రతింపు జరుగుచున్నటుల వ్రాయుట
గమనించితిని. అది శ్రేవలము ఆక్షేపణీయము. నా స్వంత
వ్రాయ మేమనగా.

(1) బర్ని-కొప్పాడ్డు ప్రభువు ప్రసంగానంతరము ఆ గౌరవముకలవారెవ్వరును మంత్రివర్గము నధిష్టించి ద్వంద్వ ప్రశ్నమును సాగించినారు.

(2) జాతీయవాదు తెల్లరును వెంటనే ద్వంద్వప్రభు
మును నాశనముచేయుటకు స్వరాజ్యపార్టీలో చేరిపోవలెను.

(3) లేదా జాతీయవాదులు కాంగ్రెసులో చేరిపోక
కాంగ్రెసుయొక్క తీర్మానములకు బదులై యుండవలెను.

కాంగ్రెసు తీర్మానములకు స్వరాజ్యపార్టీ వారును బల
లే గావున అందరను కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు బద్ధులై
కాంగ్రెసుపార్టీ అయిపోవచ్చును. 1920-1921 సంవత్సరము
లోనే మెజార్టీ తీర్మానప్రకారము అందరను ఏకగ్రీవ
గా నడుచుకొనవలెను. కాంగ్రెసే కాన్సిల్లో ప్రభుత్వముతో
ఏవిధముగా ప్రతిఘటనము సాగించవలెనో ద్వంద్వప్రభు
త్వమును ఎటుల భగ్నముగావింపవలెనో నిర్ణయించుట మిగ
యుక్తముగానుండును. ఈ విషయమున ఇదివరకు కాంగ్రెసు
కాన్సిల్లోపలను కాన్సిల్లోబయటను విదేశీప్రభుత్వముతో
రాటుము సలుపవలెను. కలకత్తాసభలసందర్భమున నేను అం
పగ్నకుకు ప్రాసియున్నాను.

మణిహారము, సుశీల

గంధ స్త్రీకారము

రాజమహేంద్రవరమునందు శ్రీయుత అద్వైత లిక్తు
స్వామినాయుడు గార్వరచిన సరస్వతీగ్రంథమాల 21వ గ్రం
థముగా వెలువడిన శ్రీయుత బలుసు సుబ్బారావుగారి
వ్రాయబడిన మణిహారము అను నవలను అనుబంధమాలిక 7
గ్రంథముగా వెలువడిన శ్రీయుత జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయ
మూర్తి (బి. ఎ. హానర్స్) గారిచే వ్రాయబడిన సుకీల అనునవల
కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇందు మణిహారము టెన్నికొక
వ్రాసిన లాస్సులెటు అందు ఎల్లెను అమకథ నాధారముగాగా
వ్రాయబడెను. వంగభాషయందు శ్రీశరచ్చంద్ర చక్ర్యోపాధ్యాయు
విరచితమగు బిర్హాజేభా అను నవల
సుకీల అనువాదము. మణిహారము వెలరు 1-8-0 సుకీల వె
1-0-0 పలయువారు శ్రీనాయుడుగారి పేర రాజమహేంద్ర
వరము వ్రాయవలెను. వీనిని గూర్చి మా అభిప్రాయము ముం
ప్రకటింపబడును.

నెల్లూరు (స్వకీయ విలేఖరి)

మునిసిపల్ దొంగతనము - ఫైనల్ ఉత్తరువులు

అక్టోబరు 18:—కడచిన వత్సరము మునిసిపల్ కార్యాలయమున జరిగిన దొంగతనముగూర్చి ఈవారము ఫైనల్ ఉత్తరువులు చేయబడినవి. షిరాఫ్ ద్రోణంరాజు (సీని) వారసుగారును, హెడ్ అకౌంటెంటు ఒంగోలు శేషగిరిరావుగారును నపు కరీలనుంచి డిస్మిస్ చేయబడిరి. వారు కట్టియున్న రు 100 ల సెక్యూరిటీకూడ సంఘమువారిచే చెల్లునట్లు ఉత్తరువుచేయబడెను. మేనేజరుగారి రు 100 ల సెక్యూరిటీకూడ ఫర్ ఫీట్ చేయబడెను.

మునిసిపల్ సంఘ సమావేశము

ఈనెల 10 తేది యీసంఘ సామాన్య సమావేశము జరిగినది. జనాబ్ యాహ్మల్ సాహెబుగారు అధ్యక్షత వహించి యుండిరి. అనేకవిషయములగూర్చి చర్చించిరి. ముఖ్యముగారు 62500 లు వెచ్చించి ఆఫీసు బిల్డింగు వృద్ధిచేయవలయునను తీర్మానముగూర్చి అధికముగ చర్చ జరిగెను. ఆఫీసు కార్యాలయము చాలదనియు, ప్రస్తుతముండు కట్టడములను వృద్ధిచేయవలయుననియు, రెండు వత్సరములక్రితముననే రు 12000 ఖర్చుచేయుటకు సంఘమునా రంగీకార మొసంగియుండిరి. ప్లానులు మరల సరిచూచి కొంతమార్పు చేయబడుటచే మరొక ఎస్టిమేటు తయారుచేయబడినది. ప్రస్తుతము రు 12500 లు యీవిషయమై కాంక్రీట్ చేయవలయునని ఛేర్మన్ గారు తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఆఫీసులో, గుమాస్తాలను, యిక్సెక్యూటర్లు, ఛేర్మన్ గారికి, యితరులకు సరియైన ఫలము లేదనియు, సంఘసామాన్యసమావేశములలో ప్రేక్షకులు, పత్రికా విలేఖరులును అధికమగుచుండుటచే తగవసతులు కలుగజేయు పెద్దహోటలకూడ లేకుండుటచే చాల కష్టముగానున్నదనియు, యీ 12000 మొత్తము ప్రస్తుత కట్టడముల వృద్ధిచేయుటకై అవసరమనియు తెలిపిరి.

కాని శ్రీయుతులు చెన్నై లకంటి రాఘవయ్య, విస్నారాజ గోపాల్ గార్లు వ్యతిరేకముగ ముచ్చటించిరి. ఇంత మొత్తము యీకాలమున రోడ్డు, విద్యాలయములు, డ్రైనేజీమరుగుదొడ్లు కాలువలు, మార్కెట్టు మున్నగువానిని వృద్ధిచేయుట కుపయోగించినచో రేటుపేయర్ల ఆరోగ్యము వృద్ధిచేయుటకు సంఘము వారు తోడ్పడియుందురనియు, అంతకున్న పురపాలకసంఘము యొక్క పనులు లేదనియు, పన్నుల బాధచే పీడింపబడుచు, ఇప్పటికే ప్రభుత్వమువారికి అప్పుబడియుండ యికను అప్పులుతెచ్చి పన్నులువృద్ధిచేసి రేటుపేయర్లను పీడించుట ధర్మముగాదనిరి. మరియు కోర్టివెలకు కొన్ని ముఖ్యమైన కట్టడములను కట్టించ వచ్చునుగాని, ప్లానులో నూచింపబడినట్లు అలంకారార్థము యిట్లు రేటుపేయర్ల ధనమును దుర్వినియోగము చేయరాదనియు రేటుపేయర్లు దీని కొప్పుకొన జాలరనిరి. కాని అధికసంఖ్యాకులు ఛేర్మన్ గారి తీర్మానము నామోదించుటచే, రు-12500లు కట్టడముల వృద్ధిచేయుటకై అంగీకరింపబడెను.

టవున్ ప్లానింగు సంఘము

పూర్వము సంఘమువారు ఒక టవున్ ప్లానింగు కమిటీని ఏర్పఱచియుండిరి. వారేమియు పనిచేసియు యుండలేదు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారే ఒక ఉత్తరువుపంపి ఈసంఘములు ప్రతి మునిసిపాలిటీయందును నెలకొల్పుచున్నారు. ఈఉపసంఘమునందు సంఘసభ్యులేగాక పురనిర్మాణాధికముల చక్కగ పరిచయముగలవారు నుండుటకు ఏర్పఱపబడియున్నది. ఈసంఘమువారు టవున్ ప్లానింగు కమిటీయందు 9 గురు సభ్యులుండు (6 ఎమ్మెల్యేలగునవారు 3 నామినేటెడ్లుగారు) నట్లు తీర్మానించిరి. ఈ ఎన్నికలు ప్రెసామాన్యసమావేశమున జరుపుటకు నిశ్చయించిరి.

మునిసిపల్ ఆర్ట్స్ సవరణలు

మునిసిపల్ ఆర్ట్స్ నందు వలయు సవరణలను నూచింపవలయునని ప్రతి మునిసిపాలిటీవారిని ప్రభుత్వమువారు కోరియుండ నావిషయము గూడ ఈసంఘమునందు ప్రస్తావించబడెను. శ్రీయుత తూములూరు శివరామయ్య బి.యె. బి.యెల్. గారు తన్నిమిత్రము నియమింపబడిరి.

కాంగ్రెసుపార్టీ సవరణలు

ఈపార్టీ వారు రేటుపేయర్ల యిబ్బందుల నాలోచించి మిటర్లనిర్బంధము, అదనపుపన్నులు, సర్వీసార్ల సారాయి కల్లు దుకాణములు, మునిసిపల్ సరిహద్దులకు 3 మైళ్ల సమాపము లోనుండు ఫార్మర్లు మున్నగువాని లైసెన్సులు మొదలగు వానినిగూర్చి సవరణలను ఘోషించియున్నారు.

తిరుత్తని (స్వకీయ విలేఖరి)

వాతావరణము

అక్టోబరు 18:—గత నాలుగైదు రోజులనుండియు కొద్దిగా వర్షములు బడుచున్నవి. కొంచము కొంచముగ చెరువులకు కాలువలకు నీరు వచ్చుటచే తాలూకాలోని కొన్ని భాగములలో రైతాంగము వరిపెరులు పెట్టుకొనుచున్నారు.

పంటలు

మొత్తమునకు వేరుసెగపైరు బాగుగానే యున్నది. బజారున వేరుశనగపప్పు ధర తగ్గినదని వర్తకులు హడావిడి జేయుచుండుటచే రైతాంగము నిరుత్సాహమును జెందుచున్నారు.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు విభజనము

ప్రస్తుతముందు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును రెండుగా విభజించి పాలింపవలయునని తాలూకాబోర్డు సభలోను చిత్తూరుజిల్లాబోర్డు సభలోను తీర్మానింపబడిన విధమునే ప్రభుత్వమువారును అంగీకరించి తీర్మానించినపుడు ఏర్పాటులన్నియు సిద్ధముగా యుండి జరుగవలసిన తాలూకాబోర్డు ఎన్నిక లాగిపోయినవి.

పుత్తూరు, తిరుత్తని డివిజను గ్రామాదులు గల శ్రీకార్యేటిగరం జమీందారి తాలూకుబోర్డునకు “ప్రధానకార్యస్థానమును” తాలూకుబోర్డువారీవఱకు తీర్మానించి యుండిన ప్రకారము కార్యేటిగరముననే యుంచెదరనియు తిరుత్తని పుత్తూరు డివిజనులలో గల ఎన్నికసభ్యులు 9 మందిని ప్రభుత్వ నియోజితులగు (నామినేటెడ్) సభ్యులు ముగ్గురును వెరళి 12 గురు సభ్యులను ఈవఱకును ప్రాతసభ్యులనే మరల యొక సంవత్సరమునకు మాత్రమే ప్రభుత్వమువారే సభ్యులుగా నియమించెదరనియు నూతన బోర్డునకు అధ్యక్షులను ఉపాధ్యక్షులను మాత్రము ఎన్నుకొనుపాతక్కు గల్గింపబడుననియు, రాగల నవంబరు మాసారంభమునుండియు నూతన బోర్డు లారంభమగుననియు తెలియుచున్నది. చంద్రగిరి కాళహస్తి తాలూకాలు గల మరియొక బోర్డునకును యీపద్ధతియే యుండునుగాని ఇక్కడ కార్యేటిగరం జమీందారి బోర్డునకు ప్రధానకార్యస్థానము (హెడ్ క్వార్టర్లు) కార్యేటిగరమందుంటా? లేక సర్వసౌఖ్యప్రదముగు తిరుత్తనియందుంటా? యను విషయమున కొంతవఱకు రచ్చలు జరుగు నూచన లగుపడుచున్నది.

ఖద్దరు కొట్టు

కాంగ్రెస్ సంఘమువారును మండల ఖాదీబోర్డువారును యీ యూరియందలి బహిరంగ ప్రదేశమం దొక కొట్టును స్థాపించి ఖద్దరు రాటముల పద్ధతిని వ్యాప్తిగావించిన నెంతయు బాగుండును.

17 తేది స్పెషల్ సమావేశము

ఈనెల 17 తేది మునిసిపల్ స్పెషల్ సమావేశము జరుగును.

మునిసిపల్ దొంగతనము గూర్చి చర్చ జరుగును. ఛేర్మన్ విచారణ జరిపిన విషయము నంతయు సభ్యులకు తెలిపినట్లు వినుచున్నాము. ఈవిషయమై ప్రత్యేకముగా ఒక నోటీసువ్రాసి సభ్యులకు పంపియున్నారు. ఈదొంగతనము మొత్తము రూ-1800/లు త్రోసివేయవలసినదని ఛేర్మన్ గారు నూచించుచు ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించదలచి యున్నారు. సంఘము వారు త్రోసివేయుట కంగీకరించినచో ప్రభుత్వమువారు రాక్షస షా చేయజాలమని తెలిపినట్లు కూడ తెలియుచున్నది.

రేటుపేయర్లు విచారణ సంఘమును నియమింపవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు నొక తీర్మానము గావించి ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుకొని యున్నారు. విచారణ సంఘము అనవసరమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించి తెలిపియున్నారు.

ఈసమావేశమున ప్రత్యేక విచారణసంఘము నియమింపవలయునని తీర్మానమును శ్రీ చెన్నై లకంటి రాఘవయ్య గారుపాదించ నోటీసు పంపియున్నారు.

దక్షిణ ఆఫ్రికాదినము

ఈనెల 11 తేది పురమండరమున బహిరంగసభ శ్రీరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. కృత్రిమముల మహమ్మదీయ హిందువులు చేరి ప్రార్థనలు జరిపిరి. శ్రీ చెన్నై లకంటి రాఘవయ్య రామసుబ్బయ్య శాశాన్ రహీంతుల్లాసాహెబుగార్లు దక్షిణఆఫ్రికా భారతీయుల కష్టములగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

భీమవరము (ఆంధ్రపత్రికా విలేఖరి)

కాలమానము

అక్టోబరు 12:—కడచిన ఆదివారము నుండియు ఏకధారగా వర్షించుచున్నది. ఈసారి వర్షమువలన పొలము లంతగా ములగక పోయినప్పటికిని గ్రామములు నీటిమయమై ఇనక లేసియున్నవి. ఇంతవరకును వర్షము తగ్గలేదు. ఇంకెన్నిదినము లిట్లుండునో, లేలికపైరులు గరికసన్నలు మొదలగునవి ఫలోన్యమైనవి కొని ఇంటికి తెచ్చుకొనుటకు వీలు కనుపడదు. దూడ లన్ననో వీలున నీడలేకున్నవి. గ్రామములలో జ్వరబాధలధికముగానున్నవి.

ఖద్దరు

ఖద్దరు పరిశ్రమ దినదినావృద్ధి గాంచుచున్నది. కాని ఇదివరలో ఇక్కడ తయారైన నూలుతో వడికిన బట్ట అమ్మబడుచుండెడిది. కాని ఇప్పుడు అవి చాలక ఇతరప్రదేశముల నుండి సన్ననిరకములు పట్టుకువచ్చుచున్నార.

ఘోరహత్యలు

నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు ఒక తూర్పు కాపు జిల్లాబండి లోలువాడు తనతోడిజిల్లాబండివాళ్లనుచెక్కారామస్వామి యనువాతని కుమార్తెలోముద్దరిని భీమవరమునుండి రోడ్డుమీద కొద్ది దూరమునబుగారి ఇంటి ఎడర నోకనిని వాని స్వగృహమున మరియొకనిని పీక తేగవేసిచంపెను. మూడవవానిని ఒక జబ్బు నరికివేసి తానుకూడ పొడుచుకొనెను. ఆఖరు వారిద్దరును ఆసుపత్రిలో నున్నారు. బ్రతుకుదు రన్న ఆశలేదు. ఇంత దారుణమైనహత్యలు ఒక్కతారు జరుగుటచే ప్రజలభయాక్రాంతులై యున్నారు. చంపబడినవారు హంతకునిసామ్యు కొంతవారిం చిరనియు ఆసామ్యు నడగుటకువెళ్ళగా అన్నదమ్ములు కలసి తినిని కొట్టినట్లును వారిని సాయంకాలములోపున అంతమొందించెదనని ఒట్టుబెట్టుకొని తిరిగివచ్చి ఇందుకొరకై చేయించిన ఎరకలకత్తి నోకదానిని తీసుకవెళ్లి వారిని కొట్టి చంపినట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.

రైలు

ఇదివరలో నిడదవోలు భీమవరమురైలునుగరించి విచారించుటకు ట్రాఫిక్ ఇన్ స్పెక్టరు వచ్చి కావలసిన సంజాయిషీ సంపాదించివెళ్లెను. ఆరిపోర్టునకు అంతరము తిరిగివచ్చి ఇప్పుడు గుడివాడ భీమవరము రైలువిషయమై విచారణచేయుచున్నారు. ఈ రెండురైలులు త్వరలోనే ప్రారంభింపబడునని చెప్పుచున్నారు.

భీమవరము దేవస్థానము:—ఈదేవస్థానమునకు ఇదివరలోనున్న బ్రహ్మీ మార్కెట్ శేషచలముగారు మానుకొన్నందున ఆయనస్థానే ఉప్పులూరి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారినిగాని ముప్పిలశ్యామరామరామగారినిగాని అపాయింటు చేయవలసినదని కోరి నర్సాపురము సబ్ డివిజన్, అడ్మినిస్ట్రేటర్ అందుకు ఆక్షేపణ లాన్సుయెడల చెప్పుకొనుటకు 23-10-25 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

కాకినాడ
(స్వకీయవిలేజింగ్)

పురపాలకసంఘము - గవర్నరునకు

స్వాగతము

కాకినాడ, అక్టోబరు 18:—గతనెల 29 వ తేదీన మద్రాసు గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్రమును తయారుచేయుటకు ఒక సంఘము ఏర్పరుపబడెను. సదరు ఉపసంఘమువారు తయారుచేసిన చిత్తుస్వాగతపత్రమును నిన్న సాయంకాలము జరిగిన పురపాలక సంఘసభలో చర్చింపబడెను. సదరు పత్రమునందు (1) ఉచిత నిర్బంధవిద్యను గురించియు (2) బాలికలకు ఉన్నత పాఠశాల స్థాపించుటను గురించియు (3) గవర్నమెంటు ఆస్పత్రి బిల్డింగు కట్టుటను గురించియు (4) కొ. నరసింగరావు బ్రాంచి డిస్పెన్సరీని గవర్నమెంటు తీసికొనుటను గురించియు (5) ఆకిటర్లు తణిఖిలోని సర్పార్డి మొదలగు అనుచిత విధానముల గురించియు (6) ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు స్కీమును గురించియు (7) కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వేను గురించియు (8) కాకినాడరేవును అనుకూలస్థితి నుంచుటకుగాను హామిక్ కాల్యను మరమ్మత్తు చేయుచుండుటను గురించియు (9) కాకినాడను బ్రాంచిలైనుమీదగాక పెద్దరైల్వే లైనుమీదకు వచ్చునట్లు చేయుటను గురించియు యీ విషయములు చేర్చబడెను. 7, 8, 9 విషయములు రిజర్వుడు సబ్జెక్టులగుటచేత గవర్నరు జోక్యము కలుగజేసికొన దగినవనియు, (1)-(6) విషయములు బ్రాన్స్ పర్డు సబ్జెక్టులగుటచేత మంత్రిులబాధ్యతలో నున్నవనియు వాని బాగోగులకు మంత్రిులే ఉత్తరవాదులు కావలెననియు ఆకారణముచే వానిని తొలగింపవలెననియు సంఘసభ్యులు చెప్పటచేత చిత్తుస్వాగతి పత్రమునుండి (1)-(6) విషయములు తీసివైచి (7)(8)(9)విషయములు మాత్రమే పత్రమునందుంచుటకును సభ్యులంగీకరించిరి. సదరు మార్పులతో చిత్తుపత్రము అధికసంఖ్యాకులచే ఆమోదింపబడెను.

ರಾತ್ರಿ

పురపాలక సంఘము వారు ఆ లో చి.ంచి న యితర విషయములలో కొన్నిటి నీక్రింద తెలియబరుపబడెను. కాకి నాడ-కోటిపల్లెలై ర్లేవును గుంటూరు మాచర్లలై ర్లేవును ఒకేపర్యా యముగా నిర్మించుటకు అభ్యంతర ముండదని ప్రభుత్వమువారు తెలియపరచగా అట్టివిధముగానే చేయించి పని మొదలుపెట్టి పలసినదని కోరుటకు సంఘమువారు కోరిరి.

ఎలక్ట్రిక్ దీపములు

కాకినాడలో విద్యుచ్ఛక్తి దీపములు పెట్టుటకు సంఘ మువారు దరఖాస్తుచేసిన రూ 2,75,000 ఋణమును 20 వాయిదాలపైన సాలుకు నూటికి రూ 5-4-0 వడ్డీతో రూ 28191 నొప్పన చెల్లించబలసియుండును. కనుక దీనిని యేవిధముగా తీర్చదరనియు దీనికొరకు దీపముల పన్ను అదనముగా విధింతురా అని యుగవర్ష మెంటువారడుగగా ప్రస్తుతము పన్ను విధింపనక్కరలేదనియు, పూర్వపుఋణములు కొన్ని యా సంవత్సరాంతముతో తీరుననియు, వానివలన రూ 10,000 మిగులననియు, ప్రస్తుతపు దీపపు ఖర్చులెల్ల నుండి రూ 7,000 లున్న, మంచినీళ్ల కుళాయిలకు కట్టి, రాక్షసిబొగ్గు కొరకు ఖర్చు అనవచ్చు రూ 7,000 లున్న కలిసి వాయిదాల సొమ్ము తీర్చుట కవకాశ మున్నదనియు తెలుపుటకు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

హైలాఫ్ సరు

కాకేవాడ మ్యూనిసిపల్ హెల్త్ షేఫరు ఎ.ఆర్.కామత్
గారికి గంటాంబిల్లా హెల్త్ షేఫరుగా బదిలీ అయినది. ఆయన
యీనెల 18-వ తేదీనె వల్లె ఆక్రడ చార్జ్ ప్రొమ్యుకొనెదరు.
గంటాంబిల్లా హెల్త్ షేఫరు బి. మిస్రాగారు యిక్రడకు 21వ
తేదీకి వచ్చి మ్యూనిసిపల్ హెల్త్ షేఫరుగా చార్జ్ ప్రొమ్యుకొనెద
రని తెలియుచున్నది

మంగళ గిరి
(స్వకీయ విలేజ్)

బహిరంగసభ

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల విషయమై దక్షిణాఫ్రికా సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిన నిర్దేశకాసనములను గురించి తమ అసమ్మతిని తెలియజేయుటకై యీపురవాసులను దరు కాంగ్రెసు ఆదేశానుసారముగా 11 లేది సాయంత్రము 5 గంటలకు, ఇచట క్రిమినలు కోర్టు వకీలు శ్రీయుత నంబూరు పద్మనాభయ్యగారి అభ్యుత్తర కేంద్ర సమావేశమైరి. ఆసభకు యూనియను బోర్డులేట్లు ప్రెసిడెంట్లు శ్రీయుతులు కె. హనుమంతరావు, పి. శ్రీమన్నారాయణగార్లున్ను, ఇచట వకీళ్లు న్నూ, ప్రముఖులు అనేకులున్ను విచ్చేసిరి. సం॥ దం॥ రంగాచార్యులుగారిచే వ్రుపపాదింపబడి, శ్రీయుత రా॥ పానకాలు శర్మగారిచే బలపరపబడి యాదిగువతీర్మానము లేకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను. (౧) అనేక శతాబ్దములనుండి దక్షిణాఫ్రికాలో నివాసమేర్పర్చుకొని, దానినే స్వదేశముగా భావించుచున్న సుమారు ౧,౬౦,౦౦౦ భారతీయులను వెడలగొట్టుటకై దక్షిణాఫ్రికా సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిన నిర్దేశకాసన మన్యాయమనియు, అక్రమ మనియు తెలియజేయుచు అందువిషయమై తమ అసమ్మతిని యీసభవారు యిందుమూలముగా వెల్లడిజేయుచున్నారు. (౨) వలసపోయిన భారతీయ సోదరులకు సహాయము జేయుటకు ముందు స్వరాజ్యసంపాదన అవసరమనియు, అంతవరకు యెట్టి సహాయమును చేయజాలముగాన స్వరాజ్యసంపాదనకై పాటుపడుట ముఖ్యావసరమని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

యమిగనూరు (బళ్లారిజిల్లా)

(ပုဒ် ခြေစုံ)

ఈ నెల పదియవ తేదీన మాధ్యమిక పాఠశాలాభివనమందు బభ్రాటిజిల్లా డిప్యూటీ ఎజిక్యూషన్ ఆఫీసరైన జనాబ్ అబ్దుల్ హమీద్ సాహెబ్ గారి ఆధిపత్యముక్రింద గొప్పసభయొకటి జరుపబడెను. పాఠశాలలోని బాలుర విద్యార్థిలాహభివృద్ధికై గ్రామ మహనీయులు శాశ్వత బహుమానము లుంచుటకై విరాళము లొసంగియుండినందున సుమారు మారు రూపాయ లుదాక విలువయైన ఆంగ్లేయాలంకరపుద్దూ గ్రంథములను దెప్పించి గ్రామములోని పాఠశాల లన్నిటియందలి బాలురకును బహు తుల్యాసంగబడెను. యూనియన్ ఛేర్మన్ గారైన జనాబ్ మీర్తాహసన్ బేగ్ సాహెబ్ గారు మాధ్యమిక పాఠశాలలో మొదటి ఫారమున రాబోవు జూను నెలలో ప్రత్యేకపు పుద్దూ తరగతి వుంచుటకై ఇంకొక పుద్దూ ఉపాధ్యాయుని నియమింప వలయునని కోరగా అగ్రాసవాధిపతిగారు దానివిషయములో తగిన సాహాయ్య మొసంగెదనని నుడివరి. హిందూ బాలికాపాఠశాల లోని బాలికలకు సహితము బొమ్మలు మొదలగు ఆటవస్తువుల నిచ్చిరి. వచ్చిన పురజనుల కందఱికి ఫలహారము లీయబడెను. బాలభటుల వినోదములును, బాలుర ఆటలును, బాలికల కోలాటమును ప్రేక్షకుల మనముల కానంద మొనగూర్చెను. బి. గురు రాజారావుగారు వచ్చిన పిదప పాఠశాల అన్ని విషయముల లోను అభివృద్ధి చెందియున్నదనియు, ఉపాధ్యాయులలోని అన్యోన్య మితృత్వ వికళభావములను, పురజనులయొక్క పాఠశాలాభివృద్ధియందలి ఘనవాంఛయుఁ దనకు ఎక్కువ సంతోషమును గలుగఁజేయుచున్నదనియు అగ్రాసవాధిపతిగారు వాక్త్రు

వి.రి. పిదప కరతాళధ్వనలతో సభ ముగిసెను.

వెంకటగిరి
(స్వ. య. వి. లే. ఖ. రి.)

తాతాకాబోదు ఎన్ని కలు

అక్టోబరు 12____ కడచిన తాలూకాబోర్డు నిన్నికల
లో డిప్టీ పహసీల్దారు ఆఫీసునుమాస్తాగారైన నక్కా వెంటట
రత్నంగారు, గవన్న మెంటు ఉద్యోగములు లోకల్ బోర్డు యె
న్నికలలో పాల్గొనకూడదని తెలిసియుండియు, కొక్కు మెంచె
లురెడ్డిగారికొరకు ఓట్లు క్యాంక్షన్ చేసినా రని రిపోర్టుచేయ
గా గూడూరు సబ్ కలెక్టరుగారు ఫదరురిపోర్టును విచారించి
నక్కా వెంటటరత్నం గారిని ఆరుమాసములు నపుకరీసుండి
నసెందు చేసిరి.

వెంకటగిరి తాలూకాబోర్డును సూసూరుపేట సర్కిల్ కుగాను సభ్యుని యొన్నకొనవలసి వచ్చినది. గనుక ఆగస్టు 5 తేదీన నామినేషన్లు దాఖల్ చేయవలసినట్లు ప్రెసిడెంటు గారు ప్రచురించిరి. నామినేషన్ దాఖలుచేసిన వారిలో నూ సూరుపేట కరణాచార్యులు, కరణముగారి నామినేషను లో కల్బోర్డును ఆప్టు క్లెక్ 54 (సి) ప్రకారము చల్లనూడవని మరియు ఆభ్యర్థి ఆక్షేపించగా ప్రెసిడెంటుగారు సరకు ఆక్షే పణను నిరాకరించి కరణముగారి నామినేషన్ ను అంగీకరించిరి.

పైకరణంగారి అభ్యర్థిత్యమును గుఱించి పెనున్ముజుట్టిగా
రికి రెఫర చేయవలసినదని తాలూకాబోర్డు వారు తేడలో సమా
వేశమైన సభలో తీర్మానించిరి. ఆవిషయమును గురించి బోర్డు
వారు యేమిచర్య తీసుకొన్నదిన్ని ఎట్లు పరిష్కారమైనది
తెలియదు.

తెనాలి తాలూకా ఆయిలెనగరప్పాడు గ్రామములో శ్రీరామ గ్రంథాలయ మనుషేర నొక గ్రంథాలయము 29-8-1925 లేదీని స్థాపించబడెను. సదరు గ్రంథాలయముండు టకు మ. రా. రా. శ్రీ. అలపాటు పెచ్చయ్య చౌదరిగారు తమసక్రములో నొక భాగమును సమర్పించిరి.

ప్రొద్దుటూరు మునిసిపల్ హైస్కూల్ నందు
వీవింగు శాఖను పెట్టుట

మాయారి మునిసిపల్ హాస్పిటానందు వీవింగుకాబును పెట్టియున్నారు. చేరేమేన్ శ్రీయ్యత వి. వసంతరావుగారును మునిసిపల్ కవుకొశలర్ను ప్రాచీన విద్యయగు వీవింగును నెలకొల్పినందులకు యారి ప్రజలందరు సంతసించుచున్నారు. వీవింగును నేర్పుటకై మాసమునకు 40 రూపాయల జీతము నిచ్చి యుపాధ్యాయుల నియమించియున్నారు. వీవింగు పరికరములన్నియు సిద్ధముగా వచ్చియున్నవి. కొద్ది రోజులలోనే పని ప్రారంభించెదరు.

(ಒಕ ವಿದ್ಯಾರಿ)

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహశ్రమ
ప్రార్థన గీతావళి

తెలుగున తాత్పర్య సహితము 120 పేజీలుగలవు

చక్కని నైజ. దేవభక్తిని, ధర్మచింతను పురికొల్పును
ఉపనిషత్తులు ముకుందమాల భగవద్గీతలు మున్నగువాటి భాగము
లిందుగలవు. యీ రావడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో చాగల్లు
రైల్వేస్టేషనువద్ద వెలకొల్పబడిన ఆనందవికేతనమును ఆశ్రమాభి
వృద్ధికై వినియోగింపబడును. వెల 0-4-0 మాత్రమే. 0-5-0
పోస్టుబిల్లుల పంపిన పంపబడును. యీ ఆశ్రమాభివృద్ధికి మత,
సాంఘిక, రాజకీయగ్రంథములు బహుశక్తున వెలతో వెలువ
డుచుండును. ఆశ్రమ నిబంధనలు కేటలాగు అర్థజాబిల్లపంపిన
పంపబడును.

చి రునామా: ఆనందని కేతనము, రాజమహేంద్రవరం

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

[illegible]

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రొఫెటరు:

ది ఆంధ్రజ్యోతి ల రిమాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

హృదయము: బెజవాడ.

1597

(4)

బ్రాంచి: 5: చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

దొరతనమువారి ప్రయత్నము

పాట్నాలో కర్మాగారము

పాట్నాలో దొరతనమువారు (పరిశ్రామికశాఖ) ఒక కర్మాగారమును (నర్మలసాపు) ఏర్పరచిరి. దానిని నేను చూచుటకు తటస్థించినది. దానికి రావుగారు సూపర్వైజరు. ఆ గృహము చాల బాగుగా నున్నది. క్రొత్తగా కట్టిరి. వెలుతురు గాలి బాగుగా లోనికి వచ్చుచున్నది. చాల పరిశుభ్రముగా నున్నది. కట్టుటలోగూడ మంచి ఏర్పాటు చేసి యేకపక్షిరి. పాట్నాలో బొమ్మలను చేయుట ముఖ్యవిశేషము. ఈ కర్మాగారమునగూడ బొమ్మలను చేయుదురు. చేతి మగ్గలమీద బట్టలనుగూడ నేయించెదరు. మంచము పట్టెడలను చేపులను నేయుటకు మంచిరకము మగ్గము లభింప నున్నది. అచట ముఖ్యముగా నుండవలసిన రాట్టములు మాత్రము లేవు. క్రొత్తరకము బొమ్మలను చేసినవారికి మంచి మాలి గిట్టును గాన ఆ పని యుండవలసినదే. చేతి మగ్గముల మీద బట్టలు నేయించుట గూడ మంచి దే కాని వేల కొలది వీటి దలీకు జీవనాధారమున కలిగింపగల రాట్టములు లేకపోవుట మాత్రము గొప్ప లోపమే యగును. రాట్టముల నేల పెట్టలేదనిన రెండు కారణములును చెప్పిరి.

"1. మిల్లునూలుకు గలబిగి వడుకు నూలుకుగూడ యున్నట్టింత వరకును లేలేదుగాన మిల్లునూలు ముందు వడుకునూలు నిలువజాలదు. 2. రాట్టముల పైని నూలు చాల తక్కువగా తయారగునుగాన రాట్టములను పెట్టించిన నష్టమువచ్చును" అని వారు చెప్పిరి.

చక్కగా వడికిననూలుతో నేయబడిన బట్టలు మన్నినటుల మిల్లుబట్టలు మన్ని నే మన్నివని అనుభవముకలవారందరును చెప్పగలరు. మిల్లుబట్టలు ఒక సంవత్సరము పాటుగూడ మన్నివు. ఆంగ్లాదేశమున నేయబడిన ఖద్దరుబట్టలు నాలుగేండ్ల వరకునుగూడ మన్నినవని నామిత్యులగు ఆంగ్లము నాకు వానిని చూపించిరి. ఐనను మన్నికనుబట్టి దానిని ప్రోత్సహపరుపవలెనని నేనుకోరను. దేశీయులలో 100 కి రిర మంది వ్యవసాయదారులు. వారికి సహాయవృత్తియొకటి అవసరము. అందుకు తగినది నూలు వడుకుటయే. వడుకునూలుబట్టల నీదేశీయులందరును కట్టవలెనను సిద్ధాంతమే మనకు ప్రధానము కావున మనము ఏనూలైనను శ్రేష్ఠముగను చనకగను యుండిన చాలునని చూడగూడదు. వడుకునూలులో శ్రేష్ఠమైనదిగను చ తకయైనదిగను మాత్రమే చూడవలెను. అట్టిది రాట్టముపైనే వయారకావలెను. కాన పరిశ్రామిక శాఖలన్నియు రాట్టమునకే ప్రాధాన్యము నియ్యవలెను. పరిశ్రామిక శాఖవారు పరిశోధన చేసి మంచినరకము రాట్టములను తయారు చేయింపదగును. అప్పుడు నూలు హెచ్చుగాగూడ తయారగును. వారు వడుకునూలును తప్ప మరీదేనిని కొనగూడదు. అటులచేసినచో రాట్టముల వాడుక చాల హెచ్చుగలదు. అన్నిరకముల వడుకునూలును వారు ఉపయోగమునకు లేవలెను. మంచినరకమునూలు వడికినవారికి బహుమతుల నేర్పాటు చేయవలెను. మంచినరకమునూలు కొరకు బాగుగా అన్వేషణచేయవలెను. చేతి మగ్గముల మీద నేయించుట మానగూడదు. దానితోపాటు దీనికి గూడ ప్రోత్సహ మియ్యవలె ననుటయే.

వడుకు నూలువలన లాభములేదందురా? చాల కాలము పనిలేకుండ వర్షపరుచుచుండువారి కది లాభకరమే. ఎంతవచ్చిన వారి కంతయు లాభమే. సంవత్సరమున నాలుగునెలలు కొట్టికొలిపి ప్రజల కేమియును పనియుండదుగాన రాట్టములు అవసరమైనవి. లేనిచో రాట్టములు నిరుపయోగమే. ఖద్దరుసంఘము ట పనిచేయుచున్న ప్రతివోటును గ్రామస్థులు చాలసంతోషించుచునే యున్నారు. ఏలయనగా వారువడికిననూలును ఖద్దరుసంఘములవారు కొనుచుండుటవలన వారికి ఆదాయమును పనిచేయుట కవకాశమునుగూడ కలుగుచున్నది. నెలకు 4, 6 రూపాయలమాత్రమే ఆదాయమువచ్చుచు చాల తీరుబడియున్నవారికి నూలువడుకుట మంచిపనియే. దానివలన మరిరెండు రూపాయలువచ్చినను వారికి లాభమే (మో. క. గాంధీ- ఎంగుయిండియా- 8-10-24)

సుఖభోగి మాత్రము

20 మాత్రముగల డబ్బీ 1-కి నెల రు 1-0-0.

కొరకు సహమేహములకు ఈమాత్రము బాగుగ పనిజేయును. వీటిని తినుచు పుండుపడినచో తైలమును రాయవలయును. ఇవిరక్తశుద్ధికి మేహకారక జాడ్యములకుగూడ ఉపయోగించును. అప్పుతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

బీహారు విశేషములు

అనాదులు

చక్రధరపురమునుండి చైబాసాకు మోటారులో ప్రయాణము జరిగినది. రోడ్డుచాల బాగుగా నున్నది. అందువలన చాల ఖులాసాగానే యుండెను. చైబాసాలో హోటలు అనుజాతి వారిని చూచి తిని. వారు వట్టి అమా యకులు. వారివిశ్వాసము నిశ్చలమైనది. చాలిలో చాలమంది నూలువడుకుచు ఖద్దరుకట్టుచున్నారు. 1921 లో అచటి కాంగ్రెసు ప్రచారకులు ప్రచారమును ప్రారంభించిరి. వారిలో కొందరు మాంసాహారమును పూర్తిగవదిరి. చాలమంది చనిపోయిన జంతువుల మాంసమును తినుట మానివేసిరి. రాంచీకివెళ్ళు దారిలో ఖుంటిలో ముంటూరు అను జాతివారిని చూచితిని. వారిలో ప్రచారమునకు అత్యధికముగ నవకాశ మింకనుకలదు. వందలకొలది ఏండ్లనుండి క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచారము చేయుచునే యున్నారు. కాని వారు వారిని క్రైస్తవులను చేయగోరుటవలన వారి పని సాగవడమన్నది. అచట నేను కొన్ని పాఠశాలలను చూచితిని. అంతయును బాగుగనే యున్నది గాని హిందూ క్రైస్తవ మతభోధకుల సంఘము యొక్క కలుగకమానదు. హిందూ మతభోధకులను యీ ఆనాదులు (అబొర్జీను) బాగుగా నాచరింతురు. క్రైస్తవ మిషనరీలు మత సంబంధము లేకుండ సంఘసేవ చేసిన చాల బాగుగానుండును. నేనీవిషయమున కలకత్తాలో జరిగిన క్రైస్తవ మిషనరీల సభలో నా అభిప్రాయములను తెలిపియుంటిని గాన నిపుడు మరలతెలుపుట నవసరము. క్రైస్తవులలో నీసార్వభౌమత్వము తొలగవలెననిన నాబోటి మతాంతరుల సూచనల వలన కలుగదు. వారిలోనే గట్టు నమ్మకము గలవారు కొందరేర్పడి ప్రచారము చేయవలెను. లేదా క్రైస్తవ జనమండలిలో అట్టిమనఃపరివర్తనము కలుగవలెను. ఈ ఆనాదులలో భక్తులు అనబడు తెగవారు చాలమంది గలరు. భక్తులనగా భగవంతుని దాసులు. వారికి ఖద్దరునందు నమ్మకము కలదు. స్త్రీలును పురుషులునుగూడ ప్రతిదినమును నూలు వడికెదరు. వారు వడికిన నూలుతో నేయబడిన బట్టలనే కట్టుకొందురు. వారిలో చాలమంది రాట్టములను బుజముమీద పెట్టుకొని మైళ్ళకొలిపి నడచిపోవుచుందురు. ఒక సభలో 400 మంది నూలువడుకుచుండగా నేను ఉపన్యసించితిని. వారికి భజనకూటములున్నవి. వారందరును కలసి భగవత్పూర్ణతలను పాడుచుందురు. (మో. క. గాంధీ- ఎంగుయిండియా- 8-10-25)

ఖద్దరుశాఖ హిందువులకే ఉపయుక్తమగును

ఒక మహమ్మదీయుని అనుమానము

"తంతుకారక సంఘమువారు ఏర్పరచెడు ఖద్దరుఉద్యోగుల శాఖ ఖద్దరుసంఘమువారి పరిశీలనక్రిందనే యుండును. గాన ఆ శాఖలోని ఉద్యోగులు నన్నిటిని హిందువులకే యిచ్చెదరు" అని నాతో నొక మహమ్మదీయుని త్రుడు చెప్పెను. అది దురభిప్రాయమని నేనపుడే అతనితో చెప్పితిని. ఏలనగా కొంతమంది మహమ్మదీయులను ప్రోత్సహపరుచుటకు శంకరలాలు బాంధ్యగారు చాల ప్రయత్నము చేసిన నేనెరుచును" అని మాలానా షాకతాలీగారు నా కేరించిరి. నేను నాప్రయాణములో ప్రతివోటును ప్రచారకులలో మహమ్మదీయులెందరున్నారని అడుగుచునే యున్నాను. మహమ్మదీయులంగీకరింతుట లేదని వ్యవస్థాపకులందరును గూడ తెలుపుచున్నారు. ఖాదీప్రతిష్ఠాపనవారు కొందరిని చేర్చగలిగిరి. గాని వారందరును చాల పేదవారు. అభయ శ్రమము క్రింద ఒకరిద్దరు ముసల్మానులున్నారు. ఖద్దరుశాఖ ఉద్యోగులయందు ప్రజలకింకను ఆసక్తి కలుగలేదు. జీతములు తక్కువ. మిక్కిలి హెచ్చుతీతము నెలకు 150 రూపాయలకంటె లేదు. అత్యంతసవర్ణులవారికిమాత్రమే అట్టి జీతమియ్యబడెను. ప్రచారకులలో హెచ్చుమంది విచ్చి నేవకులే. వరకులు చాలికమిగా నుండును. మొదట ఉద్యోగులు స్వయముగా వడుకుచు ఖద్దరు కట్టుచుండవలెను. ఉత్తములగు మహమ్మదీయులు చాలమంది యీశాఖలో చేరవలెననియే నేను ముఖ్యముగా కోరెదను. ఇష్టమున్నవారు మాలానా షాకతాలీగారికి వ్రాయవలెను. ఆయన స్వయముగా పరీక్షించి సిఫార్సు చేసెదమని వాగ్దానముచేసిరి. ముస్లిములు, క్రైస్తవులు, యూదులు, పార్సీలు మున్నగువారు ఖద్దరుపై అభిమానమును చూపించనిచో ఈ శాఖలో ఉద్యోగులందరును హిందువులుగానే యుండుట తలచింపగలదని నేనిపుడే తెలియజేయుచున్నాను. (మో. క. గాంధీ- ఎంగుయిండియా- 8-10-25)

ఛోటా నాగపూరు

మోటారుకారులోనే ప్రయాణము

ఛోటానాగపూరు ప్రాంతమున రోడ్డు చాల బాగుగా నున్నది. అచటి స్థలరామణీయము చాలసుందరముగా నున్నది గాన ఆ ప్రాంతమున నాప్రయాణమంతయును మోటారుబండ్లలోనే జరిగినది. చైబాసానుండి మరల వెనుకకు తిరిగి చక్రధరపురమువచ్చి అటనుండి మోటారులో ఖుంటి మున్నగు స్థలములను చూచుకొనుచు రాంచీకి వెళ్ళితిమి. రాత్రి 7 గంటలకు రాంచీకి చేరితిమి. మేము వెళ్ళునదికి అచట స్త్రీలసభను యేర్పాటుచేసిరి. దేశబంధు దేశీయనిధికి ప్రతిసభలోను నేను ధనము నడుగుచునే యుండును. కాని ఆసంగతి వారికి తెలియక పోయియుండును. వారందరును బెంగాలీలే. నే నాసభలో ధనమును మామూలుప్రకార మడిగితిని. వారు ధనమును తెచ్చి యుండలేదు. కాన వారు నగలనే యిచ్చిరి. కొందరు చాల విలువగల నగలనుగూడ యిచ్చిరి. తమకు ముఖ్యముగా పూజ్యుడగు దాసుగారి దేశీయనిధికి యీవంగంగనలు నగల నిచ్చుట సహజమైనదే. ఆధనమునంతను ఖద్దరును రాట్టములను వ్యాపింప, జేయుటకే వినియోగించెద నని అన్నిసభలలోను నేను స్పష్టముగా తెలుపుచునే యుండును.

రాంచీకి సమీపముననున్న గాల్కాండ అను చిన్న గ్రామమునకు వారు నన్ను తీసుకొనివెళ్ళిరి. అచట బాబూ గిరీశచంద్రము జూదారుగా రొక సహకారసంఘము నేర్పరచి నూలు వడికించుచున్నారు. దానిని క్రొత్తగానే ప్రారంభించి గాని ఆయనకు చాల నమ్మకమును ఉత్సాహమును కలవు తిన ఏర్పాటుతో శ్రద్ధగా పనిచేసి ఖద్దరు బాగుగా వ్యాపించు ననుట కెట్టి సంతోషమును లేదు.

రాంచీలో ఆ మెచూరు నాటక సమాజములవారు దేశబంధు నిధికి రెండు నాటకములను బ్రకర్షించిరి. ఒక నాటకమును బెంగాలీలును ఇంకొక నాటకమును బిహారీలును ప్రదర్శించిరి. వారు ఆమెచూరులు అనగా వినోదార్థ మాడవారు గాని అదియే వృత్తిగా గలవారు కాకగాన నేను మొదట బెంగాలీ నాటకమునకు వెళ్ళితిని. వృత్తిగా చేసుకొనినవారి పద్ధతికిని వీరి పద్ధతికిని నాకు భేదమేమియును కనబడలేదు. అంతయు ప్రాధేయమును ఆనుకరణమే దుస్తులన్నియును విదేశీ గుడ్డలే. మోగములకు రంగులనుగూడ పూసికొనిరి. ఖద్దరు దుస్తులైన ధరింతురని నే నాశించితిని అందువలన నాకు చాల ఆశాభంగము కలిగినది. పిమ్మట బిహారీలు నన్ను పిలువ వచ్చిరి. మీరిట్లుపైని ప్రతి నాటకమునందును ఖద్దరు దుస్తులనే ధరించెద మని వాగ్దానముచే సినగాని ర వని చెప్పితిని. ఆనాడు సాయంకాలమే నాటకము జరుగవలసియుండెను. అటులే చేసెదమని వారు వాగ్దానము చేసిరి. ఆరాత్రి నేను పోయిచూచునదికి అందరును ఖద్దరునే ధరించిరి. అంత అవ్యవధిగా వారెల్లరు తయారు చేయగలిగిరి నాకు తెలియదు. నాకు చాల ఆశ్చర్యమును సంతోషమునుగూడ కలిగెను ఆ సంగతిని వ్యవస్థాపకుడు రంగమునుండి ప్రకటనగూడ చేసెను. మిథ్యాలంకారములలో కలిగిన లోపమంతయును ఖద్దరు దుస్తులవలన కప్పబడి పోయినది. ఆమెచూరు. నాటకసమాజములవారందరును ఖద్దరుదుస్తులనే ధరింపవలెనని కోరెదను. దేశభక్తి గల ప్రాధేయనలు సమాజములవారుగూడ సులభముగా నీపద్ధతి నవలంబించి యీ రీతిగా ఉడతాభక్తితో కొట్టికొలిపి బీదసోదరులకు సహాయము చేయవచ్చును.

పారిశ్రామికశాఖకు చేరిన ఎస్. కే. రాయ, ఎస్. కే. రాయగార్లు నాతో ఖద్దరునుగూర్చి చాలనేపు సంభాషించిరి. కాసింబజారు మహాబావారి పోషణక్రింద నున్న బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును చూచితిని. రాంచీనుండి మోటారులో హాబారీ బాసకు వెళ్ళితిమి. అచట నెండు కొలంబును మిషనరీ కళాశాల విద్యార్థుల సభలో నుపన్యసింపవలెనని నన్ను కోరిరి. సంఘసేవను గురించి ఆ సభలో మాటలాడితిని. నేనకు సద్వర్తనము ప్రధానము. గ్రామములలోనికి పోయి పనిచేయవలెను. దానివలన పేద ప్రభావులు రావు. వారికి మోఢవిశ్వాసములు మెండు. చాష్టములుగూడ కలుగును. గ్రామవాసులలో చాలమంది కేవలమ అజ్ఞానులు ముఖ్యసాధనము నూలు వడుకుటయే. వానివ్యారో విద్యార్థులకును గ్రామస్తులకును పరిచయ మేర్పడును. అందువలన బీదలకు నాలుగు డబ్బులు మట్టును. ఆ పుణ్యమే విద్యార్థులకు ప్రతిఫలము. అంతకంటె ముఖ్యమైనది. దైవానుగ్రహము. బీదల నేపథ్య భగవంతుని నేన-అని నేను నుడివితిని. (మో. క. గాంధీ. ఎంగుయిండియా. 8-10-25)

బీహారులో ఖద్దరు ప్రచారము

మొల్కచక్కు మున్నగు స్థలములలో జరిగిన పని ఈవిషయమును రిపోర్టు నాకు చేరినది. నేను మొల్కచక్కు వెళ్లియుంటిని. అది పొట్నాకు 12 మైళ్ల దూరమునందున్నది. ఆ గ్రామమున మొత్తము జనసంఖ్య 1000 మంది మాత్రమే కలరు. 400 రాట్టలు లభింప పనిచేయుచున్నవి. 80 మంది ఖద్దరు బట్టలనే చేయుచున్నారు. రాట్టలులు దాగుగా లేవు. కొందరు స్త్రీలు వానిపై నూలు వదులుచుండగా నేనుచూచితిని. కాని వారు వానితోనే సంకృత్యిచెందియున్నారు. వారిలో ఒక్కొక్కరికి నూలువదులుటవలన దామాషాను కలకు రెండు రూపాయలు ఆదాయము వచ్చుచున్నది. 1000 మంది నివసించు గ్రామములో నెలకు 800 రూపాయలు అదనపు ఆదాయము వచ్చుట అల్పవిషయము కాదు. నేతపని వాండ్రలో ఒక్కొక్కరికి నెలకు 15 రూపాయలు వచ్చుచున్నది. అది అధికాదాయముని నేననను. ప్రచారకులు చేతనైన మట్టుకు గ్రామస్థులకు వైద్యసహాయముగూడ చేయుచున్నారు. కాని వారికి వైద్య శాస్త్ర పరిచయమును ధనవసతియునుగూడ లేకున్నవయే. 1921 లో వచ్చట పని ప్రారంభింపబడెను. ఆరు స్థానములలో వీరు పని చేయుచున్నారు. 1922 లో 62000 రూపాయల వెలగల ఖద్దరుబట్టలను, 1923 లో 84000 ఖద్దరును, 1924 లో 68,000 ఖద్దరు బట్టలను వారు నేయించిరి. 1925 లో తొమ్మిది నెలలలోను లక్ష రూపాయల వెలగల బట్టలను నేయించిరి. 1924 లో ప్రతి దొరకనందువనే నిర్వాహము తగ్గిపోయినది. కావలసిన ప్రత్తిని యిచ్చి నేయబడిన బట్టలను విక్రయించుటకు తగిన ఏర్పాటు చేసినచో ఎన్ని లక్షల రూపాయల వెలగల బట్టలనైనను నేయించుటకవకాశము కలదని వారు తెలిపిరి. ఆమట్టుపట్ల ప్రతి గ్రామములోను పని జరుగగలదు. బట్టలలో అన్నియును ముతకబట్టలు కావు. సన్నరకములుగూడ నున్నవి. కొన్ని మిక్కిలి సన్నరకముగూడ కలవు. 10 వ సంవత్సరములు 40 తులములు (ఒక నేరు) వడికినచో నాలుగణాలును, 45 అంగుళముల వెడల్పు ఒక గజము ఖద్దరుబట్ట నేసినచో 0-2-6 యును వారు కూలియిచ్చెదరు. 28 మంది ప్రచారకులు (వర్కర్లు) కలరు. దామాషాను అన్ని ఖద్దరులకు కలిసి నెలకు 6 స్థానములకును 700 అగును. ఒక్కొక్కరికి 25 రూపాయ లగును. నష్టమేమియును లేదు. అమృతము సరిగా జరుగుచున్నది. పారిశ్రామికశాఖవారును రాష్ట్రవాసులను స్వయముగా పరీక్షించి తెలిసికొన గోరెవను. మొత్తము 6 స్థానములక్రిందనున్న గ్రామములన్నిటిలోను 7000 రాట్టములును 250 మగ్గములును పనిచేయుచున్నవి.

ఆంధ్ర, ద్రవిడ, వంగ, సంయుక్త, బీహారు రాష్ట్రములలో పరిశీలకు లొక్కరితినే యున్నవి. ఇతరరాష్ట్రములలో గూడ పని యామాత్రముగ నేయున్నది. ఉత్తరమున ప్రజలు మిక్కిలి బరిద్రులుగా నున్నను అచట తగిన కట్టుబాటును లేదు. అనుభవముగల ప్రచారకులును లేరు. రాజపుటానాలో చాలమంది కోటివ్యయ కలరుగాని అచటగూడ ప్రజలు నిరుపేదలుగా నేయున్నారు. అచట తంతు కరణ మింకను సజీవముగానే యున్నది. సంస్థానాధిపతులును రాజులును వహారాజులునుగూడ ఖద్దరునుగూర్చి శ్రద్ధ బూని నచో మనదేశము కరవులకును వరదలకును నిలయుమైననుహడ విస్తారమును పెట్టుబడియును హడావిడియును అనవరము లేకుండనే ఖద్దరులన బీదలకు లక్షలకొలది ధనమును సమకూర్చు పిలగును. (మో. క. గాంధీ-ఎంగయిండియా- 8-10-25)

అసహాయవాదుల గతి

ఒక మిత్రుని ప్రశ్న

“మీరు స్వరాజ్యపక్షమునకు పూర్తిగా లొంగిపోవుటతో అసహాయపక్షముమే రాజకీయవిభాగముని నమ్మినవారిగతి యేమగును?” అని ఒకమిత్రుడడిగెను. నేనిప్పటికిని అసహాయపక్షమునును గాఢవిశ్వాసము కలవాడనే అను విషయము నీ మిత్రుడు మరచిపోయినాడని. అది నాకు రాజకీయసంబంధము మాత్రమేగాక గృహసంబంధమును సుఖసంబంధమును గూడనై యున్నది. ఒక అసహాయకొన్ని పరిస్థితులలోను అసహాయపక్షమును బ్రసంగమును బుద్ధివిముక్తును అనుభూతి ఫలమును పను సహాయమున కవకాశము కలుపాలదని నేను చాల సార్లును తెలిసియుంటిని. కాంగ్రెసు సహసభ ఎవ్వరికిని మతమును నిర్ణయింపదు. రాజకీయసంబంధము గల భారతీయుల చిత్తవృత్తియందు కలుగు

మార్పులకు మాత్రమే కాంగ్రెసు యంత్రప్రాయముగ నూచించుచుండును. కాంగ్రెసు సభ్యు లెవ్వరును తమ రాజకీయాభిప్రాయములకు భిన్నముగా సమమతమున నక్కరలేదు. కాని యిప్పుడు అసహాయవాదులు కాంగ్రెసు పేరుతో అసహాయపక్షమును జరుపకూడదు. పొట్నాలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానమునుబట్టి కాంగ్రెసు సంఘముల ధనములో ఒక పనికొరకని ప్రత్యేకముగా తెలుపబడిన మొత్తములు లేవు. తక్కినదానినంతన కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠనుగూడ కాసనసభల ప్రచారమునకు వినియోగింపగోరుచో కాసనసభలలో స్వరాజ్యపక్షమువారి పద్ధతిని బలపరుచుటకే వినియోగింపవలెను. ఏకాంగ్రెసుసంఘము నందైన మిక్కిలి చెగ్గచుమంది రాజకీయముల నన్నిటిని బహిష్కరింప గోరినచో వారు కాసనసభలలో స్వరాజ్యపక్షము వారి ప్రచారమునకు గూడ ధనమును వ్యయపరుప సవసరము లేదు. కాంగ్రెసు తీర్మానము లన్నియును మాగ్గదర్శకములే గాని నిర్బంధములు కావు.

తంతుకారక సంఘమునకును అసహాయపక్షమునకును గల సంబంధ మెట్టిది? అని యామిత్రుడడిగెను. ఈసంఘమునకు రాజకీయమును అసహాయపక్షముతో సంబంధమేమియును లేదు. రాజకీయములు కూడవని ఉపోద్ఘాతమునందే స్పష్టపరుపబడెను. నే నాసంఘమునకు అభ్యుత్థాపకముగా నుండుటలో అసహాయవాదిగా నుండలేదు. ఖద్దరు అభిమానిగానే యుంటిని.

తంతుకారకసంఘము వాణిజ్యసంఘము లేక ఆర్థికసంఘము. దాని ఉద్దేశము పరోపకారము. ఈసంఘమువారు ఖద్దరువ్యాపారము చేయుట బీదలభాగముకొరకుగాని సభ్యుల లాభముకొరకు కాదు. ఈసభ్యులు ప్రతిసంవత్సరమును లాభమును పంచుకొనుటకు బహులు ప్రతి సంవత్సరమును 10 శేల గజములో 2000 గజములో నూలు చందాను బీదల మేలుకొరకు చెల్లింపవలసియే యున్నది. కావున రాట్టముయొక్కయు ఖద్దరుయొక్కయు ఆర్థికోపయోగమునందు సమృద్ధి కలుగవారందరను సహాయవాదులు, అసహాయవాదులు, స్వరాజ్యవాదులు, మితవాదులు మున్నగు నన్ని రాజకీయ కక్షలవారును అన్ని మతములవారును వర్ణములవారును ధనికులును బీదలును సంస్థానాధిపతులును రాజులును మహారాజులును ప్రజలును గూడ ఈసంఘమున చేరవలెనని కోరుచున్నాను.

“పంచవిధ బహిష్కారములు గూడ నుండిననే గాని తంతుకారక సంఘ విభాగము సమగ్రము కాజాలదు” అని యామిత్రుడు వ్రాసెను. నేనటుల రేలపను. న్యాయవాది కోర్టులకు పోయి వాదించుచుండినను ఖద్దరు నైన ఏల కట్టగూడదు? వాదించుచున్న న్యాయవాదులలో చాలమంది ఖద్దరును కట్టుచునే యున్నారు. అటులే ప్రభుత్వపాఠశాలలలోని ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును గూడ ఖద్దరు నేల కట్టగూడదు? కాసన సభలకు వెళ్లువారిలో స్వరాజ్యవాదులు ఖద్దరు కట్టుచునే యున్నారు. బిరుదములు గల వారిలో చాలమంది గూడ ఖద్దరును కట్టుచునే యున్నారు.

“తీవ్ర అసహాయవాదులు కాంగ్రెసులో నుండి వెడలి పోవలసివచ్చినచో తంతుకారకసంఘమున చేరుటకు గూడవారి కవకాశము కలుగనిచో వారు ప్రత్యేకముగా “భారత అసహాయ వాద సంఘము నేర్పరుచుకొనవచ్చునా?” అనియూడడిగెను. ఈ ప్రశ్ననిధోరణి ఏమియును బాగుగానుండలేదు. కాంగ్రెసునుండి ఎవరిని ఎప్పుడు తరచులేదు. అధిక సంఖ్యాకులు చేసిన తీర్మానము తమకు నచ్చనిచో కొందరు సభకు వదలిపోయెదరు. అందులకు అధికసంఖ్యాకులు బాధ్యులు కాజాలరు. అటులే యిప్పుడు జరిగిన తీర్మానము అసహాయవాదులలో నెవరికైన నచ్చనిచో వారు కాంగ్రెసును వదలిపోవుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదు. వారు కాంగ్రెసులో నుండి అధిక సంఖ్యాకుల పనికి అభ్యంతరమును కలిగింపగోరు నెవరుగూడవారు కాంగ్రెసును వదలిపోవలె ననియే నేను నూచించెను. కాంగ్రెసు సంఘము లలో ప్రతికూలపక్ష ముండగూడదు. తంతుకారకసంఘము లో అసహాయవాదులుగూడ నుండవచ్చునని నేనిదివరకే తెలిపితిని. అటుల తెలిపినను ప్రత్యేకముగా నొకసంఘము నెవరైన ఏర్పరుపగోరినచో నిరభ్యంతరముగా నేర్పరుపవచ్చును. గాని అది చాల అనుచితముని మాత్రము నేను తెలిపెను. ప్రస్తుతము అసహాయవాదులు న్యక్తిమాత్రముగ అసహాయపక్షమును బోధింపండిన చాలును. (మో. క. గాంధీ, ఎంగయిండియా, 8-10-25.)

నోటి ను

తిరుపతి మునిసిపాలిటీ
టవును ప్లానింగు సీ-ము నెంబరు 1
యిండ్లు కట్టుకొనుజాగాల
విక్రయము

తిరుపతిటవు రయిల్ వే స్టేషనువద్ద యుండు నేలను ఇండ్లు కట్టుకొనుటకుగాను ప్లాట్లు సర్వే చేసి 1926 సం॥ ౧౦ జనవరినెల మొదలు ప్రతి బుధవారం శనివారం వరకు 11 గంటలు మొదలు సాయంకాలము 5 గంటలు వరకు తిరుపతి మునిసిపల్ ఆఫీసులో మునిసిపల్ చీఫ్ క్లర్కువారు యేలము వేయుదురు. అనుసంగతి యిందువలన యెల్లరకు తెలియపరచడమైనది.

అంకణము (6 అడుగులు X 6 అడుగులు) మూడురూపాయలు మొదలు ఆరంభించ బడును. తిరుపతి మునిసిపల్ ఆఫీసులో ఆఫీసు జేళలో యెప్పుడుగాని ప్లాను షరత్తు వగైరాలు చూచుకొనవచ్చును.

ప్లాట్లకొలతలు - నివేశము

Minimum	112 అడుగులు పొడుగు
Maximum	60 అడుగులు వెడల్పు
Maximum	60 అడుగులు పొడుగు
Minimum	40 అడుగులు వెడల్పు.

C. S. Srinivasulu Chetty
Tirupati } Chairman,
8-10-25 } Municipal Council

యునానీ శరీరారోగ్యసంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగింపదగిన లేహ్యము ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. క్రొత్తరక్తమును పుట్టించి మనోయుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టించి కాయసిద్ధి చేయును. ఆశీర్వాదపెత్త్యురొగములను, సర్వమేహములను, నెగ, సవాదు దుగ్ధములు, రసవట్టు, పిర్వసప్తమువలన కలుగు సర్వవ్యాధులను, తుయ, శ్వాస, క్షేష్మ రొగములను, పదివిధముల మూలంకలు సళింపజేయును. కులాసాగా కాలిరొగవము చేయించును. స్త్రీల శ్వేత రక్త కుశుమలు ప్రదర్శకములనున్న సర్వబహిష్కరకృతులను అమృతమున కుచుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించుయందు సర్వవ్యాధులగు నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని సేత్రరొగములను బాగుజేయును. ఈలేహ్యము వనమూలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విష గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుచివుపరిచేయెడల రు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. అందరకు ఉపయోగము నటుల తక్కువధరకు యిచ్చుచున్నాము. ఈలేహ్యము నేవించిన ప్రతిపారుడు దీని గుణములు తెలిసికొనినవిమ్ముట 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ప్రతిబడిపిల్లలకు మిక్కిలి ఆవశ్యమైనదని నమ్మవలయును. ఇది వాడేటప్పుడు ఏవిధమైన పత్యములేదు. 24 తులముల లేహ్యము వెల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0.)

యం. అజీజుద్దీన్, పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వగంధము

ఆంగ్లమున విరిఘడేశభట్ట డను పెరెస్టు వెస్ట్మిన్స్టర్ గారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోమాగు బాపీయ పాశాలోపాధ్యాయులగు ఓగటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. శైలివ్యుచుచున్న ప్రతి ఆంగ్లరచన నిశితార్థము లేని కన్నీడలములా ప్రేమ ముద్రలు స్వీకరింపబడు. వెల రు 1-0-0

మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును. ఎలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యసర్పికెగాని వ్రాయవలయును.

గుంటూరుమండల జాతీయ విద్యాపరిషత్తు

‘జాతీయవిద్య’యను గ్రంథము ౧౦౦౦ ప్రతులు ముద్రణమైనది. కొంత పంపకమైనది. ఇంకను పంచుచున్నాము. చదువరులు వారివారి విమర్శనలను పంపి జాతీయవిద్యానిర్ణయ మునకు తోడ్పడ బ్రాధితులు.

ఈక్రింది విరాళములను వందనపూర్వకముగా నందుకొను చున్నాము.

రు. అ. పై
యూనియన్ బోర్డు, కొల్లూరు. ౧౫ ౦ ౦
పరపతిసంఘము, మర్రిపూడి ౫ ౦ ౦
,, లక్కరాజు గార్లపాడు ౫ ౦ ౦
స్థానికసంఘము పరపతిసంఘములను విరాళముల నొసంగి పరిషత్తును గౌరవించురు గాక!

బ్రహ్మాండం నరసింహం
కార్యదర్శి.

ఆంధ్రభాషాభిరంజకసమాజము

పన్నయప్ప పాఠశాల, చెన్నపురి.

దైవకృపవల్లనూ, భాషాభిమానల పోషణ వల్లనూ, పండితుల యభిమానమువల్లనూ మాసమాజము నానాటికి వృద్ధిచెందుచున్నదని తెలుపుట కెంతయు సంతోషించుచున్నాను.

మాసమాజాభివృద్ధికి దేశోద్ధారకులగు శ్రీయుత కాశీనాథునినాగేశ్వరరావువంటివారు రోనర్పుయన్న సహాయ మపారమైనది.

బాలరమణ మాయెడ సభిమానముఁ గొనియు, మాసమాజమును వృద్ధిపఱుప నెంచియు, బ్రహ్మశ్రీ, ‘కవిరాజు’ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రిలుగారు మిగల సహారస్వభావముతోఁ బారితోషికముగఁ దమ వజ్రాయుధ మను మాసపత్రికను మాకంపుచున్నారు.

ఇట్లు మాసమాజమును వృద్ధిపఱుచుటయందు మాకుఁదోడ్పడునారిత్వలక్షణము చంద్రునకు ‘నూరిపొగ’న్నట్లు వెక్కిరిమనిపూర్వక నమస్కారముల కంటే వేరేమియు చేయఁజాలకుండుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాను.

ఇట్లే భాషాపాఠశాల దమకుఁ బోచినవిధమున మాకుఁ తోడ్పడి, మా సమాజమును వృద్ధిపఱచి మా నమస్కారల నందుకొనఁ బ్రార్థితులు.

గన్నవరపు సత్యనారాయణమూర్తి

కార్యదర్శి

ఆర్యవైశ్య మహాసభ - చెన్నపురి

ఈ సంవత్సరము ఆర్యవైశ్య మహాసభ చెన్ననగరమున జరుగనున్నదని నేను వేఱుగ వ్రాయనక్కఱలేదు. గతసంవత్సరము గుంటూరుపురమునందు సమావేశమయిన మహాసభకు వేలకొలదిగ వైశ్యులు విచ్చేసి అమితోత్సాహము కనబడియున్నాడు. కాని ఆ మహాసభకు ఆర్యవైశ్యులు అని ఇతర ఖంఠములనుండి విశేషముగ రాలేదను చింత యొకింత యుండినది. కాని ఈ పర్యాయము అందునంతేసి అచ్చట తీర్పారినప బడిన తీర్మానములను విశేషముగ బలము లేదనియు అశేషము చెప్పుచున్నాడు. చెన్ననగరమున జరుగబోవు మహాసభ అన్ని విధముల చాల ప్రాముఖ్యము నొందగలవని నాయభిప్రాయము. ఈమాటు ఈ సభ రాజధానినగరమున సమావేశ మగుటచేసి, మానవర్చనీయాంశములను ఇతర సంఘములవారును గమనించి చూచుచుండురు కావున ఈ సభ శేషము మనవారికేగాక వైశ్యేతరసంఘములవారికిని మార్గ ర్థముగ నుండునట్లు చేయు ధర్మము మనవారిచే యున్నది. రాబోవు మహాసభకు ఆర్యకుల శిష్యులొనుటకు ఆహ్వానసంఘమువారికి సంపూర్ణ మైన హక్కు కలిగియున్నను, తనవారిని యెన్నుకొనుటకు ఆర్యవైశ్యసంఘము వారి యభిప్రాయము బాగుగ బరిగల్గితమైనగాని పిలుకావేరదు. ద్వైశ్యమహాసభ ౧౯౧౬ సం॥ ప్రారంభింపబడి యీనాటికిని అనర్గళముగ జరుగుచున్నను ఒక్కపర్యాయమైనను వైశ్యమురాష్ట్రముందు కాని మైనూరు రాష్ట్రమునందుకాని జరుగక పోవుట తోచదయ్యదు. అందువలన ఆంధ్రప్రదేశ్ లకును మన మన పరస్పరప్రేమయు, అభిప్రాయోత్కృతయు సమహరదాయె. కావున రాబోవు మహాసభకు ఆర్యకులు, మైనూరు రాష్ట్ర వాసులుకాని వైశ్యమురాష్ట్రవాసులుకాని యెన్నుకొనబడిన సమంజసముగ నుండునని నమ్ముచున్నాడను. వివిధప్రాంతములందున్న ఆర్యవైశ్యులు తమతమ అభిప్రాయములను ఆహ్వాన సంఘమువారి కెఱుకపఱుచుచు, అగ్ర్యకులనామములను నూచింప గోరుచున్నాను.

గోనుగుంట వేంకటసుబ్బారావు.

వంటవానిసంతోషము

నేను తయారుచేసిన

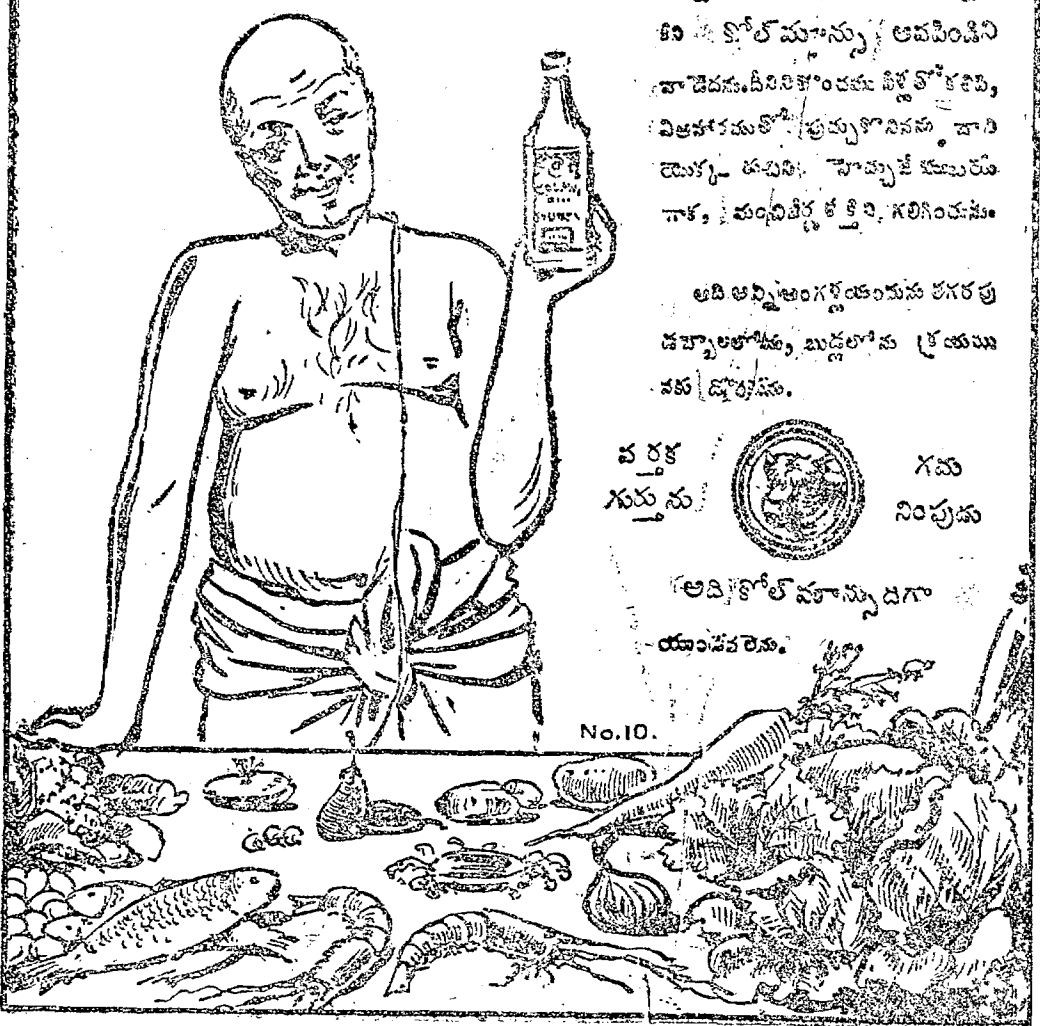
చెదలు, మాంసాదరము, భాషారము, మున్నగువని విక్రీయి / వ్యాపించుచు చున్నది. వీలవగానే నేను వాటిని విక్రీయి / కొంతమూల్యమున అమ్మింపిని నాడెదను. దీనిని కొంచు విక్రీయి / కలిపి, వితహారముతో / త్రుచ్చుకొనినపుడు చాల యుక్త / ఉచితము. సామ్యత ముందుగాక, మంచిదిగ కలిగి, గలిగించును.

అది అన్ని అంగభాగములను శరీరపు ఉష్ణములతో, బుడ్లలోను క్రయము నకు ద్రవ్యము.

వర్తక గుర్తును గమనింపుడు

అద్వికోల్ మాన్యుడిగా

యంపరెను.

మోసపోకుడు 1924 సం॥ జరిగిన పరిక్షింపుడు
బ్రిటిష్ Wemby Exhibition లో పతకం పొందిన-
THE PURE SWADESHI SILK WEAVING Co.

ధర్మవరం పట్టు జరిచిందే - ధర్మవరం, ఇతర వర్తకులవద్ద, ఏజంట్లవద్ద వారకు
ధర్మవరం, భేదము కనుగొనుడు.
వృథా చీర 1కి 7 లేక 8 రూపాయలవంతున జూస్టి డబ్బు నష్టపడవద్దండి.

సాదాచీరలు

	రు	అ	పై
1. అన్నిరంగులలోను రకంవారి సాదాచీరలు 18 మూర పొడవు 43 వెడల్పుగలిగిన చీరలుక్రయం	...	...	...
తులం 1-3	...	...	...
2. రకం వారి ముక్కలు చీరలు (కిరీగలు) తూకం 48 తులములకు క్రయం	...	...	...
3. పట్టు పంచెలు, కెల్లాలు, మగటుములు వస్త్రములు క్రయం తులం 1-3	...	...	...
4. సాదా రకంవారి రబీరలు ధర 1-3	...	...	...
5. అన్నిరంగులలోను రకం వారి చీరలకు అందులో జరి రుద్రాక్షి పేటుగాని వంటి పేటుగాని	...	...	...
వేసిబట్టాకొంగువేసిన క్రయం 1 కి	...	...	...
6. వేసిచీరలు అనగా ఒక కొంగులో జరిచేలు వేసిన క్రయం 1 కి	...	...	...
7. జరికొట్టడి వేసిచీరలు క్రయం	...	...	...
8. రెట్టుండు జరిచీరలు అనగా అందు 6" అంగుళములు ఒక్కొక్క అందు పది రుద్రాక్షలు	...	...	...
గాని పది వంటి పేట్లు గాని వేసివహా క్రయం	...	...	...
9. కరాచి నమూనాకాబరు పేటుచీర క్రయం	...	...	...

మ. ర త్తు లు:—

1. మాదగ్గర ప్రాతచీరలు వుండవు.
2. ప్రతిచీరయు మీరు కొర్రుప్రకారం తయారుచేసి పంపగలము.
3. ఆర్డరుతో సహా నూటికి 30 వంతున అడ్వాన్సు పంపవలెను.
4. అడ్వాన్సు లేని ఆర్డరు అంగీకరించము.
5. మేము, పంపునరకు యిష్టములేనంతట వాడును తీసుకోబడును. వేరే నేని యివ్వబడును.
6. గవర్న మెంటు ఉద్యోగములకు Open Delivery యివ్వబడును.

కావలసినవారు తక్షణం ఆర్డరు పంపండి.

దివ్యార్ స్వదేశి సిల్కు- వీనింగు కంపెనీ,
పోస్టు ధర్మవరం, (అనంతపురం జిల్లా) డి. ఆర్. నారాయణస్వామి పోస్టయిట.

స్టీలు సెల్ వెటి

2233

ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను ఖని గుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని బంతులు పోలులేదు. యిప్పుడే గవర్నమెంటు కంట్రాక్టును గారైన రామన్ మినిస్టర్ గారి నప్రమండి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చినది. "నా గడ్డనునందు గడ్డయుండి, తినివేయుచుండెను. క్షీణమే మీ డౌవధమును వాడితిని. గడ్డ పోయినది. మొండి గాయండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మొలచుచున్నవి."

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

దీడక్రాన్ మిల్లు ప్లాంట్ కంపెనీ

లిమిటెడ్, బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మినియన్ స్టీలు, మదరాసు. కష్టము, ఫీల్డింగు, క్రాసి, ఆయిల్ యింజనులుగాని లాండ్రి మొదలైన స్టీం ఇంజనులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిననర సమైన ధరలకు బడయగలరు. పంపులు, పిండిమిషినులు, ఖాల్లు రులు, ఇంగ్లీషు మేకరు హల్లులు, యింకా మిల్లులకు కావలయు యావత్తుసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలిపిన గోరినాము బొంబాయి, కలకత్తా, పట్నా చులహా మాకు విక్రయస్థానములు కలవు ఎవరి కేసామానులు కావలసినను మాకు వ్రాసినచో యిక్కడ మేమెక్ యివ్వబడును.

వి. యస్. చిన్నస్వామి, బి. ఏ.

1

జనరల్ మేనేజరు.

తొలి వెంకటాచలపతి స్వామివారి

(పటము పెద్దతరువతి)

శ్రీఅలుమేలు మంగతాయార్లు, (పద్మావతి అమ్మవారు) చిరతానూరు, (శ్రీ)రాములు, (శ్రీ)గో విందరాజస్వామి, భద్రాచల షేత్రపటములు, శివ షేత్రపటములు.

శ్రీ చందనముకొయ్యలో విగ్రహములు బొమ్మలు, తెల్ల, నల్లకొయ్యబొమ్మలు చందనపు (సాన) రాళ్లు, తులసిపూస ల హారములు, తామ్రవిగ్రహములు, కంచుకాబాలు, వగైరాలు నూర్చుకొను కావలసిన జిల్లా, రాజధాని హిందూదేశము, ఖండములు, ప్రపంచమాపులు, జంతువులు వగైరాలపటములు వి.పి. మూలముగా పంపబడును.

యం. యస్. చారి అండు కంపెనీ,

లుక్సెల్లర్లు, కమిషన్ జంటలు, తిరుపతి.

గురునామము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుదు

ఇట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరు నామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేట లాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హిందీ స్వభోధిని

పం॥ పృష్టి కేశర్యుగారిచే వ్రాయబడినది.

హిందీక పహలీ పుస్తక 0-2-0 హిందీక దూసరీపుస్త 0-4-0 " తీసరీ " 0-6-0 " చాధీ " 0-8-0 హిందీ పాఠశాల " 0-2-0 హిందీ అనువాదశాల 0-5-0 ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట కనుకూలమగునవి క్రితపు.

హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1 ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంద్యాల శివన్నశాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805)

హిందీ ప్రచారకార్యాలయం,

తిరువల్లికేణి, మదరాసు.

అగ్ని క్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఈపాఠాశ్రమ బాణసంచ చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ మందు, బాణసంచాలాని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణసంచ ఇంగ్లీషు బాణసంచ రంగురంగుల వెన్నముద్దులు, ఆకాశబాణములు, వల్లెలు, తారానవ్వలు, పేకలు, చిమ్మబుడ్లు, చక్రబాణములు పోర్టునైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కబ్బ, రంగులవత్తలు, అక్షరముల క్రెములు, అవట్లు, గుండ్లు వీలుబాణసంచా భోగిముట్లలు మొదలగునవి.

మణివాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

శ్రీ ప్రీతనాతన ధర్మమండలి

గుంటూరు

ఇరువదియవ వార్షికోత్సవము

(ఆక్టోబరు 8, 9 తేదీలు)

ప్రథమ దిన చర్య

స్వస్తి శ్రీ క్రొధననామ సం॥ర ఆశ్విజ బ ౩ గురువారం ఉదయము గం 6 లకు మండలి భవనమునందు జాతీయపతాకములతోడను పచ్చనితోరణములతోడను నలంకరింపబడి సుమారు 4, 5 వందల నారీమణులు బ్యాండుమొలకలకు మంగళ వాద్యములతోడ జాతీయగీతములు పాడుచు శ్రీ కృష్ణనిపటమును ఆంధ్రమాతపటమును నలంకరించి పురవీధుల నూతగింపు టుత్సవమునకు బయలుదేరి గం 10 గంటలకు మండలి చేరి గం 11 గంటలకు యథాశాస్త్రముగ ఆంధ్రమాతకును శ్రీకృష్ణునికిని పూజనల్యుండ అప్పటి వారి యాద్యుశ్యమును చూచి తీరవలెను. ప్రతినారీలలామయును నూతనఖద్దరు వస్త్రాలింకృత యైయుండెను. పురుషులలోకూడ నిట్టి కాశ్యోత్సాహము దీక్ష పట్టువల యుండినచో దేశ మిట్టి యభోగతియందుండక మనము త్వరలో యర్హతాను నాక్రమించియుందుము గదా! యని యెట్టివారి కైనను దోచకపోదు.

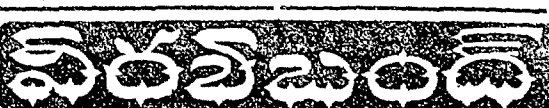
మధ్యాహ్నము:—గం 2 టలకు సుమారు (400) నాల్గు వందల స్త్రీజనము సమావేశ మయిరి. ప్రస్తుతము నర్పరావు శేట తపశ్వీలాదారుపదవియందున్న మ-రా-స్త్రి యం. కోటేశ్వరరావుగారి ధర్మపత్ని యగు శ్రీమతి కోటేశ్వరమ్మగారి యాజమాన్యమున సభజరుపబడి మండలపుత్రాంతమును ఆదాయ వ్యయపట్టికలు మొదలగు విషయములను కార్యదర్శిగారు పది విన పిమ్మట శ్రీమతి కోటేశ్వరమ్మగారు శ్రీల కర్తవ్యమును గూర్చియు ప్రస్తుతమున విద్యాలోపమువలన గలుగుచుండిన కొన్ని కీటులను డెలుపుచు ప్రతివారు తాము విద్యావతులయి యుండుటయే గాక, తమ సంతతివారినిగూడ నట్టివారినిగ జేయగలిగియుండు రిని మృదువాక్కుల మనములకు దట్టునట్లుప న్యసించిరి. ఇంకా కొందరు ప్రముఖురాండ్రును విద్యావతులు గూడ వివిధవిషయముల నుపన్యసించిన పిమ్మట రాత్రి 8 గంటకు సభ ముగించిరి.

రెండవదినచర్య

జగన్మోక్షలక్ష్మీవ్రతము

(9-10-25) తేది యుదయము 9 గంటలకు నారీమణు

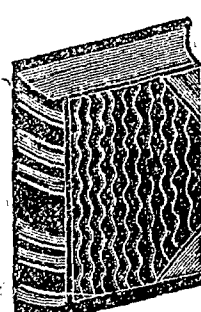
లెల్లరు పుష్పములు పండ్లతోడవచ్చి యథాక్రమముగ పూజనల్యి అనంతరము తోరముల కరముల ధరియించి బ్రాహ్మణాశీర్వాదములను ప్రసాదమును బొంది తమ తమ నిలయములకు వెళ్లిరి. మరల మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు శ్రీమతి కోటేశ్వరమ్మగారి యాధిపత్యమున సుమారు 4-5 వందలమంది ప్రేక్షకురాండ్రు తోసభ ప్రారంభింపబడెను. ప్రారంభమున బ్రహ్మశ్రీ వల్లాది శేషయ్య శాస్త్రిగారు సనాతనధర్మములను గూర్చియు మన మాదర్యముగ తీసుకొన కొందరు ప్రతివతల చరిత్రలను సుషీ ధ్రముగ నుపన్యసించిన పిమ్మట సమాజాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి ఏకా వెంకటరత్నమ్మగారును కార్యదర్శిని శ్రీమతి వెంకటాంబ గారును శ్రీవిద్యను గూర్చియు మండలి యభివృద్ధికిగాను, సా ఘమువారు చేయవలసిన యేర్పాట్లను గూర్చి చెప్పిరి. తరువాత శ్రీకోటేశ్వరమ్మగారు వైద్యము సంగీతము ప్రతి నారీమణియు నభ్యసించుట చాల ముఖ్యమని చెప్పచు 'దానివలన గల్గుభయము లనుగూడ సులభమైనది యుత్పన్నమింది. తరువాత శ్రీమతి కో టేశ్వరమ్మగారు వ్యయప్రయాసముల లెక్కింపక యివటకు విచ్చేసి యీసభను జయప్రదముగ జరిపినందుకు ఆయమ విద్యా భిమానమునకును కార్యదీక్షకును, ఆమెను ప్రశంసించుచు మండలి వారిపక్షమున సి. సరస్వతీబాయిమ్మగారు కొన్ని పద్యముల జది విరి. తరువాత మంగళహారతులతో రాత్రి 8½ గంటలకు సభ ముగించిరి. (విలేఖరి)

పల్లచని వీర్యమును గట్టిపరచి మూత్రములోను స్వత్స మందును శ్రీ ప్రసంగములోను వీర్యవత్సమగుచున్న తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును నపునకత్సమును పోగొట్టి నూతనయావన మొసగి సంతానము కలిగించును. కాళ్లలాగుట, అతీర్ణము నడుమునొప్పిని రూపుమాపును. ము స లి వా రి కి బలహీనులగు శ్రీలకు మంచి బల మిచ్చును. 1 సీసా 8-0-0. వైపుతన తెలము 5-0-0. తపాలపుచ్చ 0-6-0 అమృతరత్నాకరము, 45 బందరు వీధి, మద్రాసు.

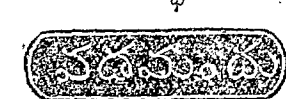
చదువ చదువ సంతోషించెదరు ! నీరు కావలసినదియు, నీపు చూడవలసినదియు చాలకోజులు వెదికిన శాస్త్రమిదియే.

శ రి ర మ ర్త శా స్త్ర ము

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టిపూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరివల్లను బహి రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో శ్రీ పురుష లక్షణములును వారియొక్క అవయవము విలక్షణ ములు శృంగార రహస్యములును. మొగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివర ములును, పూర్వము వహాబుషులు మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును చక్కగా 64 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము. ధర రూ. 1-0-0 వి. పి. చార్జి 7 అణాలు. ఎం. ఎస్ సరస్వతి అండు కంపెనీ, నెం. 9, ఆరుముగంపిడి, మదరాసు

అద్భుతములలో అద్భుతము

ఏవిధమైన తావరయో నను తక్షణమే, అద్భుతి ముగా 24 గంటలలో గణ

మగును. అది గుడ్డలను పాడుచేయుదు. డౌవధము వాడుట కూడ చాల సులభము. ఒకసారి వాడిమాచినవారు మరల ఎన్నటికిని దీనిని వడలరు. బుడ్డి 1 కి ధర 0-8-0. 1

అమరావతి యేజన్సీ

పార్కుటవును, మద్రాసు.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లనవమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలే హ్యం. ఏకారోముచే సంభవించిన శుక్లనవమును పారదోలు నని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినవద్ద, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0

(క్రవ్యాధి)

1963

అతీర్ణమునుపోగొట్టి అన్న మరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచితరగి కలుగజేయును. తులం 1 కి రూ 1-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

మూలవ్యాధులకు, యునానిమందు

అంతరమూలము, రక్తమూలము వగైరాలు ఎంతకాలము నుంచి పున్నను ఆసనమందు లేపు చేసినయెడల ఒకసారి లేపుకే రక్తము కట్టి బాధలన్నియు గ్యారంటీగా మదరును. 9 రోజులు వాడినెడల వ్యాధి పూర్తిగా బాగవును. 9 రోజులకు సరిపడు మందు వెల రు 2-8-0 లు

ఎం. అజీజుద్దీన్, పితాపురం, గోదావరిజిల్లా.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రల డబ్బీ వెల రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు నరముల పటుత్వమును కారణములు. రక్తపుష్టి మంచి ఆరోగ్య మునకు మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగశరీర వ్యాయామమువల నను జితేంద్రియత్వమువలన గలుగును.

అమృతాంజనం డిప్లో, బొంబాయి - మదరాసు

Advertisement for 'Kamala's Letters to Her Husband' (కమలామణి లేఖలు) with details about the book and its price.

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

Powell's Extract of Golden

(4321)

పవలుగారి అమృతమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర ర్పు. 1-4-0.

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర ర్పు. 1-8-0.

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

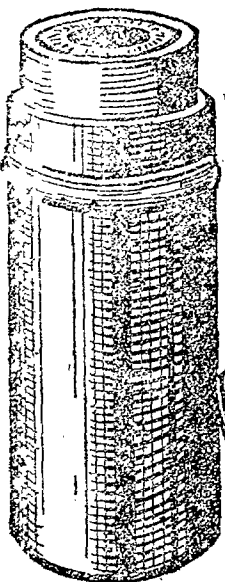
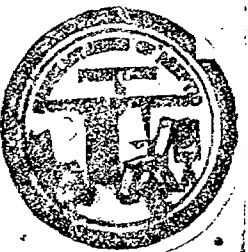
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

మీగడవలె సమృద్ధిగా నుండు
నురుగువలన సుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు.

“ఎరాన్ మిక్”

వే వింగుస్టిక్

ఎరాన్ మిక్ పర్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

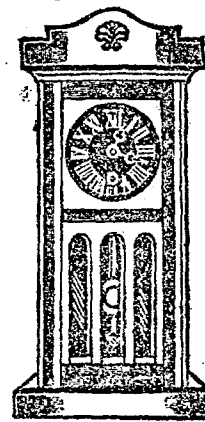
అన్ని స్టోరులందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును.

Special for

“ANDHRA PATRIKA”

Publishers only.

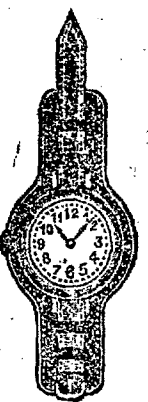
As a special clearance sale we are giving away our world renowned Modern regulator wall

clock with 18 cart Rolled Gold wrist watch with full leather wrist for Rs 10/-

This offer is limited. If required separately we give our Modern regulator Rs. 5/-.

18 cart Rolled Gold wrist watch Rs. 7/-

Write to:-

CAPTAIN WATCH Coy.,

P. B. No. 265, MADRAS.

Zanna

విజంటు కావలెను

తలనొప్పి, యిక్షుప్తయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టుగల ఖ్యాతిజేందిన “జానా తైలమునకు” సమముగు మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందు వలనరకు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

సెం. 63 నైవృహాయనివీధి, మదరాసు.

మా న ఘోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలనులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగెడి పైతృకాశల కీమాత్రలు దివ్యవృద్ధిము. అశీర్వము, అరుచి, ఆవులించు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వేళ్లు, అగులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యముకున దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాలనొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమపూర్వక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినచో నెలకొని నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

(1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా